

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

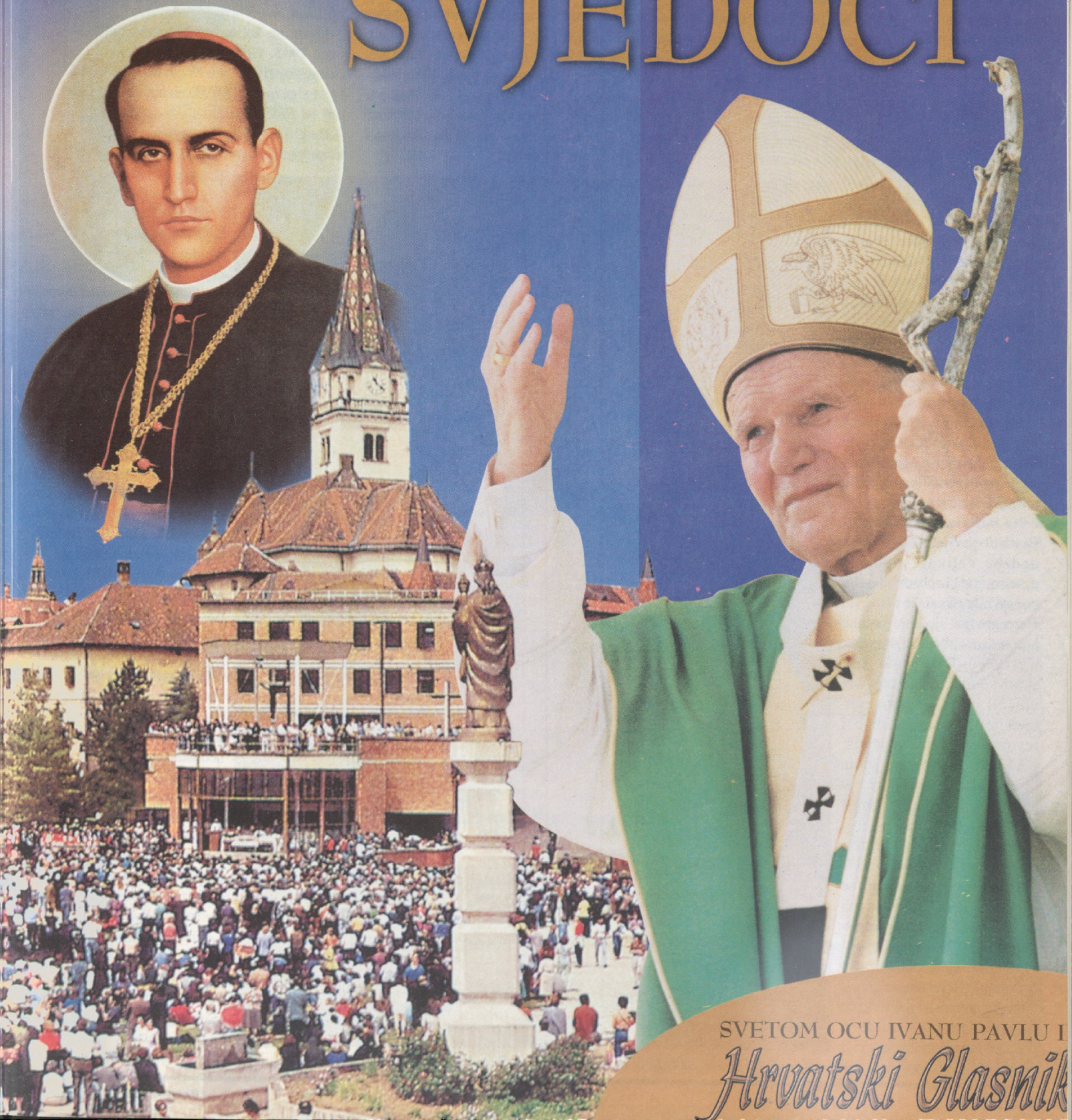
GODINA VI

BROJ 72

TUZLA, LISTOPAD 1998.

Cijena 1KM, 4Kn, 1DM

BIT ĆETE MI SVJEDOCI

SVETOM OCU IVANU PAVLU I

Hrvatski Glasnik

Prethodni uvodnik Glasnika posvetili smo izborima u BiH. Izbori su se dogodili, a čini se da se nije ništa značajno promijenilo. Međutim, ipak jest! Iako su ostale iste stranke na vlasti i tu će biti značajnih, ako ne promjena, ono barem pomaka. Doći će, u nekim strankama novi ljudi, koji će ipak u provođenju stranačkih zahtjeva unijeti nečega svoga. Ma koliko to bila ista stranačka politika, ipak će biti izložena neminovnoj promjeni i korekciji, ili u negativnom, ili u pozitivnom smjeru. Ako se tu pridoda prilično konstantna međunarodna politika i djelovanje, može se reći, da će ipak mnogo toga biti drugačije, nego što je do sada bilo.

Koliko god izgledalo da nisu ispunjena stremjenja uvodničara zadnjeg broja Glasnika, ipak se može reći da će mnogo navedenih želja biti ispunjeno. Kakav god imali parlament, on će morati voditi računa o životu i životnim uvjetima svojih građana, koji, htjeli mi to, ili ne, ovisi o uvjetima užeg i šireg europskog okruženja.

Prethodnih dana i Hrvati-katolici imali su sreću doživjeti veliki dan, proglašenje blaženim uzoritog kardinala Alojzija Stepinca.

Hvala Bogu, nekolicina vjernika i svećenika iz ovog kraja mogli su i neposredno sudjelovati na velikom slavlju u Mariji Bistrici.

Na putevima prema Mariji Bistrici javljale su se predodžbe velikog stradanja našeg naroda iz obadviiju naših domovina: Hrvatske i Bosne i Hercegovine; sjećanje na silne kolone zarobljenih izbjeglica u području Dravograda, koji su se upravo ovim putevima vraćali pod pratnjom razbješnjelih "osloboditelja i revolucionara" na Križnom putu koji se jednim dijelom odvijao i kroz ove krajeve. Tu smo došli moliti, za njih, i njihove, i naše progonitelje, novom blaženiku, koji je i sam trpio od istih "osloboditelja".

Treba napomenuti da se ovakvim razmišljanjima ne želi produbiti mržnja. Ova promišljanja služe kao poziv na povijesnu provjeru dokumenata o stradanju Hrvatskoga naroda.

Treba pokazati i naglasiti da su isti oni ljudi što su u početku Drugog svjetskog rata potpisali ugovor sa Hitlerovim

fašističkim režimom kasnije (kada ih je napao, formalno su se distancirali od fašizma!) razvili "novu teoriju" antifašizma s istim metodama kao kod Hitlera.

Oni su, uz pomoć pragmatične politike Engleza i Amerikanaca, sačuvali svoju mračnu vlast u Rusiji i proširili je do Balkana. Proglasivši se osloboditeljima i antifašistima, mučili su ove narode više od pedeset godina, pod firmom komunizma i revolucionarne borbe protiv klasnoga neprijatelja fašizma, a zapravo su u svemu bili slični svome antipodu. Tako su, poput kardinala Stepinca, stradale stotine tisuća nevinih ljudi.

Treba se prisjetiti da iza njih postoje još neispitane masovne grobnice i u okolici našega grada, na i ispod Ilinčice, u području Gradine i drugim stratištima Majevice.

I ove je godine naša Općina najavila proslavu Drugog listopada (2. oktobra) Dana oslobođenja Tuzle uz prigodan tekst na pozivnici. Međutim, kad se samo malo ima uvida u sve ono što se dogodilo ovom gradu poslije tog "Oslobođenja" i u broj nevino stradalih od 1943. godine, tj. poslije prvog ulaska partizana u Tuzlu, a posebice nakon njihovog drugog preuzimanja Tuzle, onda je neusporedivo više stradalih nakon tzv. Oslobođenja, nego prije tog vremena.

Ovim ne želimo reći da su valjali oni koji su prije 1943. vladali Tuzlom i okolicom i da im se nema što prigovoriti. Nedaj Bože! Međutim, može se sa sigurnošću reći da su manje zla učinili, nego oni od 1943. god. do naših dana.

Beatifikacija kardinala Alojzija Stepinca u širem kontekstu jest i poziv na cjelokupno preispitivanje sustava vrijednosti iz vremena "osloboditelja" nakon 1945.

Papa je ponovno naglasio da su ovim svijetom kroz cijelo dvadeseto stoljeće vladala tri najveća zla: fašizam, nacizam i komunizam, koji još izazivaju ratove i stradanja na prostorima ovog podneblja.

I današnje ponude ljudskih prava i sloboda u cijeloj Europi i svijetu su daleko od one koju nudi Evanđelje i najveći autoritet čovjekoljublja, Isus Krist. Zato papa ponovno poziva da se okrenemo prema putokazima tog najvećeg Autoriteta, kako bismo, uistinu, zaplovili putovima istinskog pomirenja i humanizma.

Upravo tim putovima, u najvećim iskušenjima života, išao je novi blaženik katoličke crkve, kardinal Alojzije Stepinac. Papa se nije ustručavao urbi et orbi (i svijetu i nama) upravo njega staviti za uzor, kao i svim onim koji su nevino osuđeni, kojih nikad neće nedostajati u našem svijetu.

Istina je stvarno spora ali neuništiva! To pokazuje i čin proglašenja Alojzija Stepinca blaženim. Treba nastojati otvarati joj puteve, da se čovjek što prije "oslobodi"!

"Samo će nas istina osloboditi"!

U Tuzli, dana, 9. listopada 1998. godine

Petar Matanović

KRIZMA U TUZLANSKOM KRAJU

Sredina rujna u tuzlanskom dekanatu bila je ove godine za sve katolike vrlo sadržajna i puna radosnih susreta. To se posebno odnosi na 585 mladih ljudi, momaka i djevojaka od petnaest do dvadeset godina. U najvećem broju bili su oni od 15 godina, a njima su se pridružili i oni koji su iz raznih razloga malo zakasnili primiti sakrament sv. Krizme.

Pamti Krizmu

Preuzvišeni gospodin, biskup, dr. Pero Sudar, pohodio je tuzlanski kraj i podijelio sakrament krizme tuzlanskoj mladosti.

Krizma je grčka riječ (chrisma) i znači mast, pomast, ulje. U hrvatskom jeziku ta riječ se prevodi kao potvrda, potvrđivanje u vjeri. U prenesenom smislu glagol krizmati u nekim krajevima znači batinati, tući, mlatiti. To je asocijacija na jedan pokret rukom koji su biskupi ranije činili na obrazu krizmanika, prateći to rečenicom - PAMTI KRIZMU. Stariji su se šalili s djecom govoreći kako će ih biskup jako ošamariti da zapamte krizmu. Pa ipak svi su se željeli krizmati.

Osim krizma u nekim hrvatskim govorima čuje se i izraz firma što je pučki izraz, umjesto latinskoga konfirmacija.

Zapravo, taj sakrament je obnova, potvrda zavjeta, prihvaćanje onih obećanja što su ih kumovi na krštenju izgovarali u naše ime. Taj čin je svojevrsna matura, zrelost, dospelost za jedno ozbiljno prihvaćanje onoga što kasnije čovjeka određuje u životu po čemu ga prepoznajemo.

Kao i u svim takvim sličnim činovima razmjenjuju se darovi, priređuju svečani objedi za goste, posebice za kumove. Skoro redovito krizmanik dobiva zlatan lančić s privjeskom u obliku križića. U takvim prigodama oblače se svečana odijela. Za razliku od Prve svete pričesti kada se djevojčice oblače u bijele haljinice s vijencima u kosi (ima naroda gdje su to vijenci od prirodnog cvijeća), za krizmu je običniji neki elegantniji, ozbiljniji ansambl. U tuzlanskom kraju običaj je da se djevojke i za krizmu obuku u bijele haljine i stave vijence. Sve izgleda vrlo zanimljivo, kao da se nekim čudom zajedno našla gomila mladenki, sve ljepše od ljepše, u prvoj mladosti.

Započelo je 12. rujna, u Morančanima i Husinu, onda 13. u Tuzli, pa 15. Breške i Drijenča, zatim

16. Dragunja, a poslije, 17. Šikara, 18. je krizma bila u Lukavcu, 19. u Par Selu i 20. u Živinicama.

Uraden je veliki posao. Iz 585 grla upućeno je jedno unisono Vjeronje. Ta veličanstvena slika povjerenja i odanosti zajedničkom Bogu, prisega više od pola tisuće mladih ljudi jednoj Istini kojoj su više od tisuća ljeta prisezali njihovi stari, potvrda je smisla jedne poruke koja se na svim tim svečanim prigodama čula u propovijedima biskupa, g. Sudara.

TREBA OSTATI

U sunčanim podnevima i ugodnim predvečerjima, u kišnim crkvenim dvorištima i studenim pravima jesenskim večerima (sve se ovo smjenjivalo u tih desetak dana). Kao motto, kao jedinstvena misaona bit svega što se dešavalo upućivana je poruka i molba:

TREBA OSTATI

- Nismo se mi slučajno ovdje rodili. To je Božja smišljena odluka. Božja volja treba biti uračunata u naše planove. Oni koji kroz čitavu povijest ostaju vjerni obećanjima dužni su ustrajati. Odlazak je kršenje, izdaja. -

Preuzvišeni gospodin, dostojanstven, mlad i pun duhovne snage, svojom pojavom uliva samouvjerenost koja je u ovom vremenu i ovom prostoru i te kako potrebna. On govori kao sin Bosne, njegova hrvatska riječ i svaka misao utemeljena je još davno, u nekim starim besjedama i divanima, koje su uzete kao osnove u izgrađivanju suvremenoga hrvatskog jezika. U ovih deset dana naš duhovni pastir je podržao Bosnu.

Dobar past'jer sve što kaže inom

i sam sv'jem potvrđuje činom,

pjevao je Mažuranić, uvodeći u svoje djelo svećenika koji će poručiti isto ovo što slušamo od g. Sudara:

"... vas je ova zemlja porodila, kršovita ali vami zlatna.

Djedi vaši rodiše se tud'jer,

oci vaši rodiše se tud'jer

i vi isti rodiste se tud'jer:

Za vas ljepše u svijetu ne ima"

U svim župama vršene su temeljite pripreme krizmanika. Na Breškama se pripremalo 36, u Dragunji 24, u Drijenči 9, na Husinu 56, u Lukavcu 42, Morančanima 52, u Par Selu 40, Šikari 75, Tuzli 149 i Živinicama 85. Zainteresirani promatrač bio je iznenađen ne samo brojem mladih ljudi nego i njihovim znanjem i pojavama. To je generacija na različite načine oštećena ratom, djeca koja znaju kako izgleda utjelovljeni strah, koja su danima gladovala i koja u svojim mladim životima

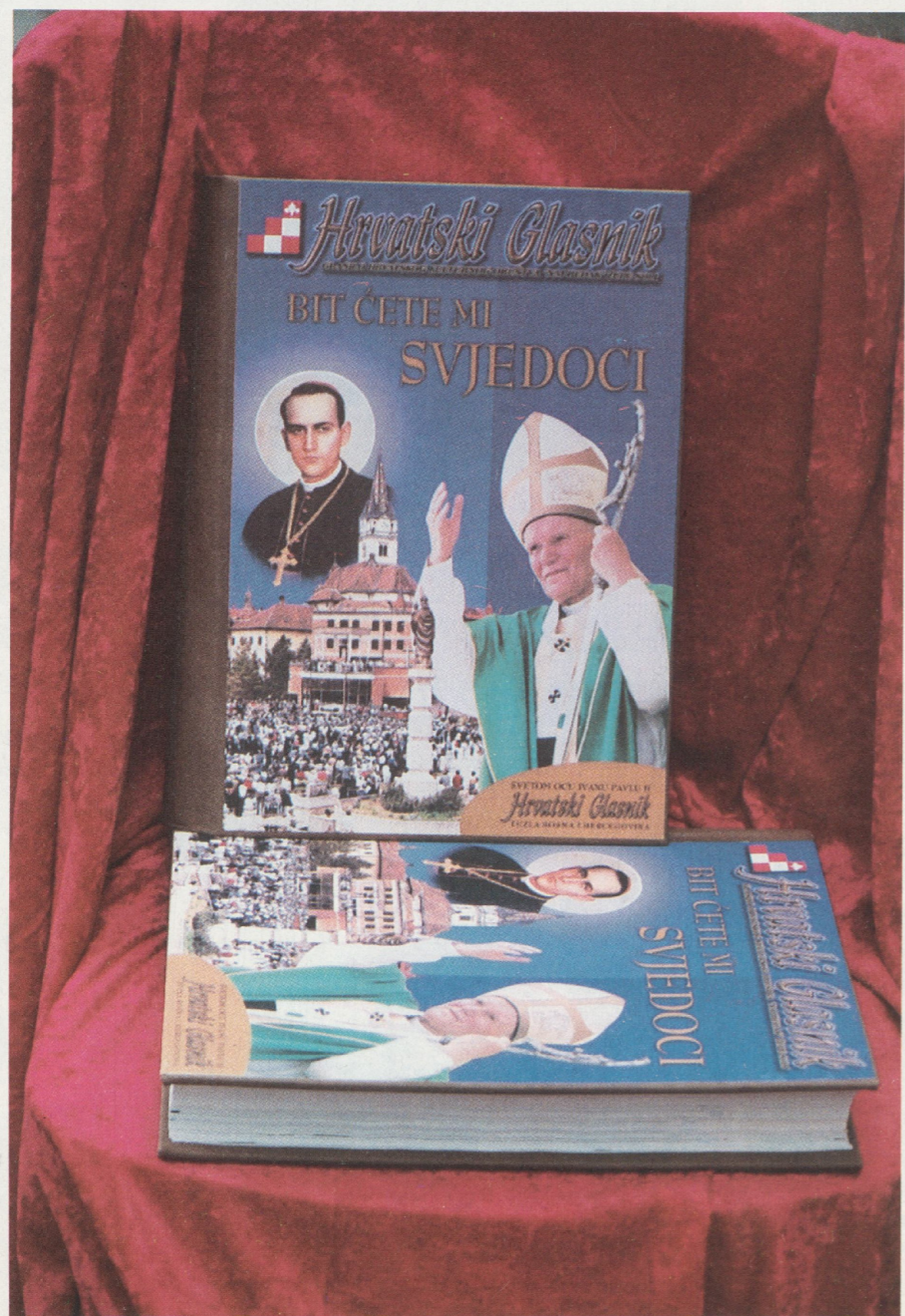
Misno slavlje na Krizmi u Lukavcu

imaju iskustva dovoljnog za čitav ljudski vijek. Zato je njihova krizma nešto posebno, zato je to zreła odluka, promišljeno prihvaćanje jednog sigurnijeg životnog puta koji je jedini put mira i ljubavi.

Neponovljivu ljepotu mladosti i smijeha, ponos i diku roditelja i kumova, svečanost i urešenost crkava i jednu teško opisivu dostojanstvenost biskupa i svećenika, uokvirili su dani krizme koja se sredinom rujna duljinom i širinom prolamala župama Soli.

Marica PETROVIĆ

Snimak za uspomenu

Tuzla je darovala Svetom Ocu svoje Glasnike

OBJAVLJENI REZULTATI IZBORA

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine

- Bošnjački član:

Alija Izetbegović 511.309 glasova

- Hrvatski član:

Ante Jelavić 189.408 glasova

- Srpski član:

Živko Radišić 360.286 glasova

Kandidati koji su na izborima za članove Predsjedništva BiH zauzeli drugo mjesto: Bošnjački član:

Fikret Abdić-Babo: 36.446 glasova;

Hrvatski član:

Gradimir Gojer: 113.947 glasova;

Srpski član:

Momčilo Krajišnik: 315.480 glasova.

Članovi Predsjedništva BiH su na ovim izborima dobili povjerenje osjetno manjeg broja birača nego 1996. godine. Prema podacima Alija Izetbegović je prije dvije godine dobio 730.592 glasa, Krešimir Zubak 330.477 glasova, a Momčilo Krajišnik 690.646 glasa.

Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH

- iz Federacije BiH:

Stranke na izborima su dobile glasova i broj mjesta u Parlamentu:

Koalicija za cjelovitu i demokratsku BiH

HDZ BiH 187.152 6

SDP 137.990 4

Socijaldemokrati BiH 28.740 2

Nova hrvatska inicijativa, HKDU 28.572 1

DNZ - Demokratska narodna zajednica BiH 21.449 1

BOSS - Bosanska stranka 13.594

DS penzionera 12.988

Bosanskohercegovačka patriotska stranka 11.723

Hrvatska stranka prava 10.300

Socijaldemokrati RSI (stranka Drvarčana) 7.846

Koalicija centra 7.424

Zdravko Grebo 6.962

BSP BiH 4.898

Demokratska stranka invalida BiH 3.851

Bosanski zeleni 2.544

HSS BiH 2.221

Hrvatska narodna zajednica 2.098

MBO 1.777

SPP BiH - Stranka privrednog prosperiteta BiH 1.613

Liberalno socijalna partija BiH 1.239

U Zastupničkom domu će biti: Koalicija za cjelovitu i demokratsku BiH, HDZ BiH, SDP BiH, Socijaldemokrati BiH i Nova Hrvatska inicijativa - HKDU, i DNZ BiH.

- Iz Republike srpske će biti u zastupničkom domu:

SLOGA (214.948) 4

SDS lista (163.436) 4

Koalicija za cjelovitu i demokratsku BiH (128.277) 3

Srpska radikalna stranka Republike Srpske (119.026) 2

Radikalna stranka Republike Srpske (27.753) 1

Stranke s hrvatskim predznakom u Republici Srpskoj dobile su glasova:

HDZ BiH: 12.348

Nova hrvatska inicijativa: 11.511

Hrvatska narodna zajednica: 1.014

HSS BiH: 893

Značajno je smanjen broj zastupničkih mjesta vladajućih stranaka. Ovogodišnji rezultati izbora pokazuju da su stranke, koje su dosad bile na vlasti, zadržale sadašnje položaje, ali su dobile povjerenje manjeg broja birača nego 1996. godine.

Zastupnički dom Parlamentarne skupštine Federacije BiH

Stranke na ovogodišnjim izborima dobile su slijedeći broj glasova i broj mjesta u Parlamentu:

Koalicija za cjelovitu i demokratsku BiH 456.387 68

HDZ BiH 184.569 28

SDP 126.630 19

Socijaldemokrati BiH 29.427 6

Nova hrvatska inicijativa, HKDU 27.357 4

DNZ - Demokratska narodna zajednica BiH 19.491 3

Bosanskohercegovačka patriotska stranka 12.581 2

Socijalistička partija Republike Srpske 10.742 2

DS Penzionera 10.125 2

Hrvatska stranka prava (HSP) 10.119 2

BOSS-Bosanska stranka 9.425 1

Koalicija centra 4.949 1

Socijaldemokrati RS BiH (Stranka drvarčana) 4.489

BSP BiH 3.786 1

Demokratska stranka invalida BiH 3.782

Bosanski zeleni 2.554

HSS BiH 2.225 1

Srpska seljačka stranka 2.210

SPP BiH - Stranka privrednog prosperiteta BiH 1.783

Hrvatska narodna zajednica 1.673

MBO 1.397

Liberalno socijalna partija BiH 1.238

Politički klub nezavisnih BiH 457

U Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Federacije BiH bit će predstavnici slijedećih stranaka:

Koalicija za cjelovitu i demokratsku BiH, HDZ BiH, SDP BiH, Socijaldemokrati BiH, Nova hrvatska inicijativa - HKDU, Demokratska narodna zajednica BiH, Bosanskohercegovačka patriotska stranka, Socijalistička partija Republike Srpske, DS penzionera, Hrvatska stranka prava, BOSS - Bosanska stranka, Koalicija Centra, BSP BiH i HSS BiH.

Narodna skupština Republike Srpske

U Narodnoj skupštini Republike Srpske bit će zastupljene slijedeće stranke:

SDS - srpskih zemalja (161.299) 19

Koalicija za cjelovitu i demokratsku BiH (125.546) 15

Srpska radikalna stranka Republike Srpske (97.664) 15

Srpski narodni savez Republike Srpske - Biljana Plavšić (95.840) 12

Socijalistička partija Republike Srpske (79.252) 10

SNSD - Milorad Dodik (54.072) 6

Radikalna stranka Republike Srpske (27.206) 3

SDP (19.894) 2

Srpska koalicija za Republiku Srpsku (19.208) 2

HDZ BiH (11.471) 1

Nova hrvatska inicijativa (10.546) 1

Koalicija za kralja i otadžbinu (3.059) 1

Stranke s hrvatskim predznakom u Republici Srpskoj dobile su glasova:

HDZ BiH 11.471

Nova hrvatska inicijativa HKDU 10.546

HSS BiH 1.206

Predsjednik i potpredsjednik Republike Srpske

Najviše glasova su dobili: Dr. Nikola Poplašen i Mirko Šarović: 324.033, dok su Dr. Biljana Plavšić i Svetozar Mihajlović dobili: 286.914 glasova.

ŽUPANIJE - KANTONI

Stranke su dobile slijedeći broj glasova i broj mjesta u županijama:

TUZLANSKO-PODRINJSKA ŽUPANIJA:

Koalicija za cjelovitu i demokratsku BiH 85.572 26

SDP 33.613 10

Socijaldemokrati BiH 25.691 9

HDZ BiH 5.943 9

DS penzionera 2.516 2

BOSS - Bosanska stranka 2.343 1

Nova hrvatska Inicijativa - HKDU 2.084 1

Bosanskohercegovačka patriotska stranka 1.392 1

Koalicija stranka žena i studentska stranka 972

Demokratska stranka invalida BiH 774

Koalicija centra 772

SPP BiH - Stranka privrednog prosperiteta BiH 555

Bosanski zeleni 526

Socijaldemokrati RS BiH (Stranka Drvarčana) 521

Ramadan Jusić 453

Hrvatska stranka prava (HSP) 427

Demokratska stranka istine Srebrenik 395

Liberalno socijalna partija BiH 376

HSS BiH 309

Kongresna narodna stranka BiH 301

Nova Bosna 276

MBO 264

DNZ - Demokratska narodna zajednica 199

Radnička demokratska partija BiH 153

BP IKR-a Pismo 98

PPP BiH 92

Skupština Tuzlansko-podrinjske županije:

Koalicija za cjelovitu i demokratsku BiH:

Ramiz Vilić, Izet Žigić, Fuad Hadžavić, Sadeta Subašić, Sead Hasanhodžić, Spomenka Mičić, Hazim Vikalo, Mirza Zukanović, Enisa Žunić, Džulaga Mujagić, Mirsad Kukić, Hazim Hadžić, Šaban Časurović, Hamzaliya Ibrić, Enver Jukanović, Salim Bašić, Nijaz Kudumović, Salih Kulenović, Nusret Hamidović, Amir Kočić, Besnik Ismaili, Taib Muminić, Sadik Čamdžić, Džemal Mujić, Edib Kravić, Ševal Dautović.

SDP BiH: Sead Avdić, Aid Hasanagić, Sanja Ercegović, Edhem Muftić, Zlatko Đukić, Aleksandra Andrić, Tomo Vidović, Kasim Brigić, Mina Mašić, Esad Atić.

Socijaldemokrati BiH: Selim Bešlić, Jasmin Imamović, Mevlida Kunosić-Vlajić, Rafo Jozić, Igor Rajner, Esad Kitić, Mediha Bakalović, Dragan Tomić, Živka Kurtić.

HDZ BiH:

Ivo Andrić Lužanski, Marko Amidžić.

NHI-HKADU:

Ante Zvonar.

Demokratska stranka penzionera:

Mulaga Hodžić.

BOSS: Muamer Dedić.

ŽUPANIJA POSAVSKA:

HDZ BiH 9.369 17

Nova hrvatska inicijativa - HKDU 3.629 6

Koalicija za cjelovitu i demokratsku BiH 2.669 5

SDP 685 1

Posavska demokratska stranka 492 1

HSS BiH 171

BOSS - Bosanska stranka 64

Koalicija stranka žena i studentska stranka 64

PPP BiH 27

STRANKE S HRVATSKIM PREDZNAKOM U OSTALIM ŽUPANIJAMA

Unsko-sanski kanton:

HDZ BiH 1.692 1

Hrvatska stranka prava 300

Zeničko-dobojski kanton:

HDZ BiH 13.289 4

Nova hrvatska inicijativa - HKDU 6.176 2

Hrvatska stranka prava 834

HSS BiH 510

Hrvatska narodna zajednica 404

Županija Središnja Bosna:

HDZ BiH 47.246 18

Nova hrvatska inicijativa - HKDU 8.208 3

Hrvatska stranka prava 1.368 1

Hercegovačko-neretvanska županija:

HDZ BiH 53.393 25

Nova hrvatska inicijativa - HKDU 2.199 1

Hrvatska stranka prava 1.650 1

Hrvatska narodna zajednica 351

HSS BiH 298

BH hrvatska čista stranka prava 221

Hrvatska čista stranka prava 170

Županija Zapadnohercegovačka:

HDZ BiH 27.202 26

Hrvatska stranka prava 3.595 3

Hrvatski kršćanski domovinski preporod 788 1

Nova hrvatska inicijativa - HKDU 438 1

Hrvatska čista stranka prava BiH 387

Hrvatska narodna zajednica 298

BH hrvatska čista stranka prava 41

Županija Sarajevo:

HDZ BiH 4.783 1

Nova hrvatska inicijativa - HKDU 3.246 1

HSS BiH 508

Hrvatska narodna zajednica 405

Hrvatska stranka prava 381

Hercegbosanska županija:

HDZ BiH 21.281 18

Hrvatska stranka prava 1.650 1

Nova hrvatska inicijativa - HKDU 1.628 1

HSS BiH 666 1

Hrvatska čista stranka prava BiH 112

U Bosansko-podrinjskoj županiji - Goražde nije bilo na izborima nijedne stranke s hrvatskim predznakom. Hrvati su, osim za stranke s hrvatskim predznakom, glasovali u znatnom broju i za slijedeće stranke: SDP, Socijaldemokrate, Koaliciju Centra, DS penzionera, Liberalno socijalnu partiju, i dr.

IZBORI ZA OPĆINSKA VIJEĆA U NEKIM OPĆINAMA

Općinsko vijeće Domaljevac - Šamac:

HDZ BiH 1.262 8

Nova hrvatska inicijativa - HKDU 439 3

Općinsko vijeće Ravno:

HDZ BiH 513 14

Nova hrvatska inicijativa - HKDU 28 1

Općinsko vijeće Usora:

Nova hrvatska inicijativa - HKDU 1.012 6

HDZ BiH 986 6

Koalicija za cjelovitu i demokratsku BiH 86

HLSL BiH 68

SDP 42

ODZIV BIRAČA

Broj registriranih birača 2.656.758

Birači koji su glasovali 1.879.339

Ukupan odziv birača 70,7%

Broj glasova

Broj glasova koje su dobile pojedine stranke nije zvaničan. Uzet je iz podataka koje je objavio OSCE: finalni izborni rezultati, nezvanični i nepotvrđeni. Broj mjesta je zvaničan.

Na kraju što reći: Izbori su završili, bili su regularni, očekivani. Ima nezadovoljnih. Ima dosta primjedbi: nisu svi upisani u biračke spiskove koji su imali pravo glasovanja i htjeli glasovati; na nekim mjestima su članovi komisija sugerirali glasačima za koga trebaju glasovati; glasački listići su bili izrađeni tako da čovjek mora imati najmanje srednje obrazovanje da bi razumio; mnogi su zaokružili kao uvijek do sada svoju stranku; možda su trebala biti četiri glasačka listića u raznim bojama i četiri glasačke kutije. Ima mnogo nevažnih glasačkih listića, itd. Sigurno je to, da je oslabio utjecaj pobjedničkih stranaka u Bosni i Hercegovini, da će u skupštinama biti više stranaka jednog naroda. Hrvati u Bosni i Hercegovini moraju postići dogovor o svim bitnim pitanjima kako za dobrobit Hrvata, tako i svih naroda koji žive u Bosni i Hercegovini. Stranke tu nisu smetnja. Višestranačje je bogatstvo za svaki narod. BILI SU IZBORI, a što i kako poslije izbora?

Pripremio: J. N.

HDZ BiH 27.202 26

Hrvatska stranka prava 3.595 3

Hrvatski kršćanski domovinski preporod 788 1

Nova hrvatska inicijativa - HKDU 438 1

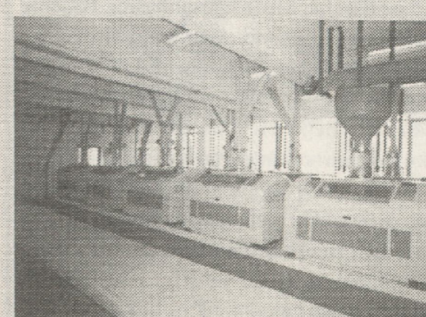
Hrvatska čista stranka prava BiH 387

Hrvatska narodna zajednica 298

BH hrvatska čista stranka prava 41

"Husinski rudar"

MNOGO SE MOŽE KADA SE SUSJEDI SLOŽE

Žitelji Kiseljaka, Breza, Ševara, Poljane i Hasanbašića imaju zajedničku i ničim, međusobno, pomućenu prošlost. Žive takvu sadašnjost i potomcima stvaraju skladnu budućnost.

Tiho i nenametljivo, možda nedovoljno marljivo, ali uporno i podalje od političko-stranačke i medijske pozornosti, žitelji tuzlanske Mjesne zajednice Kiseljak, između ostalih zajedničkih akcija, od jeseni prošle godine, grade nove bogomolje. U Poljani se privode kraju radovi na izgradnji nove filijalne crkve, a u Ševaru je ozidano prizemlje nove džamije. Podatci o podizanju novih bogomolja, sami po sebi, ne predstavljaju osobitu novost i ne zaslužuju posebnu obradu. Tim prije što se u mnogim be-ha sredinama grade i veći i značajniji vjerski objekti. Kiseljačka gradnja nam je zapela za pero i objektiv zbog toga što i jedan i drugi objekat, dobri i složni susjedi, Bošnjaci i Hrvati grade zajednički.

Stoljetna sloga

VIČ. Bartol LUKIĆ, župnik župe Morančani, kojoj pripada i filijalna crkva Poljana o tome kaže: "Na prostoru cijele župe Morančani, koja se prostire na širi prostor od Mjesne zajednice Kiseljak, najprije su dobri međuljudski odnosi. Čim je to tako, onda nije ništa neobično u tome da su dobri međususjedski i međuvjerski odnosi. S obzirom na to da susjedi Bošnjaci grade džamiju, nisam htio tražiti od njih financijsku pomoć. Džamijski odbor je po svojoj volji donirao 500 maraka. Asim GADŽO je besplatno obavio elektroinstalaterske radove, a više susjeda Bošnjaka je sudjelovalo u dragovoljnim radnim akcijama. Koliko mi je poznato, a to možete saznati od mještana, ovdje se ljudi slično ponašaju stoljećima. Značaj ovog graditeljskog čina na Poljani vidim i u tome što ljudi sami sebi, uglavnom, svojim sredstvima i snagama grade crkvu. Riječ je o manjoj crkvi, veličine 12 sa sedam metara, ali dovoljne veličine za potrebe vjernika katolika u Poljani. Dragovoljnim prilozima je osigurano oko 16.000 maraka, a do sada je investirano oko 40.000 maraka. Ja sam se radi ove gradnje, kao župnik zadužio. Ljudi mi vjeruju da će im dug biti vraćen. Od mještana je teško očekivati veće donacije, ali trebali bi shvatiti da to grade sebi. Doduše, u ljude se uvukla neka bezvoljnost, pa ne rade ni svoje poslove. Dovoljno je pogledati koliko je neobrađene zemlje i slika će biti jasnija, pa je i ovo što gradimo uspjeh. To što u akciji sudjeluju i susjedi Bošnjaci slika je višedecenijskog složnog i skladnog života na ovim prostorima".

Efendiju Agu REDŽIĆA, imama džamije u Ševaru nismo našli prigodom posjeta Kiseljaku, ali nam mještani rekoše da bi i od njega čuli priču o višedecenijskim, stoljetnim, skladnim dobrosusjedskim odnosima. Nevres HASANBAŠIĆ, poslovođa na izgradnji džamije u Ševaru kratko nam je priopćio podatke o novoj bogomolji. "Po mojoj procjeni do sada je na izgradnju džamije utrošeno oko 100.000 maraka, a da bi se

na ovom objektu veličine 15 puta 13 metara sve završilo, potrebno je još oko 200.000 maraka. Stara džamija je postala tijesna za blizu 400 domaćinstava u džematu, a i oronula je. Izgrađena je 1946. godine, a gradnja nije bila kvalitetna, pa se odavno nametnula potreba za novom gradnjom" - ističe poslovođa Hasanbašić, naglašavajući da je na ovim prostorima zajedništvo, u svemu, najnormalnija stvar.

Bez nacionalnog prebrojavanja

Mustafa ŠABIĆ, predsjednik Savjeta mjesne zajednice Kiseljak živa je legenda i enciklopedija kiseljačkog života i zbivanja. "Molim vas napišite da Mjesnu zajednicu

od davnina, ovdje se živjelo i živi složno. Niko nikome i nikada nije osporavao i ne osporava vjeru i vjerovanje. Susjed susjedu, kada je to potrebno, pomaže u svemu. Od gradnje kuće, preko ubiranja ljetine, do sahrana, pomaže se onome kome je pomoć potrebna. To što je novinama i novinarima postalo interesantno zajedničko građenje crkve i džamije za nas je nešto sasvim normalno, jer se tako i ranije radilo, a siguran sam i u budućće će se raditi".

Govornjivi Mustafa ŠABIĆ, još dodaje: "Rudika PIKOLOTI i Zoran MARJANOVIĆ su traktorima, besplatno vozili gradnju za džamiju. Drago BOŽIĆ je više od ostalih bio prisutan na radnim akcijama, a i druge komšije Hrvati su dali i davat će svoj doprinos na podizanju nove džamije. Da to nije ništa novo na Kiseljaku dokaz je i to što je pokojni Johan PIKOLOTI, svojevremeno darovao dva ćilima za džamiju i na druge načine pomagao gradnju. Moj otac Mustafa i amidža Ibrahim su za života u svojoj šumi sjekli hrastiće i davali za potrebu izgradnje kapele u Poljani. Pikelotijevi, italijani porijeklom, ali su naši domaći odavno, zajedno sa ostalim seljanima su, prije više od 40 godina, nudili mom ocu da bude kum kapele. Ista ponuda je Pikelotijevima bila upućena kada se u Ševaru gradila prva džamija".

Međunacionalna sloga

U priču o Kiseljaku i kiseljačkoj slozi uključio se i Mato PAVIĆ, povjerenik u mjesnoj zajednici.

"Teško je to sve ispričati. Mi taj život živimo i to je tako za nas normalno. Mezar je eto ispred moje kuće i kada kosim travu u svom dvorištu ja to uradim i na mezaru i sve to poklonim nekom od susjeda. Ranijih godina, a i u minulom ratu ovdje su sklapani međunacionalni brakovi, a treba znati da je to na selima rijetkost. I Hrvati i Bošnjaci imaju dobre odnose i sa Romima, a početkom rata, dok je postojao HVO u istom stroju smo bili svi" - završava nam priču o neuobičajeno dobrim odnosima, povjerenik Pavić.

Zanimljivo je i to da nam naši domaćini ni jednom riječju ne spomenušte političke partije, a jasno je da ih više djeluje i u ovoj sredini. Na kraju, najuputnijim nam se čini ovu priču završiti konstatacijom. **Za življenje današnjice i gradnju budućnosti, treba se pomiriti sa prošlošću i shvatiti je. To žiteljima Poljane, Ševara, Breza, Hasanbašića i Kiseljaka nije teško. Naprotiv! Imaju zajedničku i ničim, međusobno, pomućenu prošlost; održavaju takvu sadašnjost i potomcima ostavljaju skladnu budućnost.**

Ili, kako nam reče čiča Šabić - ovdje se prava Bosna živi.

Nikola J. IVANOVIĆ

Opet će biti kao prije ...

Kiseljak čine naselja: Breza, Hasanbašići, Poljana, Ševar i Kiseljak. To napominjem zato što većina Kiseljak poznaje po izvoru kisele vode i jezeru, a o cjelini nemaju pravu predstavu. Brojčano je nešto više Bošnjaka, nego Hrvata, ali mi na to ne gledamo. U svemu se ponašamo kao da nas je pola i pola" - skreće nam pozornost domaćin Šabić na opću sliku ovog dijela tuzlanske općine.

Rado MIŠIĆ, zapovjednik Štaba civilne zaštite o međunacionalnim, međuvjerskim i susjedskim odnosima u Mjesnoj zajednici Kiseljak kaže: "Od kada znam za sebe, a stariji su mi pričali da je tako

GLASALI ZA PITKU VODU

Poslijeratni život tri Špionice

SREBRENİK, 1. listopada - U Općini Srebrenik postoje tri sela koja nose isto ime, a prefiks im je nacionalni. To su Hrvatska Špionica, koja je i najveća, Muslimanska Špionica; i Srpska Špionica. Prije rata prefiks muslimanska, srpska i hrvatska, bili su zamijenjeni imenima: Srednja, Gornja i Donja Špionica. Ljudi kao da su jedva čekali da im vrate stara imena, hrvatska, srpska, i muslimanska.

Glasanje za državne, federalne i kantonalne organe vlasti u ova tri sela, u Općini Srebrenik, imalo je jedan zajednički atribut. Svi građani s kojima smo razgovarali, pored svih problema koje su nam iznosili, kao da su govorili, glasali smo za pitku vodu.

Tri Špionice, s najmanje tisuću domaćinstava prije rata, i s oko pet šest tisuća žitelja, patile su za pitkom vodom kao što je to i danas. Ovog ljeta sami smo se mogli uvjeriti kako vrijedni domaćini u buradima dovoze pitku vodu s jakih vrela u Tutnjevcu, Vrelima, Ormanici, da bi je imali za najnužnije potrebe, za piće. Ono što se moglo iscrpiti iz njihovih bunara je bila kišnica, ili zagađena voda koja se mogla upotrijebiti samo za zalijevanje ili pranje. Ako je u nekom od ovih sela bila sahrana, svatovi, ispraćaj u vojsku, neki drugi događaj, bez veće količine pitke vode dovezene u buradima nije se moglo biti.

Tako muku muče tri Špionice od vajkada. Preživjele su i predratni period od 50 godina na isti način. Tako se pate i danas. Stanovnici tri Špionice Afet Alijić, Senaid Delić, Martin Ivanović, Mato Gudeljčević, Jozo Dogandžić, Pepo Lovrić, Niko Veselčić, Juro Veselčić, Pero Tunjić, Mirko Dogandžić, Franjo Pavlović, rekli su nam prilikom nedavnog susreta, da se problem pitke vode u tri sestrice Špionice može riješiti samo izgradnjom zajedničkog vodovoda. Izgradnja vodovoda je počela tijekom rata, zahvaljujući donaciji nekih humanitarnih organizacija i većem broju izbjeglica. Ali nije i dovršen, i pitke vode iz zajedničkog izvora Tutnjevac još nema ni u jednom selu, niti u jednoj kući. Humanitarci su dali sredstva za kaptaciju velikog vrela u centru tri Špionice. Urađen je veliki rezervoar, i napravljeno je nešto seoske vodovodne mreže. Potrošen je fond što su ga dali humanitarci, a sada je ostalo na Općini Srebrenik i tri sela da izgradnju vodovoda dovrše.

U svemu ovome, kaže nam Ivo Kraljević, jedan od domaćina Hrvatske Špionice, najvažnije je da Općina akciju dalje vodi, da se formiraju neki organi, da svako domaćinstvo da svoj ulog, da se nađe način kako bi se osigurala preostala sredstva. A toga nema.

Nedavno je jedna delegacija Špioničana bila kod načelnika Općine Srebrenik, o svemu mu dobro referirala, i zatražila da on akciju privede kraju. Hoće li i kada će to biti ostaje da se vidi? Nova jesen i zima su tu. U seoske špioničke bunare kada dođu kiše i snijeg doteci će voda, ali prljava i nesigurna. A onda opet eto ljeta kada svi bunari presuše. A kolone vozila krenu ka obližnjim majevičkim izvorštima pitke vode da napune seoske "rezervoare".

Jesu li Špioničani na posljednjim izborima izabrali prave ljude koje će riješiti njihov

najveći problem vidjet će se uskoro. To da ima puno nesuglasnosti oko izgradnje zajedničkog vodovoda nije nikakvo čudo. Selo Srpska Špionica, na primjer, je više od polovine iseljeno. U Hrvatskoj Špionici još se mnogi kućama poslije rata nisu vratili. U Muslimanskoj Špionici još prije rata izgrađeni su lokalni seoski vodovodi tako što su pojedini

zaseoci kaptirali manje izvore i gradili svoju vodovodnu mrežu.

Sve u svemu, najbolje se poslije rata izgrađuje centar Općine, sam Srebrenik. Ovdje se, od novih krupnih objekata, više ne vide stari. A u selima? Tko će tamo organizirati akcije? Može li netko iz općinskih vlasti bar pomoći?

Mato BIKIĆ

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJSKI ODBOR SOLI

Zahtjev za pomoć pri implementiranju multietničke policije u Tuzlanskoj županiji

Poštovani,

Kao što Vam je već poznato proces uspostave multietničke policije u Tuzlanskoj županiji odvija se skoro preko dvije godine. U posljednjih šest mjeseci proces je u potpunosti blokiran od strane županijskog ministra unutarnjih poslova, koji nije spreman provesti niti arbitražnu odluku o podjeli mjesta unutar ministarstva dobijenih od strane IPTF-a.

Znajući važnost policije u sadašnjem trenutku uspostave državnih organa uprave kao jamca sigurnosti, mi Vas ovim putem zamoljavamo da snagom svog autoriteta i ovlasti kojih imate u BiH u cjelosti sprovedete pomenutu arbitražnu odluku. Ovom prigodom želimo Vam istaći da smo s naše strane tj. osobe imenovane u strukturu vlasti iz naših redova ispoštovali sve odredbe arbitražne odluke i spremni su sprovesti u djelo i ostatak naših zajedničkih obveza, koje je, ponavljamo, županijski ministar unutarnjih poslova blokirao.

S tim u vezi, izražavamo strah da je riječ o smišljenoj i tendencioznoj blokadi s pomenutog procesa s ciljem da se u jednom vremenskom iscrpljavanju primorane i Vi, kao i naša strana da dođe do promjene arbitražne odluke, jer bošnjačka strana nije zadovoljna sa određenim kadrovskim mjestima koja su prema odluci pripala Hrvatima, kao drugom konstituentu unutar Županije tuzlanske.

Ovom prigodom želimo istaći još jednu činjenicu da oko 300. mladića i djevojaka hrvatske nacionalnosti već dulje od godinu i pol dana čeka

na zaposlenje, a ispunili su uvjete natječaja koji je bio raspisan. Hrvatsko pučanstvo skoro svakodnevno odlazi sa ovih prostora zbog klime nesigurnosti prouzrokovane nepovjerenjem prema jednonacionalnoj policiji kakva je trenutačno kod nas izuzev nekolicine pojedinaca potrebitih za slikanje pred očima međunarodne zajednice. Također na ovim prostorima imamo registriranih slučajeva provala i napada na osobnu imovinu i osobe Hrvatske nacionalnosti, a da preko dvije godine ti slučajevi nisu riješeni t. vinovnici tih događaja nisu kažnjeni.

Zbog ozbiljnosti situacije i rješavanja statusnih pitanja važnih za sudbinu jednog naroda na ovim prostorima mi Vas kao njegovi politički reprezentanti na koncu ovoga dopisa još jednom pozivamo da nam pomognete u nadilaženju novonastale situacije.

U nadi da ćete nam pomoći, primiti izraze osobitog poštovanja!

Tuzla, 24. rujna 1998.

Predsjednik

Županijskog Odbora HDZ BiH Soli
IVO ANDRIĆ LUŽANSKI

Dostavljeno:

- Elizabet Reen;
- IPTF - Richard Monk;
- Uredu OHR-a gosp. Karl Westendorf;
- Ministru i zamjeniku u MUP-u F BiH;
- Zamjeniku komesara IPTF-a Mark Kroecker;
- Zamjeniku pred. Federacije BiH gđin. Vladimir Šoljić

Astra-obuča

d.o.o. SARAJEVO
POSLOVNA JEDINICA TUZLA
Tel/fax: ++387 75 252 394

ŽUPA LUKAVAC

Od svih župa u tuzlanskom dekanatu najmanje se u Hrvatskom Glasniku pisalo o župi Lukavac. To je župa vrlo blizu Tuzle i svaki je Tuzlak iz raznih razloga odlazio u Lukavac, a da se ne govori o tome koliko Lukavčana danomice dolazi u Tuzlu. Ako se izbjegnju poslovne veze koje su između ova dva grada značajne, duge i snažne, a potražje neke druge, duhovne, onda se nametne pomisao na blagdan svetog Ante za koji brojni Tuzlaci tradicionalno hodočaste u Lukavac čiji je patron ovaj omiljeni svetac koji se štuje diljem Bosne.

Lukavačka župa, pored grada ima još u svom sastavu Gornji i Donji Bistarac i Brgule. Novi župnik, g. vlč. Pero Iljkić bio je razlogom posjeta Hrvatskog glasnika Lukavcu. Ova prilika, osim upoznavanja s gospodinom župnikom, bila je prigoda za jedan razgovor o Lukavcu, njegovom vjerskom, kulturnom i uopće, društvenom životu te njegovom mjestu u Tuzlanskom dekanatu.

Lukavačka crkva i župni dvor smješteni su na jednom od najatraktivnijih prostora u gradu. U prostranom dvorištu, ove dvije građevine harmonično ukomponirane i solidno očuvane, svjedoče o jednom vremenu u kojem je vjerski život Lukavca bio puno bogatiji i sadržajni. Netom minuli rat doprinio je da proces propadanja krovne konstrukcije crkve uznapreduje i to je za novoga župnika primaran posao. Građani Lukavca jedva čekaju da popravi otpečnu i župniku se čini da će imati dovoljno kvalitetnih suradnika u obnovi koja bi trebala biti i duhovna i materijalna.

Gospodin Iljkić nije nepoznat onome tko je pratio život i rad Crkve u vrijeme rata. TV BiH zapazila je njegovo djelovanje u mladoj novosarajevskoj župi sv. Luke na Alipašinu polju i o tome napravila dobru reportažu koja je u ono vrijeme nekoliko puta reprizirana.

Vjerski život Lukavca u ratno vrijeme ostao je izvan medijskog interesa svake vrste pa čak i Hrvatskog Glasnika koji je glasilo svih župa s područja Soli. Dolazak vlč. Iljkića u ovaj grad učinio se znakovit i razgovor s njim se nametnuo kao nešto što se samo po sebi podrazumijeva. Kao i većina svećenika u tuzlanskom kraju i g. Iljkić je Posavljak. Njegovo plemenito, bogato rodno mjesto Čardak kod Modriče okupirano je i, kada govori o tome svećenik mijenja ton, bira riječi i pokušava

što manje govoriti srce, što više kao kršćanin, katolik, svećenik. Rodna kuća je sasvim porušena, sve je posjetio i vidio, fotografirao, nema prognoza, netko drugi će o tome odlučivati, roditelji i ostali su u Hrvatskoj...

Priča slična svakoj posavskoj i samo onaj tko ima ljubavi prema toj grudici osjeti dubinu skrivenog ponosa koji ne dozvoljava transparentno pokazivanje ni jednoga osjećanja koje bi moglo izazvati sažaljenje. Snažna vjera kojom su obdareni ljudi bosanske ravnice daje im snagu koja nikada ne bi mogla biti utemeljena na ovozemaljskim vrijednostima.

HG: Koliko ste dugo svećenik, s kakvim iskustvom dolazite u Lukavac?

VLČ. ILJKIĆ: Ima već skoro deset godina od kako sam zaređen. Prvo sam bio kapelan u Zenici i u Sarajevu (Marindvor), onda sam postao župnikom na Alipašinu polju. Tu sam radio u ratno vrijeme, a 1996. g. premješten sam za ekonomu u Nadbiskupiju (u tom periodu Nadbiskupija je renovirana). Nakon dvije godine dobio sam dekret za Lukavac. Moj odnos prema pozivu nije se bitno mijenjao ni s iskustvom niti s godinama. Dolazim iz pobožne obitelji pa su vjera u Boga i život za narod moj životni put. Do sada imam samo jedno iskustvo u svojstvu župnika. Ono je bogato i sadržajno, ali je bilo u drugačijem vremenu i ne znam koliko je od koristi u ovim uvjetima.

HG: Kratko ste u Lukavcu, pa ipak usporedite svoje prvo i drugo župnikovanje.

VLČ. ILJKIĆ: Župa u Novom Sarajevu bila je novoosnovana. Imala je samo jednu godinu kada sam došao u nju. Bila je to 1992. godina i već je trajao rat. Stanovao sam u nadbiskupiji i svaki dan

Vlč. Pero Iljkić

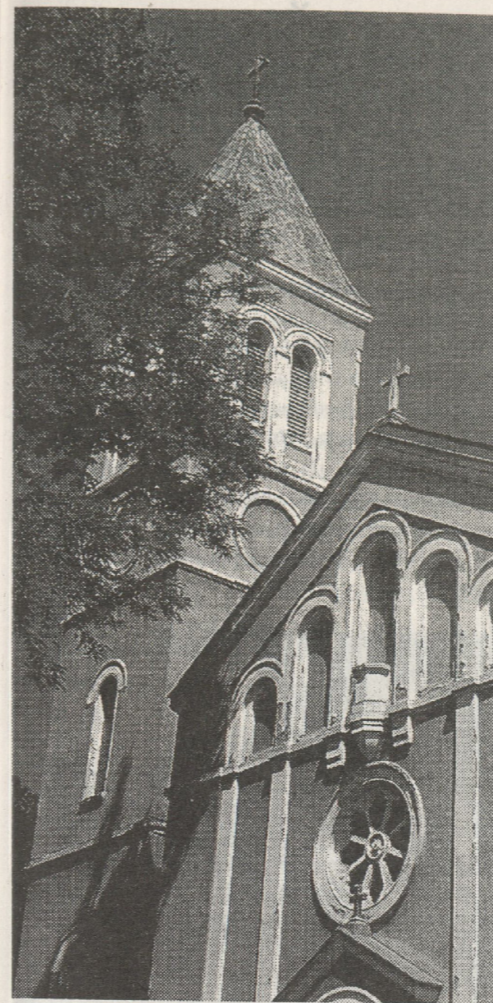
putovao pod granatama pokušavajući živjeti životom građana Sarajeva. Imao sam neki uredski prostor, a kasnije sam pronašao i prostor za uskladištavanje u kojem je djelovao Caritas. Zatim smo kapelan i ja počeli, stanovati u nekom stanu, a osnovao sam i priručnu ljekarnu. Župa je živjela.

Sarajevo je po sastavu ljudi, pa i onih s katoličkom tradicijom, drugačiji mentalitet od drugih naših krajeva. Teško sam razumijevao tako veliki broj ljudi koji tek u zreloj dobi prilaze Crkvi, trebaju svećenika i traže vjeru. Ponavljam, iz kraja sam gdje je takvo nešto vrlo rijetko. Pa, ipak, prihvaćao sam ljude i oni su prihvaćali mene. Osnovali smo dječji zbor, zbor mladih, a radio je i jedan vokalnoinstrumentalni sastav pod imenom PAX. Jako smo se trudili osmisliti naše djelovanje u tako besmislenom vremenu i prostoru nesretnih ljudi, Markes-ovskih sudbina.

U Lukavac sam tek došao pred dva mjeseca i imao manje kontakte s župljanima i sa nekim ljudima iz Općine. Sve je to jako malo da bih imao formiran sud o životu župe. Za razliku od novogradske sarajevske župe, Lukavac ima tradiciju (župa je osnovana 1910. a crkva sagrađena 1929-30. godine). To nije beznačajan podatak, župljani mi kažu da su oni uvijek bili dobri katolici. Budući sam došao na neobičan način jer je g. vlč. Nikola Pranjić pokojni, nisam ništa saznao o vjerskom životu župe iz neposrednih izvora koji su najsigurniji. Moram sve spoznati sam. Imam namjeru osnovati barem dječiji zbor, obnoviti vjeronaučni život, upravo uređujem dvoranu za nastavu. Želim oživjeti duh vjere i uvjeriti ljude da ova crkva i ova kuća nije samo moja. Istina, ja sam na čelu, ali sve je zajedničko. Župa je jedna veća zajednica koja treba funkcionirati kao i sve zajednice na temelju zajedničkih interesa. To posebno ima svoj značaj u ovakvim zajednicama koje imaju svoj duhovni temelj i duhovnu povezanost.

HG: Imali ste kontakt sa ljudima iz Općine i sa vjernicima. Tko je koga potražio?

VLČ. ILJKIĆ: Dvojica mojih župljana g. Kulić i g. Tunjić koji su zaposleni u Općini došli su se predstaviti i to mi se veoma sviđjelo. Njihovom

pomoću ugovorio sam susret s gradonačelnikom i taj susret je bio vrlo uspješan. Izložio sam gradonačelniku stanje u župi i on je pokazao interes i zanimanje za pomoć u obnovi crkve i četiriju kapela koliko ih u župi ima. Župa je prostorom locirana na dvije općine, lukavačku i tuzlansku, pa to još dodatno usložnjava situaciju, ali sam zadovoljan kako su kontakti otpočeli.

HG: Jeste li se susreli s kolegama i na koji način?

VLČ. ILJKIĆ: Stjecajem okolnosti došao sam u tuzlanski kraj u vrijeme krizme. Imao sam puno posla, koji sam čini mi se dobro obavio. Bila je to prilika susresti se s kolegama i svim župama. Inače, kanim surađivati aktivno jer držim da Crkva treba biti kompaktna zajednica. Razgovarat ću i uvidjeti kako djeluju ostali župnici pa ću slijediti u hodu praksu. Ne bih se htio izdvajati, ja sam čovjek zajedništva.

HG: Jesu li Vas posjetili predstavnici nekih hrvatskih ili katoličkih udruga, postoje li takve udruge u Lukavcu i ako ih nema kanite li pokrenuti takve djelatnosti?

VLČ. ILJKIĆ: Nisam upoznat da takve udruge postoje u župi. Barem k meni nitko ispred njih nije dolazio. Imam namjeru surađivati s postojećim udrugama i osnivati podružnice ili samostalna društva sa zainteresiranim vjernicima, pogotovo mladim ljudima.

HG: Došli ste u vrijeme pred izbore. To je ozbiljno i odgovorno vrijeme za čovjeka na položaju kakav je Vaš. Ljudi osluškaju šta svećenik govori. Očekuju da ih se pomalo usmjeri. Jeste li djelovali u tom smislu, je li tko od Vas tražio sugestije toga tipa?

VLČ. ILJKIĆ: Ja sam u prvom redu svećenik. Smatram da crkva može i treba biti u prijelomnim trenucima putokaz. Pogotovo u Bosni. Nisam,

međutim, u ovoj prilici bio u mogućnosti djelovati na taj način jer ne poznajem ljude i oni ne poznaju mene.

HG: Pred Vama je veliki posao. Djelovat ćete kao svećenik, pedagog, graditelj, a po potrebi i političar. Hoće li ostati vremena za vašu privatnost, čime se želite još baviti?

VLČ. ILJKIĆ: Nema slobodnog vremena. Ne znam šta bih prije. Izazov je biti župnikom u Lukavcu. Ovaj kraj u velikoj mjeri pripadao je radničkom pokretu i u prošlom sustavu, kao i cijeli tuzlanski kraj, nije bio blizu crkvi, a sada je vrijeme prestrojavanja, vrijeme otrjeznjenja.

Moji osobni interesi morat će malo pričekati. Naći ću vremena jedino za nogomet jer to zbija volim. Već sam u pregovorima s fra Ilijom Oršolićem i rekreirat ću se u njegovoj organizaciji.

Neće mi biti teško niti žao žrtvovati privatnost za opće dobro. Mogao sam otići i raditi kao svećenik u inozemstvu, to bi bilo puno jednostavnije. Smatram, međutim, da svećenik treba biti na usluzi onom narodu iz kojega je ponikao. Volim Bosnu. Tu sam rođen, tu se osjećam pozvan djelovati i zato sam u Lukavcu. Naši su

vjernici odani crkvi i kao takvi prepoznatljivi. Svećenici u Hrvatskoj priznaju da su im naši ljudi napunili crkve. Ti ljudi koji sada pune crkve diljem svijeta nose dušu ovih krajeva. Njihov stav prema crkvi odnegan je ovdje. Povjerenje prema svećeniku stekli su ovdje i to nama služi na čast. U tom smislu ja ću sada nastojati djelovati. Vratiti molitvu i to zajedničku molitvu u obitelji i crkvu. Upravo imamo svaku večer krunicu uz listopadske pobožnosti. Čeka me veliki posao.

HG: Hoćete li surađivati s Hrvatskim Glasnikom?

VLČ. ILJKIĆ: Vrlo rado. Nisam znao da se to od mene očekuje, a pozvao bih vas u subotu, 3. i 4. listopada kada sam molio pijela za duše poginulih branitelja u domovinskom ratu. U organizaciji Općinskih službi, tih dana, sva tri vjerezakona molila su po svojim običajima za poginule. Iz lukavačke župe ima ih deset koji su bili katolici. Na njihove grobove predstavnici Općine položili su cvijeće, a vjernici su molili za njihove duše. Bilo bi dobro o tome pisati. Lukavac će od sada biti češća tema na stranicama Hrvatskog Glasnika.

Marica PETROVIĆ

U GRAČANICI JE OBNOVLJENA KATOLIČKA CRKVA

Blagoslov crkve je obavio uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup i metropolit Vrhbosanski

U nedjelju 13. rujna 1998. godine otvorena je obnovljena Katolička crkva u Gračanici. Crkva je izgrađena 1921. godine, a obnovljena 1969. Oštećena je tijekom vremena i munulog rata. Ove godine, obnavljana je po drugi put od svoga nastanka.

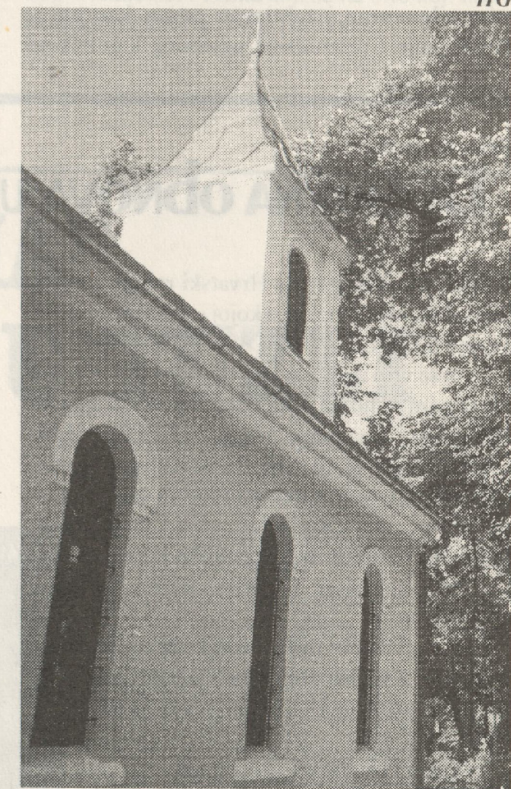
Prvo euharistijsko slavlje poslije rata u temeljito obnovljenoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Gračanici je predvodio uzoriti gospodin Kardinal Vinko Puljić, uz koncelebraciju nazočnih svećenika i velikog broja vjernika. Na proslavi obnovljene crkve i euharistijskom slavlju bila su prisutna gospoda: generalni konzul Konzulata Republike Hrvatske u Tuzli, Davorin Zagorščak, donatorica Markiza Kavelkabo iz Italije - kuma crkve, načelnik Općine Gračanica Muhamed Ibrahimović, predsjednik Islamske zajednice Gračanica Abdulhaziz Ahmetbegović, glavni imam Odbora IZ Fikret ef. Pašanović, kao i velik broj Gračanlija koji su svojim prilozima pomogli obnovu ove rimokatoličke crkve. Predstavnici Odbora za obnovu crkve: Tomislav Toman i Ivan Nujić, te župnik vlč. Jozo Kudić i mnogi drugi.

Uzoriti kardinal Vinko Puljić je u propovijedi posebno istakao:

- Ova crkva je simbol sloge i zajedništva, života u miru u Gračanici i u Bosni i Hercegovini. Dobro je, da u svim različitostima živimo zajedno, onako, kako smo naučili. Rat je donio velike ruševine, posebno ruševine među

ljudima, a ova crkva pokazuje da ljubav nadvladava mržnju, da se čovjek osjeća čovjekom. -

HG

Najznačajniji susret u životu...

SUSRET S PROMICATELJEM KATOLIČKOG ŠKOLSTVA U VRHBOSANSKOJ NADBISKUPIJI

U petak, 13. rujna 1998. godine KŠC u Tuzli posjetio je preuzvišeni biskup g. dr. Pero Sudar. Ovo nije bio prvi susret Osnivača Centra sa učenicima i djelatnicima, ali su roditelji prvi puta bili u prilici porazgovarati sa čovjekom koji je smogao hrabrosti obnoviti i promicati katoličko školstvo u BiH.

Susret je za učenike bio neočekivan. Biskup im je poželio sretan početak nove školske godine i raspitujući se o tome što upravo uče, prisjetio se svoga učenja iz matemtike i hrvatskoga jezika.

Profesori su u kolovozu bili u društvu s biskupom, na seminaru u Neumu, ali su ipak pri ovom susretu imali priliku slušati najnovije probleme vezane za izgradnju željenoga Centra. Situacija se danomice mijenja i nitko ne može biti zadovoljan razvojem događaja. Tek što se učini da je samo pitanje dana kada će početi gradnja, pojave se novi često vještački iskonstruirani problemi i povijesni trenutak se nanovo odgodi.

U Hrvatskom domu toga dana bio je upriličen zajednički roditeljski sastanak. Odziv roditelja bio je impresivan. Biskupov posjet bio je prilika da se roditelji upoznaju s čovjekom koji se usudio ući u tako odgovoran i zahtjevan posao kao što je obnavljanje i promicanje uglednog katoličkoga

školstva koje na ovom prostoru ima častnu tradiciju. Dijalog je bio sadržajan i spontan. Mnogi roditelji kojima se na različite načine sugerira da je škola rezervirana samo za djecu jednoga naroda i jednoga svjetonazora, imali su se prilike uvjeriti u činjenicu tko i za koga otvara škole u BiH.

ŠKOLA ZA EUROPU naziv je projekta na čijem čelu je g.

Sudar a zna se kakve škole Europa podupire i stimulira. Pitanja su bila izravno postavljena, problematika s kojom se roditelji susreću i kako se odvijaju poslovi oko izgradnje. Zanimljiva je bila biskupova primjedba općinskim političarima iz reda hrvatskog naroda koji su se u predizbornoj kampanji busali svojim angažmanom oko izgradnje KŠC-a.

Nisam uočio nikakvu potporu s te strane, što više, nikada me itko nije ni na kakav način animirao, ni izravno ni telefonom. Nisam siguran treba li Tuzli ovakva škola?! Iz mnogih gradova u BiH ljudi me zovu i mole da im se osnuje škola, a

za Tuzlu mi se ponekad učini da baš "naši" ne žele ovaj Centar... -

Broj ozbiljnih zainteresiranih ljudi koji su, i pored nikakvih uvjeta, imali povjerenja poslati svoju djecu da ih odgajaju i obrazuju profesori ove gimnazije pokazuje treba li ili ne treba Tuzli ovakva škola. Svjesna ili nesvjesna nespretnost i indolentnost tuzlanskih hrvatskih političara koji bi trebali biti prvi suradnici Osnivača, još je jedna mrlja na inače tmurnom poratnom bosanskom nebu.

Tuzla ima ljudi koji vjeruju u kvalitetu katoličkoga školstva i koji podržavaju projekt ŠKOLA ZA EUROPU, na čijem čelu stoji preuzvišeni g. dr. Pero Sudar. Te ljude je posjetio gospodin biskup, pružio im svoju moćnu potporu.

MARICA PETROVIĆ

Biskup se obraća roditeljima

MISIJE

DUHOVNA OBNOVA U ŽUPI ŠIKARA OD 13. - 17. RUJNA 1998.

Prije nekoliko godina Hrvatski radio proveo je jednu zanimljivu anketu u kojoj je bilo interesantno pitanje ŠTA JE TO DUHOVNA OBNOVA?

Čulo se vrlo interesantnih odgovora, ali nije bilo baš sasvim jasno šta u biti treba odgovoriti ukoliko. Zbilja, svi znademo šta je MATERIJALNA OBNOVA jer je to naša životna preokupacija. Obnavljamo svoje domove, unutra i izvana, svoju garderobu, svoju knjižnicu, auto i druge stvari. Duhovno se obnoviti nije potreba koju osjećamo kao preokupaciju i rijetko se na taj način obnavljamo.

Ako pogledamo raspored aktivnosti što su ih u župi Šikara organizirali šikarski fratri župnik fra Franjo Martinović i kapelan fra Jozo Gogić, vidjet ćemo šta je to.

Nedjelja (13. 09.):
- Svečane sv. mise i prigodne propovijedi u 9,00 i 11,00 sati u župnoj crkvi u Šikari.

- Poslije pučke sv. mise u 11,00 sati sastanak misionara s djecom.

- U 16,00 sati predavanje za roditelje i razgovor s misionarom.

Ponedjeljak (14. 09.):

- Od 9,00 - 12,00 sati obilazak nemoćnih i bolesnih po župi.

- U 10,00 sati sastanak misionara sa starijim

vjernicima.

- U 17,00 sati sv. misa i propovijed.
- Poslije sv. mise predavanje za mlade i razgovor (diskusija).

Utorak (15. 09.):

- Od 9,00 - 12,00 sati obilazak nemoćnih i bolesnih po župi.

- U 15,00 sati susret vjernika s misionarom u Mramoru.

- U 17,00 sati sv. misa i propovijed.
- Poslije sv. mise predavanje za roditelje i razgovor.

Srijeda (16. 09.):

- Od 9,00 - 12,00 sati misionari na raspolaganju za privatni osobni susret i ispovijed vjernika.

- Od 15,00 - 16,30 sati misionari na raspolaganju za osobni susret i ispovijed vjernika.

- Od 16,00 - 17,00 sati ispovijed za krizmanike, roditelje i kumove.

- U 17,00 sati sv. misa i propovijed.

- Poslije sv. mise susret misionara s mladima i razgovor.

Četvrtak (17. 09.): - sv. KRIZMA (POTVRDA)

Ova obnova prethodila je krizmi koja je u Šikari bila 17. rujna kao kruna jedne obnove župe i njezina života. Pučke misije su vodili dominikanci: pater Drago Kolimbatović i pater Ante Gavrić.

I djeca i roditelji i nemoćni i bolesni, stariji vjernici i mladost, posebno krizmanici i kumovi, svi su imali svoje vrijeme i svoje mjesto u ovom panoptikumu duha.

Malo vremena imamo za razmišljanje o sebi, za preispitivanje, a pogotovo za eventualnu reviziju postupaka i odnosa prema bližnjima. Sve se manje ljudi zna pristojno ponašati, sve manje nas uče odnosu prema starijim i nemoćnim. Za takve odnose postoje profesionalne službe i sve se na njih prebacuje. Nakon krizme rijetko se odlazi na ispovijed i pričest. Ima razreda u našim školama u kojima uopće nema djece za vjeronauk. Takva jedna slika duha u nekom kraju bila bi tamna mrlja, bez obrisa i likova ljudi.

Na biskupovo pitanje krizmanicima u čijoj se obitelji kod kuće zajednički moli, samo se podiglo pet-šest ruku. Te usamljene uzdignute ruke nad mnoštvom djece izgledale su kao protest, protiv jedne učmalosti i duhovne praznine. Obnoviti molitvom sebe kao osobu treba znati odnjevovati kao potrebu, kao što treba odnjevovati potrebu za knjigom, kazalištem, likovnom izložbom i drugim vrijednostima koje oplemenjuju duh. Ljudi u Šikari su imali takvu šansu u vremenu od 13. - 17. rujna 1998. godine.

Marica PETROVIĆ

ODRŽAN DRUGI FESTIVAL HRVATSKE TAMBURAŠKE GLAZBE U FBIH

Nakon Prvog festivala hrvatske tamburaške glazbe u Federaciji BiH, održanog prošle godine u Tuzli, čast biti domaćinom ovogodišnjeg Festivala dobilo je Žepče.

Riječ je o Festivalu kojega Hrvatska matica iseljenika već drugu godinu zaredom organizira u gradovima Federacije BiH. Tako je i ove godine u organizaciji Hrvatske matice iseljenika RH i FBIH, Hrvatske kulturne zajednice i HKUD "Ognjišta" Lug-Brankovići Festival održan 5. i 6. rujna u prostoru Doma kulture u Žepču.

"Lijepom našom" u izvedbi Mješovitog zbora "Sveti Anto" iz Žepča započeo festival, da bi se potom ispred HMI-a nazočnima obratio njen ravnatelj gospodin Ante Beljo. Ispred domaćina riječi pozdrava i zahvale svim nazočnima upravlja je i načelnik općine Žepče, gospodin Mato Zovko.

Prvi tamburaški sastav koji se predstavio na ovogodišnjem festivalu bio je "Lole iz Mostara", zatim "Lašvanske tamburice" iz Nove Bile,

"Sloboda-Medifarm" iz Tuzle, Mali tamburaški sastav HKD "Napredak" Novi Travnik, Tamburaški sastav Osnovne škole "Fra. Ilije

Tamburaški orkestar HKD "Napredak" Tuzla

Starčevića" iz Tolise, Tamburaško-mandolinski orkestar "Zora" Struge - Gorica - Čapljina i na koncu Tamburaški orkestar HKD "Napredak" Tuzla.

Tamburaški orkestar "Sloboda-medifarm" Tuzla

Večer je imala i uglednog gosta. Riječ je o istaknutoj hrvatskoj solistici Veri Svobodi, koja je na opće zadovoljstvo svih nazočnih, kao specijalni gost za ovu prigodu izvela tri skladbe i to uz glazbenu pratnju Tamburaškog orkestra HKD "Napredak" iz Tuzle.

Na koncu, bitno je spomenuti i to da je ravnatelj HMI gospodin Ante Beljo svim sudionicima ovogodišnjeg, Drugog festivala hrvatske tamburaške glazbe u FBIH uručio zahvalnice za sudjelovanje.

Drugi dan Festivala, otpočeo je održavanjem Okruglog stola u župi Lug-Brankovići, na kome su bili nazočni voditelji svih Tamburaških sastava, ravnatelj HMI u FBIH gospodin Miroslav Šilić, voditeljica Odjela za folklor u HMI-a gospođa Srebrenka Šeravić-First, te gospođa Julije Njikoš i Frano Dragun istaknuti hrvatski glazbeni pedagozi. Tijekom Okruglog stola gospodin Julije Njikoš i Frano Dragun kao odlični poznavatelji tamburaške glazbe, između ostaloga, dali su korisne prijedloge i sugestije za buduću rad Tamburaških sastava.

Po završetku Okruglog stola u župnoj Crkvi "Svetoga Ivana Krstitelja" održana je sveta misa, koju je predvodio župnik don Matija Šimić, tijekom koje je skladbe "Ave Maria" i "Zdravo djevo" izvela mlada tuzlanska solistica Vedrana Šimić uz pratnju Tamburaškog orkestra HKD "Napredak" iz Tuzle.

Odlazak na obližnji rekreacioni centar i domjenak koji su za ovu prigodu pripremili domaćini iz župe Lug-Brankovići bio je završetak uspješnog susreta.

Dobar posao napravio je organizator, Općinsko poglavarstvo Žepče, Dom kulture Žepče, Radio postaja Žepče, Župni ured "Sv. Ivana Krstitelja" Lug-Brankovići i svima koji su na bilo koji način pomogli održavanje ovog Festivala.

Tekst i snimci:

Mato Dulabić

NAŠIČKA "RIMA", PREDSTAVILA SE U TUZLI

Galerija Franjevačkog samostana u Tuzli, bila je u subotu, 19. rujna domaćinom izložbe slika Likovne sekcije Udruge stvaratelja u kulturi "RIMA" iz Našice, koja je organizirana od strane Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" Tuzla i Franjevačkog samostana Tuzla.

I sam predsjednik ove Udruge gospodin Jozo Flegar je istakao kako je ova Izložba rezultat suradnje sa HKD "Napredak", a slijedi nakon uspješnih izložbi koje su održane u Orašju, Seonjacima kraj Brčkog, Sarajevu i Mostaru. Izložbom je predstavljeno jedanaest slikara našičkog kraja, u raznolikim tehnikama: ulje na platnu, tuš, pirografija, reljef u drvu, oslikana plastika i ulje na lesonitu. Prof. Silvija Lučevnjak u svojoj kritici zapisala je: "Likovni jezik ovih ostvarenja ne govori možda perfekcijom profesionalnih dosega akademski obrazovanih slikara, ali govori jezikom zaljubljenih u promatranje svijeta koji nas okružuje, a u kojem oni uvijek i iznova prepoznaju ljepotu".

Ispred HKD "Napredak" Tuzla, svim nazočnim obratio se predsjednik Društva gospodin Miroslav Petrović, koji je ovom prigodom između

Predsjednik "RIME" i predsjednik HKD "NAPREDAK".
Dječeta poklonu slušateljici Hrvatskog radia Soli

"Mi smo ovdje svjedocima raznih izložbi raznih razina, akademskih i amaterskih pristupa likovnoj umjetnosti. Pred nama je večeras jedna zanimljiva slika Slavonije, njezine večeri, pečenje rakije, konji, preslice, poznati pejsaži, slavonske šume, ribnjaci i na kraju motiv koji obilježava našički kraj i njegovu kulturnu tradiciju, motiv dvorca obitelji Pejačević.

Sve je ovdje Slavonija, čak i motivi mora bude asocijaciju da neka davna predpovijesna vremena i na neko davno Panonsko more", bile su riječi gvardijana Franjevačkog samostana fra Petra Matanovića.

Uživajući u pogledu na svijet kakvim ga vide i stvaraju umjetničke ruke članova našičke RIME, nazočan je bio veliki broj posjetitelja iz javnog, kulturnog, gospodarskog, političkog i vjerskog života grada Tuzle, Tuzlansko-podrinjske županije, te županije Posavske.

Tekst i snimak:

Mato Dulabić

PRVA SMOTRA HRVATSKIH PJEVAČKIH ZBOROVA U LIVNU

Prva smotra Hrvatskih pjevačkih zborova u Federaciji Bosne i Hercegovine održana je u Narodnom Sveučilištu u Livnu, 27. rujna 1998. godine, u prepunoj dvorani ljubitelja zborne glazbe, te osoba iz javnog, kulturnog, vjerskog i političkog života grada Livna, kao i brojnih gostiju.

Organizatori ove kulturne manifestacije su bili: Hrvatska matica iseljenika Republike Hrvatske, Hrvatska matica iseljenika u Federaciji BiH, Hrvatska kulturna zajednica u Federaciji BiH, Općinsko poglavarstvo Livno, Narodno Sveučilište Livno i Hrvatsko glazbeno društvo DINARA Livno.

Na smotri koja je održana u sklopu proslave 1106. rođendana ovoga grada, sudjelovalo je deset zborova s više od 500 članova predvođeni svojim ravnateljima. Sudjelovali su:

- Zbor Osnovne glazbene škole Novi Travnik, područni odjel Busovača, uz pratnju orkestra;
 - Mješoviti zbor Srednje glazbene škole Novi Travnik;
 - Djevojački pjevački zbor HKD Napredak Kupres;
 - Mješoviti pjevački zbor crkve Sv. Petra i Pavla Tuzla;
 - Vokalni mješoviti nonet - KŠC "Sveti Franjo" Tuzla;
 - Mješoviti pjevački zbor HKD Zenica;
 - Mješoviti zbor Osnovne i Srednje škole Stolac;
 - Mješoviti pjevački zbor HKD Napredak Novo Sarajevo, uz pratnju mandolinске skupine;
 - Pjevački zbor "Bljesak" Okučani (sastavljen od prganika);
 - Mješoviti pjevački zbor HGD "Dinara" Livno.
- Sudionike Smotre je pozdravio gospodin Ante Beljo, predsjednik Hrvatske matice iseljenika, koji je istakao važnost kulture kao spona među Hrvatima koji danas žive diljem svijeta. - Hrvatska kultura i ovaj put će služiti kao vezni faktor između Hrvata koji žive u naše dvije države: Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Hrvatski narod ovdje ni u kojem slučaju ne želi i ne smije se odreći svoje konstitutivnosti... Ovakvi koncerti neka pomognu jedinstvu Hrvata kojih danas u svijetu živi oko 3,5 milijuna, a ne mali broj njih je i iz ovih krajeva. - Prisutne je pozdravio i gospodin Stipo Barun, načelnik Općine Livno.

Mješoviti pjevački zbor crkve Sv. Petra i Pavla Tuzla

Voditeljica programa bila je Monika Krolo. Svaki zbor je izveo po tri skladbe, a na repertoaru su bila djela najpoznatijih svjetskih skladatelja. Bio je to svojevrsan presjek glazbenog stvaralaštva kroz povijest od renesanse do suvremene glazbe.

Ova prva smotra hrvatskih pjevačkih zborova u Livnu je bila veoma uspješna, a publika ozbiljno pažljivo je saslušala svaku skladbu, te je gromoglasnim pljeskom nagradila izvedbu svake skladbe i s pozornice ispratila svaki zbor.

Mješoviti pjevački zbor crkve sv. Petra i Pavla iz Tuzle je oduševio publiku. Zbor je izveo TE DEUM kao nikada do sada, te su nagrađeni frenetičnim aplauzom nazočne publike.

Na kraju je gospodin Ante Beljo uručio Zahvalnice sudionicima Smotre. Domaćini su se trudili da svi sudionici ove velike Smotre budu zadovoljni i u tome su uspjeli.

Kiša je lila cijelo vrijeme tako je izostao obilazak Livna. Prije Smotre upriličena je posjeta Franjevačkom samostanu Gorica u Livnu. Tu je dr fra Bono Vrdoljak u crkvi govorio o povijesti Hrvata i Franjevaca u Livnu. Bogata je kulturna baština i Galerija Samostana, kao i stalna izložba hrvatskog slikara Gabrijela Jurkića. Neočekivane, diskutne vrijednosti bosanskih samostana, bile su jedna od svijetlih točaka tmurnoga livanjskog dana.

Tuzlanski zbor ima tradiciju i o njemu se već sve zna i mnogo šire od bosanskih prostora. Gospođa Evica Cerić, gospođa Zrinka Andrejaš, te sestra Klementina, glazbena srca, te svi pjevači, glazbene duše kao i gvardijan fra Petar Matanović, glava ovoga uspješnog ansambla - služe na diku našega grada.

Bilo je predviđeno da će svi zborovi i limena glazba Livna izvesti na gradskom trgu Hrvatsku himnu, ali kiša je to omela, te je samo tuzlanski Zbor izveo Lijepu našu u dvorani.

Glazba koja se čula u dvorani Narodnog Sveučilišta u Livnu ohrabruje i obećava dobru sutrašnjicu glazbenom bosanskom nebu u Hrvata.

Juraj NOVOSEL

Pred dolazak Svetoga Oca u Hrvatsku

PJESMA O SJAJU VODE

U subotu, 19. rujna o.g. otvorena je izložba crteža Nade Žiljak pod nazivom PJESMA O SJAJU VODE u Galeriji dvorca Oršić u Gornjoj Stubici. To je ilustrirana poezija Karola Wojtyła - Svetog Oca Pape Ivana Pavla II, koju je preveo Milivoj Slaviček.

U nazočnosti brojnih posjetitelja ove Galerije, izložbu je otvorio gospodin msgr. LOVRO CINDORI, župnik i Upravitelj Svetišta Majke Božje Bistričke. Msgr. Cindori je govorio o Svetom Ocu, njegovom životu, Papi - putniku, hodočasniku, pjesniku, filozofu, teologu. Sve ga to obilježava kao čovjeka bogata duha i kulture, čovjeka bliskog čovjeku za kojeg on daje sve u životu, poput Krista. Od prijateljstva do mučeništva... jer on je čovjek za druge i za nas i našu domovinu Hrvatsku. Veliki ruski pisac Solženjicin je definirao Papu Ivana Pavla II: "Ovaj Papa je dar Božji". - Njegov hodočasnički štap vodi ga neusporedivim ritmom kroz svijet koji ga otkriva i snazi njegove vjere, u žaru njegove molitve.

"Poezija Karola Wojtyła je misao, razmišljanje i poduhovljenje Čovjeka, povijesti, ljudi i prirode. Ona je meditacija o jedinstvu promatranja, promišljanja i suživljenja prostora, simbola i riječi. Ona je intuitivna spoznaja Bivstva, Istine, Ljubavi, ali i predavanje duha Povjerenju, Razumijevanju, Dobroti i Plemenitosti..." Đuro Vandura.

Msgr. Lovro Cindori otvara izložbu

Pjesme su slikaričin izbor iz knjige Karola Wojtyła: "Poezija, drame, eseji". Evo jedne pjesme iz navedene knjige:

Djevojka razočarana u ljubavi

Često se patnja s osjećanja mjeri živinim stupcem
poput topline zraka ili tijela -
no valja drugačije otkrivati im veličinu...
(al ti si i previše osjnu svojih problema).
Kad bi uspjela shvatiti da nisi stožerom tih stvari,
a Onaj koji njim jest također ljubavi ne nalazi -
- kad bi to mogla shvatiti.
Ta čim je srce ljudsko?
Temperaturom svemira i srcem ljudskim - i živom.

TUZLACI U MARIJI BISTRICI PRIGODOM BEATIFIKACIJE KARDINALA STEPINCA

U Mariji Bistrici, početkom listopada 1998. godine dogodilo se nešto vrlo važno za sve katolike na svijetu, a posebno za sve Hrvate. JEDAN JE HRVATSKI SIN POSTAO BLAŽENIK.

Osmjeh na licima Tuzlanskih gimnazijalaca

Tijekom cijele noći, s petka na subotu 2. i 3. listopada, vjernici su pristizali u Nacionalno marijansko svetište Mariju Bistricu iz svih dijelova Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije, iz cijeloga svijeta. Čin beatifikacije kardinala Stepinca i dolazak Svetog Oca u Svetište Majke Božje Bistričke privukao je brojne hodočasnike.

Vjernici i štovatelji blaženog Alojzija Stepinca iz tuzlanskog kraja sudjelovali su u ovom povijesnom činu.

Iz Tuzle su došla tri autobusa hodočasnika: učenici i profesori Katoličkog školskog centra "Sveti Franjo", Mješoviti crkveni zbor sv. Petra i Pavla i jedan broj vjernika, predvođeni svećenicima: fra Petrom Matanovićem, fra Martinom Antunovićem i vlč. župnikom župe Par Selo Ilijom Janjićem.

U tisućama vjernika tri autobusa nisu mnogo, ali samo oni koji su išli znaju koja je to radost i zadovoljstvo biti u mnoštvu istomišljenika, sretnih ljudi koji su dočekali pobjedu jedne istine, nama svima tako značajne.

Učenici su pjevali. Zbor je pjevao. Svi su vjernici molili. Tuzla je odaslala svoje pozdrave nebu. Tuzla je zahvalila na svemu darovanom. Organizator putovanja Franjevački samostan i KŠC, uključili su Tuzlu u krvotok crkve u Hrvata koji je u ovim danima pokazao svoju vitalnost i čvrstinu. Bilo je časno otići u Mariju Bistricu na beatifikaciju kardinala Stepinca.

Krenuli smo iz Tuzle u petak navečer u 21 sat i stigli do Zlatar Bistrice u 4,30. Autobusima se u Mariju Bistricu nije moglo ući, pa su se vratili na

Hrvatski Glasnik, listopad 1998.

Nepregledno mnoštvo hodočasnika stiže u Mariju Bistricu

velikom brojem kardinala, nadbiskupa i biskupa, redovnika i svećenika. Hrvatske nadbiskupe i biskupe vodio je nadbiskup Josip Bozanić, a biskupe iz Bosne i Hercegovine kardinal i nadbiskup Vinko Puljić. Bili su tu brojni političari i uglednici iz kulturnog i javnog života na čelu sa predsjednikom Republike Hrvatske dr. Franjom Tuđmanom. Sveti Otac predvodio je ovo veličanstveno euharistijsko slavlje.

U pozdravnoj riječi nadbiskupa Josipa Bozanića čuli smo: "Zahvaljujem Vam, Sveti Oče, što u ovome Vašem drugom apostolskom posjetu spajate dva velika središta hrvatske crkvene i državne povijesti, Zagreb i Split, da nam tako označite potrebu i zadaću i crkvenog i državnog jedinstva..."

"Sveti Oče, došli ste da ovdje izvršite beatifikaciju našega sluga Božjega, čin svojega

Zborno mjesto - Nitko se nije izgubio

Nema mjesta umoru - Tuzla je mlada

vrhovnog apostolskog autoriteta, i to baš na dan, kada je Alojzije Stepinac, 3. listopada 1946. godine, pred komunističkim sudom, nevin, održao svoj znameniti svjedočki govor", kazao je nadbiskup Bozanić.

Nadbiskup Bozanić predstavio je tom prigodom kratko život i mučeničku sudbinu kardinala Stepinca, od rođenja 8. svibnja 1898. u Brezariću kraj Krašića, zaređenja u Rimu u listopadu 1930., za nadbiskupa koadutora s pravom nasljedstva 24. lipnja 1934., te preuzimanje službe zagrebačkog nadbiskupa 7. prosinca 1937.

"Bio je nadbiskupom zagrebačkim u vrlo teško vrijeme, prije, za i poslije Drugog svjetskog rata, ostajući ustrajan u svojoj vjeri za Boga, za Crkvu, za čovjeka... Nakon rata komunističke vlasti tražile su od Stepinca osnivanje Katoličke crkve odvojene od Rima. Nakon montiranog procesa i osude na 16 godina strogog zatvora s prisilnim radom te nakon petogodišnjeg zatočeništva u Lepoglavi, kardinal Stepinac premješten je u kućni pritvor u Krašiću, gdje je preminuo 10. veljače 1960".

U svom govoru Papa je spomenuo kako su hrvatski biskupi tražili da proglašenje blaženim Alojzija Stepinca bude upravo u Mariji Bistrici, u Svetištu Majke Bistričke... "Oдавno sam želio pohoditi Svetište Majke Božje Bistričke. Rado sam zbog toga prihvatio prijedlog hrvatskih biskupa i danas na znakovitom ovom mjestu obavljam svečani čin beatifikacije".

Svečani čin počeo je oko 10,45 sati, kada je Sveti Otac izgovorio formulu beatifikacije:

- Mi, udovoljavajući želji Našega brata zagrebačkog nadbiskupa Josipa Bozanića, te brojne druge braće u biskupstvu i mnogih vjernika, pošto smo razmotrili mišljenje Zbora za proglašenje svetih, Našom apostolskom vlašću dopuštamo da se časni sluga Božji Alojzije Stepinac od sada naziva blaženim i da se svake godine na dan njegova rođenja za nebo, desetoga veljače, može slaviti njegov spomendan na mjestima i na način kako je to određeno kanonskim propisima. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. -

Nakon svečanog proglašenja blaženim bila je otkrivena slika blaženoga Alojzija Stepinca, postavljena pokraj oltarnog prostora, djelo akademskog slikara Josipa Bifela.

Naglasci iz propovijedi Svetoga Oca:

... Današnji obred proglašenja blaženim za nas je poseban razlog utjehe. Ovaj se svečani čin odvija u hrvatskome marijanskom nacionalnom svetištu u Mariji Bistrici, na prvu subotu u mjesecu listopadu. Pred očima Presvete Djevice ugledni sin ove blagoslovljene zemlje biva uzdignut na čast oltara, o stotoj obljetnici svojega rođenja. Ovo je povijesni događaj u životu Crkve i vaše nacije. Podnijevši u svojem tijelu i duhu okrutnost komunističkog sustava, jedan od istaknutih likova Katoličke crkve zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac sada se povjerava sjećanju svojih sunarodnjaka s blistavim znamenjima mučeništva...

...U osobi novoga blaženika spaja se cjelokupna tragedija koja je pogodila hrvatsko pučanstvo i

Svećenstvo u boji mučeništva

Europu tijekom ovoga stoljeća obilježena trima velikim zlima: fašizmom, nacizmom i komunizmom...

... Svojim ljudskim duhovnim životnim putem blaženi Alojzije Stepinac svojem narodu pruža svojevrsni kompas da bi se znao orijentirati...

... Evo glavnih točaka: vjera u Boga, poštivanje čovjeka, ljubav prema svima sve do praštanja, jedinstvo s Crkvom kojoj je na čelu Petrov nasljednik. Dobro je znao da se ne može popuštati kad je u pitanju istina, jer istina nije roba kojom se može trgovati...

... Oprostiti i pomiriti se znači očistiti sjećanje od mržnje, zavade, želje za osvetom, znači priznati bratom čak i onoga koji nam je nanio zlo. Znači ne dopustiti da nas pobijedi zlo, nego zlo svladati dobrim.

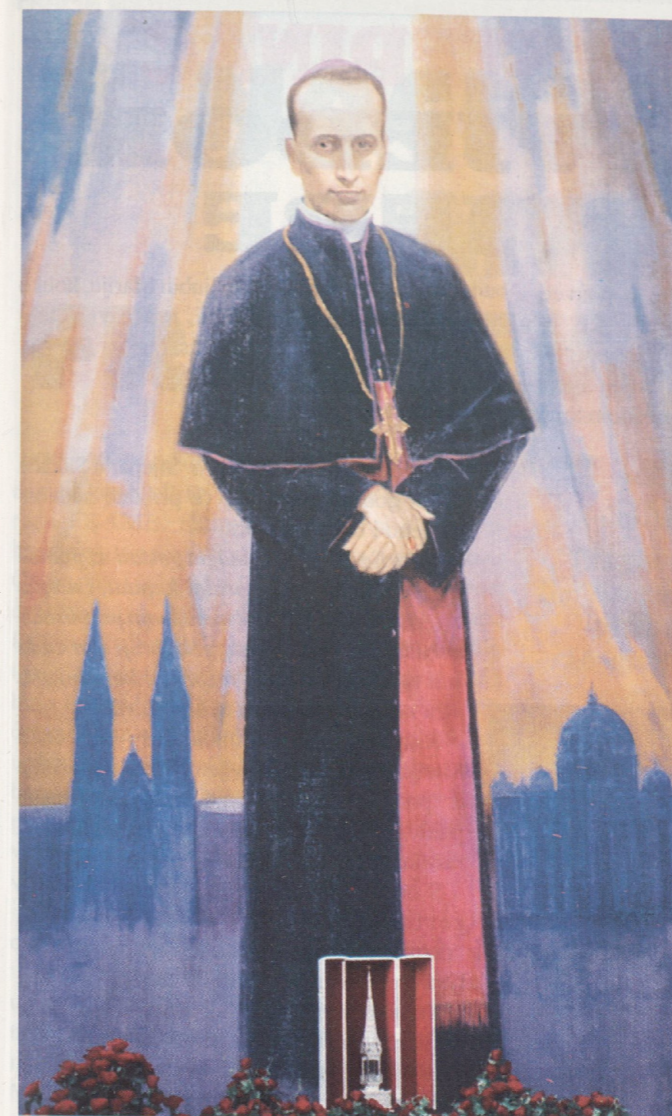
Nepregledne kolone vjernika, počele su se s Kalvarije spuštati oko 13 sati, sretni što su vidjeli Petrova nasljednika i kao njegovi svjedoci doživjeli čin proglašenja kardinala Stepinca blaženim.

Ugled Pape u svijetu toliko je porastao da svaki narod njegov posjet osjeća posebnim darom Božjim, doživljava ga kao pravi blagdan. Mi smo imali sreću da ga vidimo tri puta (dvaput u Hrvatskoj i jedanput u Bosni i Hercegovini).

Iz Marije Bistrice Sveti Otac je ponio mnogo darova. Tuzlaci su darovali uvezan i ukoričen HRVATSKI GLASNIK u dvije knjige, od prvoga do 71. broja, s natpisom, kakav je na današnjoj stranici lista. Domaćin impresivnog slavlja msgr. Lovro Cindori, marijabistrički župnik i upravitelj svetišta darovao mu je odljev kipa Majke Božje Bistričke i kalež.

Spremali smo se za povratak u Tuzlu. Naši autobusi su se teško probili do Marije Bistrice i dugo smo čekali. Vratili smo se oko 2 sata u nedjelju ujutro. Poslije napornog puta, stajanja, čekanja bili smo umorni ali neizmjerljivo zadovoljni i sretni. Osjećali smo značaj napora koji smo napravili. Svaki od nas će u svom životu moći govoriti: "Sudjelovao sam u trenutku proglašenja blaženim velikog hrvatskog sina Alojzija Stepinca". A to je povijesni trenutak za sve Hrvate. Sudjelovati u tome velika je čast.

Privedio: Juraj NOVOSEL
Snimci: Martin Antunović

Blaženi Alojzije Stepinac

Susret vjerskih poglavara sa Svetim Ocem

CHICAGO DOBIO PUT KARDINALA STEPINCA

Odlukom gradonačelnika Richarda M. Daleyja, u američkom gradu Chichagu, 3. listopada 1998., proglašen je Danom kardinala Alojzija Stepinca, a dosadašnja chicaška Avenija Princeton preimenovana je u Put kardinala Stepinca (Cardinal Stepinac Way). Riječ je o ulici dugoj osam blokova, u kojoj su katolička crkva i hrvatska župa sv. Jeronima te Hrvatska škola kardinala Alojzija Stepinca. Proglas Ureda gradonačelnika o tome objavljen je 2. listopada, a tim činom grad Chicago obilježava dan u kojem je Sveti Otac u Hrvatskoj proglasio blaženim kardinala Stepinca. U proglasu se navodi da je kardinal Stepinac "cijeli život predano radio za politička, vjerska i ljudska prava te tako postao simbolom duhovne snage za zajednicu američkih Hrvata i grad Chicago".

"Sva se gora okitila svijetom"

ALOJZIJE KARDINAL STEPINAC NAUČITELJ, SVJEDOK I MUČENIK VJERE

U životu Isusa iz Nazareta, kao i u životu svakoga kršćanina, zauzima Marija, Majka Isusova povlašteno i jedinstveno mjesto. Te činjenice i povijesno-spasenjske realnosti bio je svjestan i zagrebački nadbiskup, Alojzije Stepinac, i to kao vjernik i kao biskup.

Majka Božja "svojim djevičanstvom, svojom strpljivošću, svojom vjerom, ali prije svega i nada sve svojom dubokom poniznošću, djeluje drugačije i dozivlje Boga s nebesa na zemlju u svoje djevičansko krilo. Pogledao je Bog i na Njezinu duboku poniznost, kao što govori Magnificat: "Veliča duša moja gospoda... jer je pogledao na poniznost službenice svoje!" Njezinoj dakle proslavi na nebu prethodila je duboka poniznost na zemlji. To je pravilo za svakoga čovjeka, općenito pravilo za sve koji hoće da iz ove zemaljske nizine prispiju u nebeske visine".

Upravo Marijin "Fiat" (neka bude po riječi tvojoj) i njezin "Magnificat" nisu se samo najdublje dojmili toga izvršnog muža Krve Kristove, nego su upotunili njegovu kršćansku, a kasnije i svećeničku-biskupsku fundamentalnu životnu opciju.

Odatle je posve razumljivo da je nadbiskup govorio o Mariji osobito na njezine "svetkovine ili blagdane: Bezgrešnog začeća Marijina, Rođenja Marijina, Navještanja Marijina u nebo ili na spomendane koji su imali u središtu koju istinu vjere o Majci božjoj, ili sveca koji ju je osobito častio..."

Toj istoj Majci Isusovoj i Majci Crkve nadbiskup Stepinac je rado i često hodočastio. Najčešće odredište njegova hodočašća bila je Marija Bistrica. Na tom mjestu i za hrvatske katolike iznimnom prošteništu izrekao je tolike propovijedi.

Svoju opredijeljenost i ljubav prema hodočašću kardinal Stepinac pokazao je kao mladi koadjutor zagrebačkog nadbiskupa dr. Antuna Bauera, još 1937. godine, kada je, u ime hrvatskoga episkopata, predvodio hrvatsko hodočašće u Jeruzalem 1937. godine.

Tom prigodom nadbiskup je izjavio: "Čovjek ostavivši svakodnevne brige, moli na hodočašću pobožnije.

Plodovi hodočašća

Lakše i otvorenije se ispovijeda. Hodočašće je djelo pokore, jer je često spojeno s poteškoćama putovanja, a i s mnogim izdacima. Hodočašće je otvorena ispovijed sv. vjere, jer bezvjerac neće hodočastiti. Pa ako se i potkrade koji nedostatak kod pojedinih hodočašća bilo bi ludo općenito ih zabacivati".

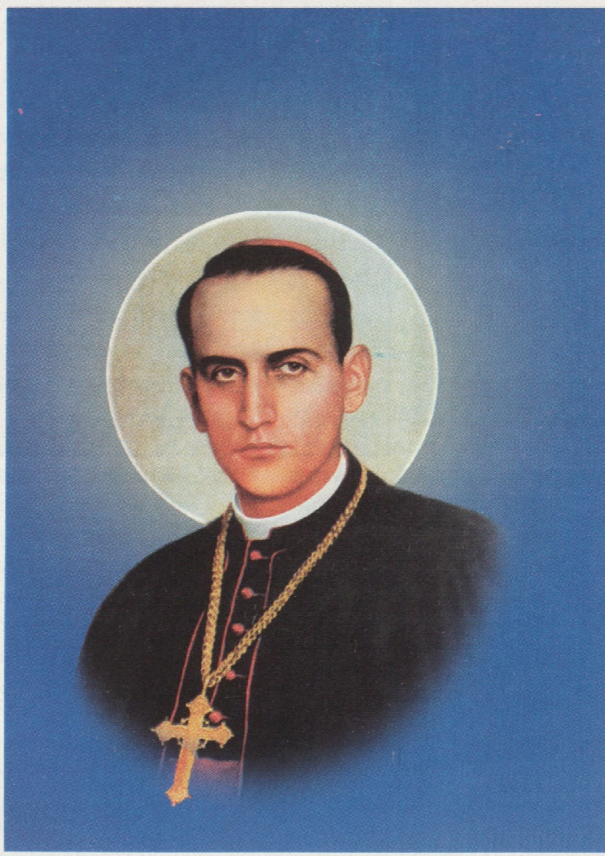
Osim hodočašća i propovijedi, kardinal Stepinac je 1942. godine posvetio Zagrebačku nadbiskupiju Bezgrješnom Srcu Marijinu.

Poslije "odvojen od vjernika Nadbiskupije, u pojedine dane, posvećivao je Majci Božjoj pojedine župe".

Osobito se radovao ako se radilo o posveti svećenika Majci Božjoj.

Stoga piše vlč. Franji Kuhariću, župniku u Sv. Martinu pod Okićem, sadašnjem kardinalu Svete Crkve, da bi posveta svećenika Bezgrješnom Srcu

Majci Isusovoj i Majci Crkve nadbiskup Stepinac je rado i često hodočastio, najčešće odredište njegova hodočašća bila je Marija Bistrica/ U jednoj propovijedi ističe: "Ljubav prema Majci Božjoj je zalag opstanka hrvatskoga naroda"

Marijinu bila "svakako nešto posebno, obzirom na to da se radi samo o svećenicima, koji su po zvanju svome određeni, da budu predvodnici svake dobre kršćanske misli u našem narodu".

U svojoj drugoj oporuci iz godine 1957. piše: "Težak bi bio život u obitelji, kad ne bi bilo majke. Crkva je velika Božja obitelj. Bog je toj svojoj obitelji dao majku, tj. bl. Djevicu Mariju, Majku Božju i Majku sviju nas... Ako iskrenom i trajnom ljubavlju budete štovali i ljubili Majku Božju i na vama će se obistinuti što prorokuje nadahnuti mudrac: "Tko časti majku svoju, sličan je onomu tko skuplja blago".

Kardinal Stepinac poziva sve ljude dobre volje na ljubav prema Mariji. Štoviše, u jednoj propovijedi ističe: "Ljubav prema majci Božjoj je zalag opstanka hrvatskoga naroda".

Štovanje i odanost Mariji od strane onih koji vjeruju u njezina Sina Isusa iz Nazareta uključuje i "naše najljepše pjesme, najljepše cvijeće, velike napore, zlatne krune, biserje i dijamante... A što

budemo više istinski i duboko ljubili Mariju, koliko budemo više za Mariju živjeli, toliko više će u nama biti, živjeti i rasti Isus Krist".

Molitva krunice

U jednom svome pismu o. Stjepanu Sakaču 1940. godine nadbiskup će prilično nedvosmisleno i oštro napisati:

"Marija Bistrica bi mogla postati uz pomoć Majke Božje veliki moralni kapital, i mogla bi igrati veliku ulogu u moralnom preporodu naroda, koji nam je najpotrebniji i to sada kad se podzemne sile razornog komunizma dižu na nas gore nego nekad Turci".

Kardinal je bio duboko osvjedočen u Marijinu prisutnost u svijetu. To osvjedočenje u "pobjedu Majke Božje omogućilo mu je predvidjeti pad komunističke strahovlade na raznim stranama svijeta".

S osobitom pažnjom je kardinal Stepinac govorio o molitvi krunice, jer je ona "razmatranje otajstva našeg otkupljenja uz neprestano zazivanje Majke Božje" i "Gdje je krunica, tamo je i Majka Božja, a gdje je Majka Božja, tamo je sigurno i Isus s njom, a gdje je Isus, tamo je Bog, tamo je sve!"

Za kardinala molitva je uopće bila medij (sredstvo) komuniciranje s Bogom i bližnjima, usprkos svim kilometrima udaljenosti, nametnutim policijskim granicama i Udbinim ograničenjima.

U pismu s. Milašin, vrhovnoj poglavarici ss. Družbe "Naše Gospe" piše: "Preko molitve ja mogu doći sve svoje stado, makar sam nasilno udaljen od njega, ali isto tako i moji vjernici mene, makar im je zabranjen pristup do mene. Samo da se svi dobro koristimo tom drugom rukom! Mala sveta Terezija veli: "Molitva je kao kraljica, koja ima svaki čas pristup k svome kraljevskom suprugu i sve ishodi, što god hoće".

Znakovito, za vjernike poučno, a za sve ljude dobre volje dojmljivo, kardinal Alojzije Stepinac je na smrtnoj postelji uoči odlaska s ovoga svijeta rekao:

"Dajte mi onu moju svijeću!... Kad su mu sestre donijele željenu svijeću, kako je krevet bio uza zid, a on je ležao na desnoj strani prema zidu gledajući Gospinu sliku, stavili su mu svijeću u lijevu ruku... Ustima je micao moleći i opetujući: "Fiat voluntas tua!"

Bila je to posljednja riječ koju su nazočni čuli iz njegovih umirućih usta".

(Literatura: Alojzije Stepinac: Propovijedi, govori, poruke 1941. - 1946., pripremili J. Batelja i C. Tomić; Juraj Batelja: Nadbiskup Stepinac štovatelj Majke Božje u sužanjstvu; Alojzije Viktor Stepinac: Pisma iz sužanjstva, priredio Juraj Batelja; Aleksa Benigar: Stepinac; Juraj Batelja: Najljepše Mariji. Misli Alojzija Stepinca o štovanju Majke Božje).

Dr. Josip Baloban, VJESNIK

Hrvatski Glasnik, listopad 1998.

II. NACIONALNI SUSRET ANIMATORA FRANJEVAČKE MLADEŽI

Oko 70-ak mladih iz oko 33 župe došlo je iz mnogih krajeva BiH i Hrvatske s ciljem upoznavanja rada FRAME, razmjene iskustava s drugim bratstvima, a ponajviše radi ostvarivanja zajedništva. Ovoga puta i iz župe Tuzla - Soli išla su na ovaj susret dva animatora. Pored izlaganja predsjednika Daria Brigića i duhovnog asistenta fra Ivica Jagodića o tomu što bi zajedništvo u FRAMI zapravo trebalo biti i o obrađivanju programa formacije FRAME, organizirane su i radne skupine gdje su animatori učili kako i na koji način organizirati i animirati svoja bratstva. Zajednički su tražena rješenja za probleme: premaloga ("prevelikoga") broja članova, zatim kod većine problem duhovnog asistenta i neaktivnog vijeća i predsjedništva.

Tuzlanskim animatorima bio je ovo prvi susret ove vrste.

Prvi dan: večera, sveta misa, program upoznavanja. Bilo je 8 skupina i svaka je nosila naziv koji je zapravo predstavljao jedno slovo iz riječi animator (Agape, Nadjestitelj, Iskustvo, Molitva, Akcija, Talent, Odgovornost i Radost). U svakoj skupini je bilo između 8 i 10 animatora, raspoređenih tako da u jednoj grupi nikako nisu smjela biti dva iz istoga mjesta.

Drugog dana je započeo naš stvarni rad. Molitva, doručak, a u 9 sati je predsjednik FRAME, za podneblje BiH i HRV, Dario Brigić održao spontani govor o zajedništvu u našim mjesnim bratstvima. Dešavaju se stvari oko kojih smo svi mi "aktivni" jako zabrinuti. Zašto bratstva ne funkcioniraju kako bismo željeli? Kažu anketirani da je izvršno na velikim susretima FRAME, kao ono u Tolisi ili pak na Trsatu, ali kad se vrate u svoja mjesna bratstva nešto "škripi". Nema onoga zajedništva koje se osjeća na velikim susretima. FRAMA ne postoji kako bi samo odlazili na susrete i tamo se dobro bavljali i provodili. Potrebno je to življeno zajedništvo "donijeti" sa velikih skupova u svoja mjesna bratstva koja kod nekih ne broje više od 5 članova, a kod drugih pak broji stotinu ili dvije stotine aktivnih članova. Možda ne znaju kako se izraziti? Ili su još uvijek u mraku i ne znaju put. Treba mladima pomagati da se uspiju pronaći u Kristovoj ljubavi i shvatiti svoju realnu vrijednost... Mlade treba animirati da počele doista sudjelovati u predloženim aktivnostima u kojima se može doživjeti zajedništvo u pravom smislu te riječi.

Poslije njegova izlaganja, o istoj temi pričao je i glavni duhovni asistent FRAME fra Ivica Jagodić, a onda je uslijedio rad po skupinama, gdje su svi pojedinačno iznosili probleme s kojima se susreće bratstvo iz kojega dolaze. Zajednički smo pokušali pronaći adekvatno rješenje za svaki problem. Pokazalo se da je jedan od većih i češćih problema nedostatak ili pak često mijenjanje duhovnih asistenata. Zato na animatorima ostaje da i poslije dolaska ili promjene duhovnog asistenta zadrže FRAMU na okupu.

Hrvatski Glasnik, listopad 1998.

"I BIT ĆETE MI SVJEDOCI"

Slogan Svetog Oca Ivana Pavla II. "Bit ćete mi svjedoci" u povodu drugoga posjeta Republici Hrvatskoj potakao je FRAMU i njene animatore da baš to obrađuju kao glavnu temu ove godine. Pod tim je sloganom i u kući susreta "TABOR" u Samoboru od 1. do 4. IX. 1998. godine u organizaciji nacionalne središnjice FRAME, održan II. Nacionalni susret animatora.

U 12 sati je uslijedio "srednji čas". Za objašnjenje svima koje zanima i koji ne znaju što je to, pokušat ćemo pojasniti. To je u biti skup molitava isprepletenih s čitanjem psalama (koje je kreativno isplanirano) i, naravno, pjevanjem

Franjevački samostan Samobor

Framinih pjesama ili uglazbljenih psalama. Odrilike, to bi bilo to. Cijeli obred predvodio je fra Ivica.

Zatim je slijedio ručak u 12,30, a nakon njega zaslužena pauza koja je iskorištena za obilazak Samobora. Samobor je hrvatska Venezia, grad-park, jedan doživljaj mira i reda.

U kuću "Tabor", u 15 sati izlaganje je imala Helena Brigić, vjerojatno jedan od glavnih animatora sa Kaptola (Zagreb). Ona je pojasnila tko je zapravo animator.

Riječ animator je latinskoga podrijetla i znači oživjeti... Neka od svojstava dobrog animatora su: upornost, ustrajnost, iskrenost, darežljivost,

strpljivost, brzina, točnost, tolerantnost, odgovornost itd... Nabrojani su i neki vidovi animiranja mladih u našim župama kao npr.: zajednička molitva (bilo u sv. misi ili izvan nje), meditacija (recimo klanjanje i blagoslov S. Presvetim) karitas (obilazjenje starih, bolesnih, nemoćnih, usamljenih) koji podrazumijeva sve: od novčane pomoći do posjeta i jednostavnoga razgovora, pomaganja u kućanskim poslovima i sl., i naravno ono najbitnije - druženje članova mjesnoga bratstva FRAME.

Opet je slijedio rad po skupinama. Ovoga puta zadatak je bio osmisliti rad koji ćemo prinijeti Bogu pod sv. misom. Bilo je raznih rješenja. Neki su izašli vani i pronašli pokoji cvjetić te su pravili buketiće, drugi su crtali, treći su prinijeli obični kamen na kome su ispisali svoja imena te su uz to ispričali priču, četvrti su prinijeli zapaljenu svijeću i molili Boga da uvijek svijetli u našim životima, peti su napravili brod od papira koji je simbol života, te molili Boga za mirno more itd... Svi su uz

prineseni dar imali i malu molitvu koju su, također, sami smislili...

Druga tema Helene Brigić je bila organizacija tj. planiranje jednoga susreta u našim župama, o tome kako jedan susret treba izgledati. Helena je ponudila i širok spektar tema o kojima se može raspravljati na susretima: životopis i duhovnost svetoga Franje, crkveni događaji i svetkovine, sotonizam u glazbi, muško-ženski odnosi, ekumenizam, poniznost, La Verna, obitelj, problemi mladih: droge, sekte, intima i još puno toga...

Nastavak na slijedećoj strani

Svetu misu u 18,30, toga dana predvodio je fra Nedjeljko, a propovijed je imala poseban osvrt na sudjelovanje laika u današnjem vjerskom životu. Svaki čovjek bi trebao biti svjedokom. Kristovim. Samim tim on je laik, koji svoje znanje treba nesebično širiti dalje...

U 21 sat je prikazan film "Nell", a spavanje oko 23 sata.

Treći dan: U 9 sati ujutro fra Ivica se potrudio da nam pojasni "hijerarhiju" na kojoj se zasniva rad FRAME. Kao "zaštitna opna" predstavljena je nacionalna skupština i vijeće, zatim provincijska skupština i vijeće; na trećem mjestu je mjesno vijeće koje sačinjavaju duhovni asistent, predsjednik i izabrani članovi i, na kraju, kao stub na kojem sve stoji i bez koga FRAMA ne može funkcionirati, naravno uz članove, jest animator. Također je donio i podijelio godišnje kalendare koje kasnije svi trebaju izraditi za svoje bratstvo. Predstavnicke FRAME iz župe Soli još istoga dana napravile su plan rada za ovu školsku godinu. Poslije su skupine imale zadatke da (svako drugačije i drugi dio) osmislimo po jedan dio susreta poslije podne, kako bi to poslužilo kao motivacija za osmišljavanje susreta u bratstvima... Jedni su dobili literaturu o majci Tereziji, drugi o sluzi Božjemu kardinalu Stepincu, a treći o svetom Franji. Jedna skupina je dobila zadatak da

pantomimom ili glumom pokažu kako sve možemo biti svjedoci. Drugi su od papira, zavjese i plahti morali od svojih članova napraviti što vjerodostojnije prikaze majke Terezije, kardinala Stepinca i svetoga Franje i da svatko od njih glumom dočara prisutnost Božju u ovim ljudima, blaženicima i svecima... Treći su dobili Bibliju i trebali su pronaći dokaze svjedočenja...

Svi su pripremili svoje dijelove i ostavili ih da "odstoje" i "sazriju". Zatim molitva (srednji čas), pa ručak, a u 14,30 je počeo turnir u nogometu. Igrači su se rasporedili u tri tima, ovisno o brojnosti i provinciji iz koje dolaze. Tako smo imali zagrepane tj. provinciju sv. Ćirila i Metoda, zatim hercegovačku provinciju i splitsko-bosansku momčad. Igrale su se tri utakmice i to:

1. Splitsko-bosanska protiv hercegovačke momčadi u kojoj su pobjedu odnijele udružene snage Dalmacije i Bosne

2. Provincija sv. Ćirila i Metoda protiv hercegovačke. I ovaj put su Hercegovci izvukli deblji kraj, ali su ponosno ostali navijati (za oba tima)...

3. Provincija sv. Ćirila i Metoda protiv splitsko-bosanske momčadi. Ovo je bila najnapetija utakmica. Prvo poluvrijeme bez golova, a onda se Džani (fra Ivica) razigrao i "izbušio" mrežu našeg tima. Samo od njega smo dobili nevjerojatnih 5 golova i još jedan od predsjednika Brigića... Ipak, nije bilo poraženih. Svi su otišli sa stadiona kao pobjednici.

U 15,30 je bio susret koji je planiran parcijalno na prethodnom sastanku. Bilo je zabavno, ali prije svega poučno... Na kraju se pjevala Framina himna... "Podimo zajedno s pjesmom na usnama, raširenih ruku, srca radosna..."

Na misi u 18,30 fra Dragec (župnik u Čakovcu) se posebno osvrnuo na dolazak Svetoga Oca Pape Ivana Pavla II. kako bi proglasio slugu Božjega kardinala Stepinca - blaženim.

Poslije večere, dvoipol sata molitva, tj. splet molitava. Obred je bio jako mističan. Svi su klečali i molili u sebi jedno vrijeme, a onda je počela poluita "slobodna" molitva. Dakle, molitva iz srca i duše, molitva naših umova koja nije zapisana niti u jednom molitveniku niti bilo gdje drugdje. Bilo je čak i suza. Lijepo je znati da za tebe moli i da ti vjeruje netko tko te pozna svega dva dana. Klanjanje je završilo oko 23 sata, ali smo svi ostali skupa u kapeli još pola sata gdje smo pjevali na slavu Božju.

Zadnji dan: razmjenjivanje adresa i neka čežnja koja se svima uvukla u srca. Rastanak kao rastanak. Svaki boli... Za grad Soli poslano je mnoštvo pozdrava. Bit će poziva, pisama.

Susret je opravdao svoju zadaću. Ostvareno je zajedništvo radi kojega je i održan, kako kroz pjesmu i zabavu, tako i kroz molitvu i rad. Na animatorima sad preostaje da sve to prenesu u svoja bratstva, organiziraju FRAMU na pravi način i naravno - da budu SVJEDOCI...

Novinarska skupina FRAME Tuzla - Soli

važnog udjela u borbi i žrtava koje je podnosila brigada.

Brigada je imala crte obrane na području planine Majevice, planine Ozren, u području Šekovića i na središnjem dijelu posavske bojišnice. Važan doprinos brigada je dala u obrani bosanske Posavine (općina Ravne-Brčko) gdje je 115. imala i najveći broj poginulih. S logističkom potporom Herceg-Bosne postrojba je u stvarno-tehničkom pogledu bila superiorna u odnosu na sve postrojbe TO (Armija BiH). Za svo vrijeme ratnog puta i djelovanja zadržan je identitet HVO-a, a s nadređenim zapovjedništvom je ostvaren neprekidan sustav vođenja i zapovijedanja.

Brigada je ostvarila potpunu zaštitu hrvatskih prostora od srpskog agresora, kao i šireg područja tuzlanske regije, čineći jedan obrambeni sustav na zajedničkom području. U toj borbi je 49 njezinih pripadnika dalo svoje živote, a 64 branitelja su teže i 137 lakše ranjeni.

Milenko Horvatić

Priznanja 115. HVO Brigadi "Zrinski" i bojovnicima. Vojarna Husinska Buna, 10. svibnja 1993.

115. brigada HVO-a "Zrinski" Tuzla

GOLEM DOPRINOS OBRANI

Hrvatski narod tuzlanske regije masovno je stupio u redove 115. brigade HVO-a, shvaćajući da se nacionalni ciljevi mogu ostvariti samo kroz vlastitu organizaciju

Govoriti o Tuzli u ratu i obrani sjeveroistočne Bosne od srpskog agresora, a ne spomenuti branitelje 115. brigade "Zrinski" vrlo je teško i za politički pristrane.

Već u ožujku i travnju 1992. nabavom oružja i opreme formirane su prve postrojbe HVO-a "Sokolovi" Živinice i "Pro patria" Drijenča. Dok kroz Tuzlu još uvijek prolaze kolone jugoarmije, hrvatske postrojbe osiguravaju prostor na kojem žive Hrvati, posebice u podmajevičkim selima, gdje je i prijetila najveća opasnost.

U svibnju iste godine su u hrvatskim selima ustrojene nove postrojbe, a veliki se broj Hrvata uključuje i u postrojbe TO. U istom mjesecu počinju i prvi oružani sukobi na tim prostorima, a Hrvati kroz svoje postrojbe i sudjelovanjem u TO daju golem doprinos obrani regije. Kako hrvatski narod ovdje nije predstavljao jedinstveni korpus ni u vojnom ni u političkom smislu, okolnosti su ga navele na stvaranje ideje o uvezivanju svih hrvatskih postrojbi na području pet općina (Lopare, Živinice, Lukavac, Banovići i Tuzla) u jednu brigadu, a njezin temelj čine postrojbe "Pro patria" i "Sokolovi".

Utemeljenje 115. brigade

115. brigada "Zrinski" HVO ustrojena je 10. svibnja 1992. Hrvatski narod tuzlanske regije je tada masovno stupio u njezine redove, shvaćajući da se nacionalni ciljevi mogu ostvariti samo kroz vlastitu organizaciju, a nikako kroz nečiji tuđi

MOST

U subotu, 12. rujna 1998. godine u Tuzlu je stigla grupa Most iz Nizozemske i to: Henri Komen, Margareth van Meggelen i Willem van Wiren, kao vođa grupe.

Navedena grupa je imala za cilj razgovarati o uspostavi što boljih kontakata s predstavnicima triju etničkih zajednica u Tuzli. Njihov cilj je i poboljšanje odnosa između navedenih religioznih zajednica.

Oni rade vrlo sistematično, korak po korak pa su postavili i neke početne male projekte, a to je da se ostvari posjet vjerskih velikodostojnika iz Tuzle u Nizozemsku, odnosno da se pripremi i realizira posjet mladih iz Tuzle različitim vjerskih konfesija u Nizozemsku i obrnuto.

Međutim, stjecajem okolnosti, viznom režimu i tome slično, ovi posjeti u ranijem periodu nisu realizirani. Nizozemci su osjetili spremnost da se kontakti nastave, pa su upravo zbog toga ponovno došli u Tuzlu. Inače, ovo im je četvrti posjet do sada.

Tuzlaci nisu posebno razradili program njihova posjeta. Nedjelja je bila dan krizme u katoličkoj crkvi, kad su svi svećenici izuzetno zauzeti. Nizozemci su bili na krizmi i iznenadili se posjetu i brojnosti vjernika. Iako ne razumiju jezik, pažljivo su slušali propovijed i sudjelovali sve do kraja mise.

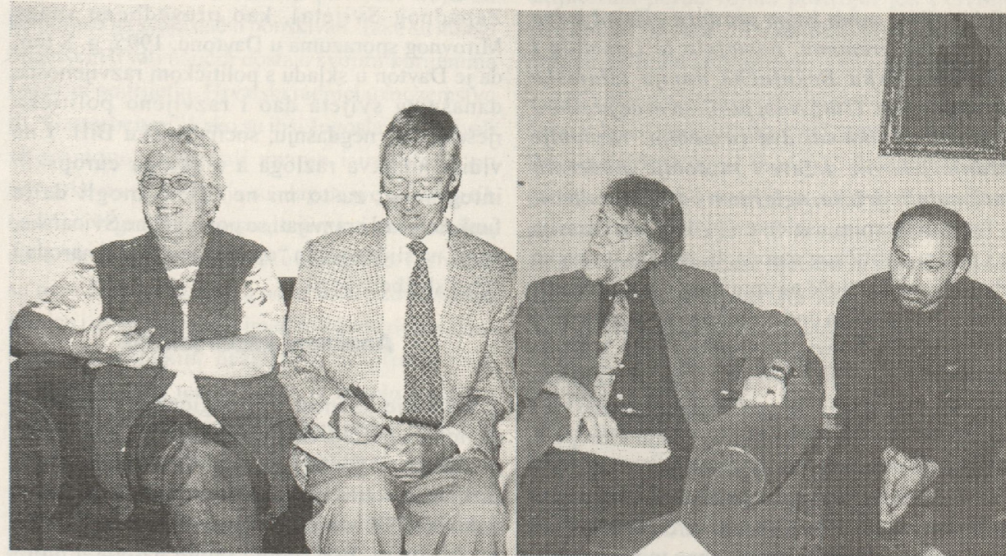
Predstavljena im je prava Bosna i Hercegovina, ne ona blagih pobrda poput okoline Srebrenika ili ravnica prema Brčkom, nego planinsku Bosnu sa četinarskom šumom. Posjetili su izletišta Mačkovac i pošto je sin Willema van Wirena bio vozač za vrijeme rata u Srebrenici, a njegova supruga radila kao humanitarni radnik i bila u kontaktu sa grupom Viva žene, i u izbjegličko naselje Karaula u Živinicama. Na "trgu" u naselju Karaula bila je velika bara pošto je "centar" ne asfaltiran. Vidjeli uvjete u kojima žive izbjeglice.

Oni vrlo dobro opažaju stvari. Primjetili su da nema muškaraca, odnosno da su pretežan dio stanovništva ovog naselja, žene i djeca. Pitali su rade li, imaju li vodu u kućama, bave li se poljoprivredom? Saznali su da izbjeglička populacija živi uglavnom od pomoći humanitarnih organizacija, da se svatko od njih snalazi kako zna i umije (u pogledu zaposlenja) te da neki imaju izbjegle rodake u inozemstvu, koji im šalju novčane doznake.

Interesirali su se da li im je dozvoljeno kretanje van naselja i mogli su se uvjeriti da se slobodno kreću. U naselju, Henri Komen je popio kiseljak sa pumpe i napravio kiselo lice.

Nakon toga su se zaputili u Mačkovac. Uz put su vidjeli Tvornicu namještaja "Konjuh" Živinice. Zanimalo ih je zašto je golet na južnoj strani puta. To je onaj dio na kojemu je vršena površinska eksploatacija uglja, pa predio podsjeća na mjeseeve pejzaže. Vidjeli su crnu rječicu Oskovu čija je boja posljedica separacije uglja. Nakon skretanja ka Mačkovcu, u Litvi, nakon kraće vožnje, ukazalo se novo izbjegličko naselje koje je izgradila Norveška humanitarna organizacija. Nisu se zaustavljali, nego smo promatrali kroz prozore automobile. Put prema hotelu "Zlaća" je djelimično asfaltiran i renoviran. Zaustavili su se na mjestu koje se zove Hrvачanska brana. Gospođa

Margareeth van Meggelen je to fotografirala. Na ograđenom pašnjaku bile su ovce sa dvoje pastira. I to su slikali. Na Zlaći su željeli ručati vani, ali ih je kratak pljusak natjerao u objekat. Ponovno je bilo vedro nebo i suncem obasjana šuma. Krenuli su u šetnju. Iznenađujuća je njihova kondicija i

Grupa MOST nastavlja izgradnju zajedništva vjernika iz Nizozemske i vjernika iz BiH

agilnost! Henri Komen izvanredan je poznavalac biljnih vrsta i drveća. Na latinskom jeziku je izgovarao njihova imena. Divili su se brzicama i blagim slapovima Oskove. Put je izgrađen na ranijoj uskotračnoj željezničkoj pruzi. Pri povratku imali su sreću vidjeti parnu lokomotivu koju su dva puta slikali iz različitih pozicija.

Nakon par dana organizirana je svečana večera u čast uglednih gostiju u Vladikinom dvoru. Domaćin je bio sindel Nikolaj Marković, arhijerejski zamjenik Tuzlanski. Pozitivnoj atmosferi, lagane opuštenosti doprinijeli su gosti sa nenametljivim stilom ponašanja, čemu je pridonio prelijep enterijer Vladčinog dvora.

Tijekom večeri se razgovaralo o daljim mogućnostima suradnje na relaciji Nizozemska - Bosna i Hercegovina, odnosno o uspostavi što boljih odnosa između tri konfesionalne zajednice. Ponovno je od gospodina Willema van Wirena iznesena ideja o zajedničkom posjetu tri vjerska velikodostojnika vjerskim zajednicama u Nizozemskoj. Naime u Nizozemskoj djeluje kako katolička crkva tako i protestantna.

Potencirana je i prihvaćena ideja o međusobnoj razmjeni posjeta mladih dviju zemalja. Sindel Nikolaj Marković je predlagao da mladi

Grupa MOST nastavlja izgradnju zajedništva vjernika iz Nizozemske i vjernika iz BiH

Nizozemske dodu za vrijeme blagdana da bi upoznali bosanske običaje. Gvardijan fra Petar Matanović je bio pragmatičniji želeći da mladi ljudi iz Bosne i Hercegovine bolje upoznaju poljoprivredu, zanatstvo i druga dostignuća ove razvijene zemlje u cilju dobivanja novih ideja i programa po čemu je Nizozemska poznata u svijetu.

Gostima je ukazano na objektivnu privrednu situaciju i standard stanovništva, te je zatražena i njihova pomoć u cilju realizacije postignutih dogovora. Na kraju je dogovoren ponovni susret u Nizozemskoj i u našoj Tuzli.

Predrag Pavlović

EUROPA SE ODRIČE DOMOLJUBLJA ZA RAČUN INTERESA

Južnoslavenska BiH je stara oko trinaest stoljeća. Tu i na tom prostoru naselili su se Hrvati i Srbi; ali na ovom istom prostoru više od jedne trećine tog vremena, nastajala je i postala i južnoslavenska Bošnjačka nacija islamske vjeroispovijedi. U državnoj povijesti ovog prostora važno je razlikovati dva razdoblja: razdoblje srednjovjekovne države i razdoblje modernih nacionalnih država, uglavnom od XIX. stoljeća.

Tek s modernim nacionalnim državama razvija se i pojam političkog naroda, tj. naroda što preko izbornog prava utječe na upravljanje institucijama države. Na taj način ondašnja Europa poznaje više konstituiranih država: Njemačka (1871.), Italija (1870.), Grčka (1830.), Srbija (1878.), itd. Dogodio se je tada i Berlinski kongres s kojim zapravo tek i započinje izričito i izrazito uplitanje Europe u interesna zbivanja na ovom prostoru.

U srednjem je vijeku pak pojam države dvojen, jer feudalni narod nije nosilac suvereniteta i daleko je od aktivne političke uloge. Zbog toga je i često pozivanje naših aktualnih političara na stare kraljevina u velikoj mjeri politički deplasirano i bespredmetno.

Berlin i Dayton

Osmansko Carstvo u XIX. stoljeću čiji je sastavni dio bio i Bosansko-hercegovački pašaluk, bilo je u kroničnoj feudalnoj krizi. U takvim, naročito teškim uvjetima života za puk, javljaju se i seljački ustanci u Hercegovini srpnja 1875. g. Njih nastoje iskoristiti polusamostalne kneževine, Srbija i Crna Gora, objavivši rat Osmanskom Carstvu. Ubrzo su poražene. U rat se uključuje Rusija, prethodno se sporazumjevši o podjeli interesnih sfera s Austro-Ugarskom: tako su ustanička i ratna zbivanja u Pašaluku prešla u krizu s europskim dimenzijama. Brzo porazivši Osmansko Carstvo, ona još nameće nepovoljan San-stefanski mir kojim stvara pravoslavnu Veliku Bugarsku, nastojeći ostvariti pomoć na Mediteranu, a prema Engleskoj i Francuskoj.

To se rješenje međutim nikako "nije sviđalo" europskim silama i tako dolazi do Berlinskog kongresa (13. VI. - 13. VII. 1878. g.), na kojem glavnu riječ ima Njemačka.

Glavno pitanje kongresa, pitanje "Velike Bugarske", riješeno je njenom zamjenom malom, poluzavisnom, Kneževinom Bugarskom. A drugo, glavno pitanje kongresa odnosilo se na Bosansko-hercegovački pašaluk, koji je dat na upravu Austro-Ugarskoj Monarhiji, sa zadatkom zavođenja reda i mira u toj pokrajini.

Više su nego upadljive sličnosti ondašnjih zbivanja u svezi s Berlinskim kongresom sa nedavnim zbivanjima i Mirovnim sporazumom u Daytonu. Sličnost je prije svega u općenitoj konstelaciji političkih faktora (velikih i malih), kao i, u osnovnom, samom rješenju: krizu 1878. su europske sile riješile s pomoću vojske Austro-

Ugarske, baš kao što su vrlo sličan zadatak dobile snage NATO-a (globalne vojne organizacije Zapadnog Svijeta), kao provedbene snage Mirovnog sporazuma u Daytonu, 1995. g. S tim, da je Dayton u skladu s političkom razvijenošću današnjeg svijeta dao i razvijeno političko rješenje, za negdašnju, socijalističku BiH. I ne vidim nikakva razloga a u sklopu europskih integracija, zašto mi ne bismo mogli dalje funkcionirati i razvijati se poput jedne Švicarske, nama na sličan način "opterećene" sa tri naroda i četiri službena jezika.

Anakroni imperijalizmi

Velika je sličnost i na regionalnoj razini, u nacionalnoj političkoj krizi, koja je sada, 1992. g. sasvim otvoreno i brutalno izbila, a što u različitim političkim oblicima traje još od druge polovine XIX. stoljeća. Najzainteresiranije strane za zbivanja u BiH, pored samih naroda u njoj i pored Zapadne Europe, bez sumnje, bile su njoj susjedne zemlje - Srbija (i Crna Gora) i Hrvatska. To je i razumljivo, jer su te države ne samo prvi susjedi BiH već i što je stanovništvo tih država u značajnim postotcima i ne kao manjine, nastanjeno i u BiH. No, znakovito je ipak da su ova dugotrajna nacionalna sazrijevanja i krize, Hrvata, Bošnjaka i Srba najčešće rješavali državnici njoj susjednih hrvatskih i srpskih zemalja, uz sasvim neznatnu ulogu predstavnika istih naroda iz BiH (s izuzetkom Bošnjaka). Tako je posebice bilo i u Daytonu. Sasvim povijesno gledano i s aspekta makrojavističke političke doktrine koja se, pored drugih, i danas još široko primjenjuje - teritorijalno "okrupnjavanje" pojedinih zemalja najčešće se i dešavalo tako što su već formirane nacionalne države posezale za susjednim teritorijama još ne formiranih država ili država u krizi, posebno ako su tamo bile nastajene veće skupine istog naroda.

Pitanje nacionalnih interesa susjednih naroda u BiH, matičnih i većinskih za one u BiH, tada, na Berlinskom kongresu, zapravo, nije ni postavljano: radilo se samo o jednom pašaluku Osmanskog Carstva kojeg je nekako trebalo uzeti. U ovom posljednjem ratu Srbija i Hrvatska su na neki način vidjele svoju odlučujuću i posljednju šansu, te u određenom smislu "čistu" priliku: naime, oko njih više nije bilo nikakvih velikih država s primitivnim imperijalizmima koji bi prisezali za njihovim "pravom prvenstva" prema BiH. Tako je izgledalo po svemu, da su i one došle "na svoje", te da mogu i one izraziti svoje vlastite, anakrone, male, primitivne imperijalizme. Ali ponovno su, po svemu sudeći, bile suviše slabe u sukobu s interesima Zapadne Europe na ovom prostoru. Postavljalo se, uostalom, posebno i pitanje o Bošnjacima u tom slučaju na prostoru na kojem se već isuviše namnožilo novih država nakon raspada SFRJ - je li bila moguća i još jedna, nova,

mala Bošnjačka republika sa stanovništvom islamske vjere?...

Relativna politička sloboda

Ali šta je bitno u ovim rješenjima, odnosno, šta je sa onim starim odgovorom s obzirom na Berlinski kongres, koji se može protegnuti i na Dayton danas: radi li se, doista, samo o kolonijalnom porobljavanju naroda u BiH od strane vodećih svjetskih sila?

Starija socijalistička historiografija je o tome uvijek bila jednoznačna i složena, tvrdeći da je BiH pala u kolonijalni položaj od strane jedne od zemalja svjetskog imperijalizma, itd... Ovakvo risanje položaja BiH je bilo bez sumnje crno-bijelo. Ali ni pitanje nije lako.

Ono što u odgovoru na ovo pitanje prije svega treba utvrditi jeste pitanje slobode jednog naroda, uopće. U našem kontekstu to se pitanje zapravo svodi na pitanje političke slobode, koje treba vezivati za ostvarivanje svakovrsnih interesa. Treba imati na umu na kraju, da je pitanje političke slobode jednog naroda prvenstveno vezano uz narodne predstavnike.

Ne negirajući ni na koji način kao postojeća i pozitivna čuvstva domoljublja i slobode u njihovim različitim oblicima i intenzitetu, može se zaključiti da je sloboda jednog naroda odnosno njegova politička sloboda nešto relativno i da je domoljubna sloboda u epskom, junačkom, individualističko-subjektivnom smislu u bitnom političkom smislu, zapravo, anakrona. To potvrđuje i činjenica što se na temelju istovrsnih interesa Zapadna Europa, odnosno nacionalne države te Europe odriču vlastitog domoljublja a za račun vlastitih interesa i novog državnog identiteta: Europske Unije.

Bila je dakle istina to, da ja Austro-Ugarska ostvarivala svoje interese u većoj mjeri u BiH, ali i da je domaće stanovništvo nalazilo svoje interese i relativnu slobodu u novoj državi, veću nego u okvirima Osmanskog Carstva.

U posljednjim zbivanjima Zapadni Svijet se upleo u rat na Balkanu, jer su interesi Europe u jednom njenom dijelu bili izravno ugroženi. No, pošteno govoreći, mi smo trebali nekoga da se umiješa u naš surovo beznadan i besciljan rat koji, suviše slabe unutarnje političke i zaraćene strane ni na koji način nisu mogle ni riješiti, ni završiti.

No, Dayton je dao i političko rješenje s domaćim političkim snagama na čelu. Ovisno o našem stupnju primjene tog Rješenja, politički bi se upliv Zapadnog Svijeta u državni život BiH sve više smanjivao - što bi zapravo, naizgled paradoksalno, značilo i sve veće povezivanje s Europom. Posebno, kroz Partnerstvo za mir... u kojeg smo mi, zapravo, na nasilan način već i ušli, a iz kojeg, očito, nećemo ni (htjeti) izaći. A izvjesno je, ni moći i ako bi htjeli... (Smeta li to još kome?)

Romeo KNEŽEVIĆ

Hrvatski Glasnik, listopad 1998.

SEDAM STOLJEĆA OPSTOJNOSTI HRVATA NA BRČANSKOM PROSTORU

Dr. Zlatko Jakobović

(Nastavak iz prošlog broja)

XX. stoljeće

Dvadeseto stoljeće je ponovno period stradanja brčanskih Hrvata. Kako u ratnim tako i u poratnim periodima. Između dva svjetska rata tj. za vladavine dinastije Karadorđevića, Hrvati su na ovom prostoru živjeli teško i bili su siromašni. Vlast je zapuštala hrvatska naselja u svakom pogledu. Narodu je obećavan napredak, a ništa se od obećanog nije ostvarilo. Zemlja je obrađivana na najprimitivniji način. Uz to česte poplave rijeka na ovom prostoru su uništavale sve što je zasadeno i posijano. Pored poplava obradivog tla i uništavanja plodova vrijednih Hrvata, njih su još pogađale i epidemije zaraznih bolesti. Osobito je česta bila sušica tj. tuberkuloza. U ovim krajevima je pučanstvo živjelo u vlažnim nastambama i slabo se hranilo. Hrvati su u tom periodu bili i politički zapostavljeni. Cijelu bosansku Posavinu je u tadašnjoj Drinskoj banovini zastupao samo jedan vijećnik iz redova Hrvatskog naroda. To je bio brčanski Hrvat Marko Josić iz Donjeg Rahića. Ako se zna da je bosanska Posavina imala tada oko 200 tisuća žitelja i bila najgušće naseljena od svih regija u Drinskoj banovini, onda je jasno da brčanski Hrvati nisu mogli niti politički utjecati na razvoj svog kraja za vrijeme Kraljevine Jugoslavije.

U periodu od 1941. do 1945. godine stanje se malo popravilo za brčanske Hrvate. Imali su veća prava i zaštitu. Dosta brčanskih Hrvata je sudjelovalo u domobranskim i ustaškim postrojbama u tom periodu. Brčko i okolina su tada bili u sastavu NDH. Srbima iz ovog kraja, a posebice četnicima se to nije sviđalo. Vršili su iznenadne napade, osobito noću, na brčanske Hrvate. Pljačkali, silovali i ubijali. Neki od brčanskih Hrvata su stupili u partizane. U antifašističkoj literaturi se spominje posebice narodni heroj Ivica Đermanović.

Po okončanju II. svjetskog rata Hrvati su ponovno izloženi stradanjima. Srbi su sve Hrvate sa ovog područja optuživali za fašizam i genocid, bez obzira jesu li ili nisu sudjelovali u zločinima i fašističkim ostrojbama. Za njih su svi Hrvati bili fašisti. Mnogo Hrvata iz ovog kraja je streljano u Bleiburgu. Mnogi su upućivani u komunističke zatvore, a najveći broj je upućivan na teške radove na obnovi zemlje. Neki su spasili glave bijegom u inozemstvo.

Šezdesetih godina XX. stoljeća Hrvati sa brčanskog prostora masovno odlaze na rad u inozemstvo, osobito u Njemačku i Austriju. Oni nisu štedjeli niti svoju mladost niti tijelo - zdravlje. Išli su s ciljem da priskrbe sebi i svojim bolje uvjete života od onih koje im je ili bolje rečeno

koje nije pružala Titova Jugoslavija. U tome periodu, nakon II. svjetskog rata, zasluge za očuvanje hrvatskog puka na ovom prostoru najviše imaju katolička crkva i svećenici. Uz njih su Hrvati učili vjeronauk i hrvatsku povijest koju su komunisti na svaki način potiskivali. Tako su mnogi brčanski Hrvati naučili dosta o svojim korijenima i o svom podrijetlu. Hrvatski radnici u inozemstvu ili "Gastarbeiteri" kako su ih u Jugoslaviji nazivali su vrijedno sakupljali znanje i imanjanje, a po povratku u svoja naselja su ulagali sve u razvoj tih naselja. Izgrađene su sredstvima tih mučenika, nove crkve u Ulicama, Zoviku i Krepšiću. Izgrađeni su novi domovi kultura i nove škole, zdravstvene stanice i pošte. Narod je imao relativno dobar standard u brčanskim hrvatskim naseljima pred najnoviji rat. Na tom prostoru je živjelo u gradu i u hrvatskim naseljima oko Brčkog preko 23. tisuće Hrvata. To je više od 25 procenata ukupnog pučanstva brčanske općine.

Hrvati su bili drugi narod po brojnosti na brčanskom prostoru. Najviše je bilo Muslimana, a najmanje Srba. Tijekom 1991. godine započela je srpska agresija na Hrvatsku. Ratni vjor se proširio iduće 1992. godine i na BiH. Prvog svibnja 1992. godine započela je agresija na Brčko i okolinu. I po tko zna koji put, u više stoljetnoj povijesti ovoga kraja, ponovno je došlo do progona, iseljavanja, pljačkanja, silovanja i ubijanja brčanskih Hrvata. Srpski agresor nije birao sredstva prigodom rušenja hrvatskih i bošnjačkih naselja. Od artiljerije do zrakoplovstva. Sve je uporabio da zatre tragove hrvatstva i katoličanstva u ovom kraju.

Za razliku od povijesnih iseljavanja brčanskih Hrvata, oni su ovaj put bježali u - Republiku Hrvatsku koja je toplo prihvatila svoj narod. Ovom prigodom se od srca zahvaljujem Republici Hrvatskoj koja je tijekom svih ovih godina skrbrila za brčanske Hrvate u svemu bitnom za život i budućnost tog hrvatskog puka iz bosanske Posavine.

Mnogi brčanski Hrvati su uzeli strojnice u ruke i stali u obranu svojih ognjišta tj. hrvatskih naselja na brčanskom prostoru. I ne samo hrvatskih već i onih na kojima su pretežito živjeli Muslimani. Oni su se hrabro suprotstavili srpskom agresoru.

Sredinom svibnja 1992. godine, na slobodnom brčanskom teritoriju formirana je 108. brigada HVO. Oformljen je i "Krizni štab" općine Brčko na čijem vrhu je bio Hrvat. Spomenuta brigada je uključivala pored vojnih postrojbi još i civilne strukture Hrvata i Bošnjaka-Muslimana iz predratne brčanske općine. Od osnivanja ova brigada se u logističkom pogledu oslanjala na RH. Tako je bilo sve do ožujka 1993. godine kada su se Bošnjaci-Muslimani izdvojili. Tijekom ratnih godina u obrani hrvatskih naselja na brčanskom prostoru poginulo je 143 hrvatska branitelja, a ranjeno nekoliko stotina. Sjetimo se samo herojske borbe branitelja Boderišta koji su mjesecima odbijali sve napade tehnički nadmoćnijeg agresora i u tome su uvijek uspjeli. Samo na toj bojišnici poginulo je 53 Hrvata.

Oni su obranili petnaest četvornih kilometara hrvatske zemlje na brčanskom prostoru. Obranjeno je 14 sela. To su Bijela, Boće, Boderište, Cerik, Donji Zovik, Dubrave, Dubravice Donje, Gornji Zovik, Skakava Gornja i Donja, Štrepci, Ulović, Vitanović Donji i Gornji. Nažalost na prostoru u Entitetu Republike Srpske ostalo je razrušenih 13 hrvatskih naselja. Napuštenih, a neka od njih su naseljena srpskim pučanstvom. Hrvati iz brčanskog kraja se moraju vratiti na svoja ognjišta, a to je predviđeno i Daytonskim sporazumom.

Tijekom 1994. godine osnovana je hrvatska općina Ravne-Brčko sa sjedištem u Seonjacima. To se dogodilo točno 25. listopada 1994. godine na Saboru Hrvata sa ovog prostora koji je održan u Bijeloj. Osnivanjem ove hrvatske općine omogućena je daljnja opstojnost Hrvata ovog područja. Za prvog predsjednika je izabran gospodin, profesor Mijo Anić. U prosincu 1995. godine potpisan je Daytonski sporazum. Tom prigodom nije riješeno pitanje oblasti Brčkog. Članom 5. aneksa 2. predviđena je arbitraža za oblast Brčko. Određen je supervizor za ovu oblast koju obnaša Robert Farand. Oko Brčkog se igraju velike "igre bez granica". U te igre su, umiješane velike svjetske sile. Kakva je budućnost brčanskih Hrvata teško je predvidjeti!

KRAJ

§ FIDUCIA

**DRUŠTVO JEDNOG LICA ZA PRUŽANJE POSLOVNIH USLUGA
STRUČNI I KONSULTATIVNI POSLOVI
VEZANI ZA OSNIVANJE I RAD PODUZEĆA**

Hrvatski Glasnik, listopad 1998.

1 Ne stojte predugo, a ako baš morate, svako toliko se podižite na prste kako biste olakšali optok krvi.

2 Ne sjedite predugo kako vam se krv ne bi zadržavala u nogama i usporio optok limfe.

3 Ne nosite cipele ni s preniskim, ni s previsokim potpeticama: u oba slučaja i zostaje tzv. efekt pumpe, što ga inače stopalo ima svijajući se u hod, a osim toga, takve potpetice otežavaju optok krvi u nogama.

4 Ne držite noge dugo na suncu: prevelika toplina uzrokuje širenje žila.

5 Radije se tuširajte, nego kupajte, jer topla kupka izaziva širenje žila.

6 Spavajte s lagano podignutim nogama (podmetnite jastuk!) što će olakšati vensku cirkulaciju.

7 Ne pušite i ne pijte alkoholna pića jer otežavaju cirkulaciju.

8 Držite pod kontrolom tjelesnu težinu jer gojaznost otežava optok krvi.

9 Tijekom dugog putovanja automobilom radite česte stanke, kako ne biste predugo sjedili. Za stanke se razgibajte. U to vrijeme pijte mnogo negazirane mineralne vode i malo jedite, kako biste izbjegli nadimanje crijeva i otežani protok krvi u području prepona. Iz istog razloga ne nosite preuske gaćice.

Poboljšajte vensku cirkulaciju u nogama i spriječite proširenje kapilara!

Migrene povezane s boli u prsištu

Postoji snažna povezanost između migrena s austom i angine pektorisa, objavili su znanstvenici sa Sveučilišta u Sjevernoj Karolini na nedavnom godišnjem skupu Američkog udruženja za bolesti srca.

Njihovo istraživanje, u kojem je sudjelovalo 12.466 pacijenata srednje dobi koji pate od migrene s austom, pokazalo je veliku vjerojatnost da takvi bolesnici tijekom života iskuse dva ili više napadaja angine pektorisa - boli u prsištu koja nastaje kao posljedica nedovoljne prokrvljenosti miokarda. Žene su pri tome u većem riziku nego muškarci. U obzir su uzeti i čimbenici rizika za kronične srčane bolesti, no oni nisu promijenili rezultate ispitivanja. Može se zaključiti, kažu znanstvenici, da je bol u prsištu vjerojatnija u osoba koje boluju od migrena, no to ne znači da migrene povećavaju rizik infarkta. Mnogi ljudi s anginom pektorisa ne dožive infarkt.

Aspirin sprječava rak debelog crijeva

Aspirin bi mogao spriječiti najčešći oblik nasljednog karcinoma tako što smanjuje stopu mutacije među genima koji reguliraju rast stanice. Rak debelog crijeva i rectuma treći je najčešći oblik karcinoma: svake godine se javlja 200.000 novih slučajeva, a 30.000 oboljelih svake godine umire.

Već se dugo zna da se ljudi koji svaki dan uzmu jedan aspirin mogu zaštititi od nekog stupnja raka debelog crijeva. No, u izvješću objavljenom u časopisu Proceedings of the National Academy of Science, istraživači sa Sveučilišta Thomas Jefferson pišu da su uvidjeli kako aspirin djeluje u borbi protiv bolesti.

Ginekološko savjetovalište "Medic"

Prof. dr. Nisveta Alispahić
specijalista za ginekologiju i akušerstvo

U Ginekološkom savjetovalištu "Medic" prof. dr. Nisveta Alispahić možete obaviti: ginekološki pregled, kontrolu trudnoće, ispitivanje i liječenje neplodnosti, dijagnostiku (ultrazvuk, PAPA, kolposkopija, spermogram, test na trudnoću, pregled vaginalnog sekreta).

Ginekološko savjetovalište radi ponedjeljkom, srijedom i petkom, od 9 do 12 i 17 do 19 sati, a subotom od 9 do 13 sati.
Na telefone 090 - 149 - 514 i 217 - 927 možete zakazati posebno vrijeme samo za vas.
Tuzla, Batva, Ive Andrića br. 11.

Teške, otečene noge s potkožnim grudicama upućuju na poteškoće s cirkulacijom.

NOGE SU VAM HLADNE?

Neki pate od veoma neugodne smetnje, hladnih nogu, posebice noću, pa čak i ljeti. Problem je u cirkulaciji, a često se javlja kod strastvenih pušača. Kod njih su krvne žile ruku i nogu sužene, cirkulacija krvi nedostatna, pa lokalna tjelesna temperatura pada, a posljedica je osjećaj hladnoće. Prvi bi korak trebao biti prestanak pušenja.

Umor skraćuje život

Za ljude starije od 70 godina, koje svakodnevne aktivnosti umaraju i iscrpljuju, mala je vjerojatnost da će doživjeti 80. rođendan, sugerira zadnje istraživanje provedeno među 1000 starijih Danaca. Liječnici sa Instituta za javno zdravlje u Kopenhagenu razgovarali su s istim ispitanicima i 80-ih godina o njihovom zdravlju i načinu života. Zaključili su da oni koji su rekli da se općenito osjećaju umornima imaju najmanje šanse da žive još deset godina, bez obzira na njihovo stvarno zdravlje i fizičke sposobnosti.

Smrđi, ali liječi

Ljekovita svojstva češnjaka nedavno su objasnili stručnjaci Weizmannova znanstvenog instituta u Izraelu: alicin, ista ona tvar koja češnjaku daje ozloglašeni miris, koči dvije skupine enzima prijeko potrebnih virusima i gljivicama da izazovu bolest u ljudskom organizmu.

OPĆA GIMNAZIJA - KŠC

Učenici i profesori na početku školske 1998/99. godine

U Općoj gimnaziji Katoličkog školskog centra Sveti Franjo Tuzla, 7. rujna 1998. godine, počela je nastava u školskoj 1998./99. godini. Upisano je oko 200 učenika, a u prvi razred 58 učenika.

VEČER TAMBURICE U ZENICI

Tamburaški orkestar HKD NAPREDAK iz Tuzle sudjelovao je na HRVATSKOM KULTURNOM LJETU '98. u Zenici, koje je organizirao HKD NAPREDAK Zenica, u nedjelju, 20. rujna 1998. godine, na VEČERI TAMBURICE.

SVEČANO OTVORENA KLINIKA ZA KARDIOVASKULARNE BOLESTI UNIVERZITETSKOG KLINIČKOG CENTRA U TUZLI

Osamnaesti rujna 1998. godine ući će u povijest tuzlanske kardiokirurgije, jer je toga dana izvršena prva operacija na otvorenom srcu, uz primjenu u svijetu najnovije tehnike stabilizatora na "kucajućem srcu". Prvi pacijenti na kojima je izvršena operacija otvorenog srca izvrsno se osjećaju.

Svečana ceremonija otvaranja obavljena je u Kristalnoj dvorani Hotela TUZLA, u prisustvu najviših predstavnika države i Federacije Bosne i Hercegovine (skup je svojim suđiništvom počastio predsjednik Predsjedništva gospodin Alija Izetbegović), Kantona i grada Tuzle, predstavnika Međunarodne organizacije USAID, Veleposlanstva USA, javnog znanstvenog, kulturnog, vjerskog i političkog života grada Tuzle, kao i brojnih gostiju.

Nakon svečanosti gosti su obišli Kliniku, a održan je i Okrugli stol na temu: Nove perspektive u liječenju koronarne bolesti. Moderator je bio: dr. T. Salomo, a gosti: dr. J. Bergsland, dr. S. Graham, dr. E. Kabil, dr. M. Merić i dr. I. Terzić. Nakon toga je održana Press konferencija.

Osvrćući se na sve aspekte ove Klinike, generalni direktor Sveučilišnog kliničkog centra u Tuzli g. prof. dr. Teufik Tulumović posebice je istaknuo nesebičnu, stručnu i svaku drugu pomoć Vlade USA i Opće bolnice BUFFALLO na čelu sa g. prof. dr. Jacobom Bergslandom, kardiokirurgom i supervizorom za operaciju na otvorenom srcu koju je izveo prof. dr. Emir Kabil, direktor novootvorene Klinike za kardiovaskularne bolesti. Ideja da se u tuzlanskom Kliničkom centru oformi odjel koji će se baviti kardiološkom i kardiokirurgijom potekla

je prema riječima prof. Tulumovića, od "velikog humanista, stručnjaka prof. dr. Jacoba Bergslanda" sa američke klinike BUFFALLO.

Izvođenjem operacija na srcu zaokružen je proces dijagnostičiranja i liječenja u ovoj oblasti. S današnjim danom urađeno je 206 katerizacija srca, implantirana uspješno tri spenta, urađeno sedam operativnih zahvata, od kojih četiri na kucajućem srcu, a tri uz pomoć stroja srce pluća". Kazao je između ostalog, prof. Teufik Tulumović.

Nazočnima se obratio i g. prof. dr. Jacob Bergsland, izrazivši zadovoljstvo što se ponovno nalazi u Tuzli i što su tuzlanski liječnici s dr. Emirom Kabilom na čelu postigli veliku pobjedu u ovoj medicinskoj grani. Doktor Bergsland se ovom prigodom između ostaloga zahvalio predstavnicima Tuzle, Tuzlanske županije, te gospodinu Aliji Izetbegoviću na potpori pri realizaciji ovog projekta.

Ispred Tuzlansko-podrinjske županije, njen župan gospodin dr. Sead Jamakosmanović je čestitao Kliničkom centru Tuzla, na povijesnome pothvatu, a u uložio predsjednika Upravnog odbora ove ustanove pozdrave i čestitke upravio je premijer Vlade Tuzlansko-podrinjske županije gospodin Hazim Vikalo.

foto color Žunić
express color laboratory

ul. Veljka Vlahovića 56, TUZLA Tel.: 075 34 364

TUZLA • TEŠANJ • GRAČANICA

**EKSPRES
IZRADA KOLOR
FOTOGRAFIJA
SVIH FORMATATA
ZA SAMO 30 MINUTA**

foto color Žunić
express color laboratory

**PRŽI I PAKIRA
pržionica kave**

PIMEX

kava 100 g	1,30 KM
kava 200 g	2,60 KM
kava 500 g	6,50 KM

SIROVA po dogovoru

**Barišić Ivan
Omajnska-Uсора
tel: 087/899 118
087/899 083**

djl
FRANCEL

**MESNICA
SVINJETINA
JUNETINA
TELETINA**

**SVJEŽE MESO
I SUHOMESNATI
PROIZVODI
MJEŠOVITA ROBA**

KLOSTERSKA ULICA, TUZLA

Z
A
B
R
I
N
J
A
V
A
J
U
C
E

P
R
O
F
E
S
I
J
E

Georges Simenon, pisac, otac slavnog inspektora Maigreta, govorio je nekom novinaru o današnjim zločinima u svijetu:

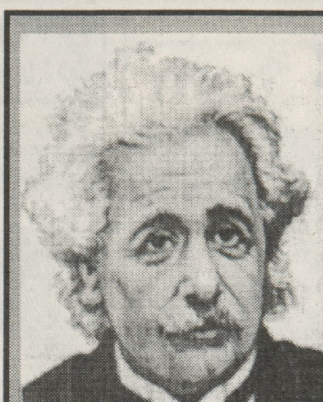
"Zločina je bilo uvijek. Samo, što neko vrijeme, zbog pomanjkanja obavijesti, nismo to znali. U svijetu se danas javlja novi oblik fašizma, koji nazivaju "jakom vladom". Ponekad razmišljam o 18-godišnjacima koji se odlučuju za vojnu ili sudačku karijeru, oni žele zapovijedati ili suditi drugima. Mladić koji želi postati pukovnikom ili generalom za mene je već nasilnik, to je čovjek koji je s 18. godina odlučio ubijati. Mladima bi trebalo zabraniti da se opredjeljuju za vojnu ili sudačku karijeru".

PROPADANJE BEZ PRASKA

Nešto je pogodio, a nešto nije 1981. godine bivši ministar obrane u vladi Ronalda Reagana, Caspar Weinberger: "Sovjetski savez je agresivna, imperijalistička, represivna zemlja. Ruska povijest zna za mnoge primjere takvih režima. Kad bi narod postao nemiran, zapodjenu bi vlastodršci neki rat kako bi narod opet stao iza njih i kako bi mu se odvratila pozornost od represije u vlastitoj zemlji. Moramo odvratiti sovjetske vlastodršce i od same pomisli na to da napadnu Zapad kako bi time smanjili pritisak koji je nastao neuspjehom njihove revolucije. Moramo osigurati i da, kad to sovjetsko carstvo propadne, na temelju vlastitih protuslovlja, to bude tiho i bez praska."

PUNICA - NEROTKINJA

Provodeći jedno od svojih uobičajenih prijedopneva uz čašicu u kazališnoj kavani u Zagrebu, Tin Ujević je razgovarao s nekim njemu dotada nepoznatim gostima. U jednom trenutku, jedan od njih upitao je pjesnika: "Zanima me, Tine, jeste li vi oženjeni?" "Ne, nisam gospodine, znate, moja punica bila je nerotkinja!".

VJEČNE JEDNADŽBE

Kad je tijekom 1. svjetskog rata **ALBERT EINSTEIN** postao otvoreni zagovaratelj cionizma, njegove su se teorije našle na udaru mnogih. Nakon objavljivanja knjige "100 autora protiv Einsteina", uzvratilo je izjavom: "Kad bih bio u krivu i jedan bi autor bio dovoljan".

Kad mu je 1952. godine ponuđeno mjesto predsjednika Izraela, odbio je ponudu: "Jednadžbe su meni važnije, jer politika je za danas, a jednadžbe su nešto što je vječno".

SKROMNI CALDWELL

Erskine Caldwell, pisac svjetskih bestselera "Duhanskog puta" i "Božje njivice" pripovijeda kako je zaradio prvi honorar.

"Izdavač Maxwell Perkins pozvao me jednog dana telefonom: Pristajete li na dvije i pol za dvije priče? Razmislio sam: dvije zelene i 50 centa nije ništa, ali glavno je početi. Rekao sam: Dvije i pol? Hm, ne znam. Mislio sam malo više... Onda, tri i pol? Oklijevao sam i onda rekao: Dobro, pristajem, tri dolara i pedeset centa, premalo je za dvije priče, ali dobro. A onda se Perkins iznenadio: Tri-Tri dolara i 50 centa! Ma, ne, ja sam mislio tristotinpedeset dolara, gospodine Caldwell!"

JEDINA A TRAGIČNA VEZA

Jedina intimna (i tragična) veza našeg nobelovca Ive Andrića za čitavog njegova života bila je veza s Eugenijom Gojmerac, čija je majka držala umjetnički salon u Zagrebu (1912.). Napisao joj je 40-tak pisama, koja je svojedobno pronašao Miroslav Krleža.

U jednom od njih Andrić piče (Eugenija je tada već bila neizlječivo bolesna): "Čudna mi je i nejasna ta tvoja bolest... Znam samo da sam ti obezuan i da će mi biti milo ako ti moj list bude bar malo utjeha u nevolji... Još ću postati i sentimentaln. A ti, valjda, nećeš počiniti nesprenost i umrijeti!"

Nekoliko mjeseci kasnije Eugenija je (a da je André nije vidio) umrla.

Pansion STUHLI

Tuzla

M. Popovića Đurina 60 Tel.: 075 283 582

Pored ugostiteljskih usluga ovaj objekat raspolaže sa sobama za spavanje koje su opremljene na suvremen način

RAZOČARANI MATOŠ

Veliki hrvatski pjesnik A. G. MATOŠ proveo je čitav svoj život u neimaštini i bolesti. Lutao je inozemstvom, a živio je u bijednim sobicama "gdje ga grije samo cigareta, a često ni cigareta". Evo djelića njegove ispovijedi.

"Ja sam lakrdijaš jedne daleke (pisao je u Parizu 1902. godine, op.p.), siromašne princeze koja me slabo plaća ("princeza" je bila Hrvatska, op.p.) to je jedna otmjena dama, koju mogu nasmijati, premda me ne vidi, ovako izdaleka, iz te velike daljine... Što ću sutra jesti, pušiti - tko zna? Ovako živjeti nema smisla... Hrvatska smrt očevidno ima više ukusa od hrvatskog općinstva..."

KONSTRUKTOR PADOBRANA

Hrvat Fausto Vrančić-Verancino prvi je na svijetu projektirao i konstruirao padobran. Manje je poznato, tvrdi engleski povjesničar Wilkins koji je opisao Vrančićev padobran, da je i sam Vrančić (u 67. godini života) izveo skok s padobranom s jednog tornja u Veneciji.

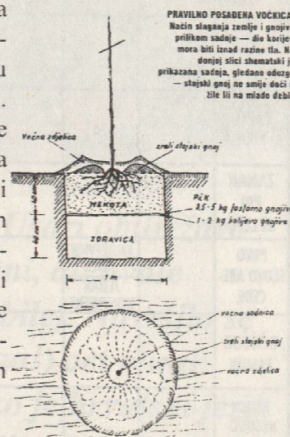
"Gomila svijeta sa strahom je promatrala neobične pripreme za skok. Vrančić je pred nazočnima pričvrstio kružne veze padobrana za pojas i hrabro skočio. Skok je izvanredno uspio i padobranac se bez ozljeđa spustio na zemlju". Bilo je to prije gotovo punih 400 godina (1617. godine op.p.).

SAVIJET VOČARIMA
SADNJA UJESEN JE DOBITAK OD GODINE DANA

Makar se tradicionalno vočke sade u proljeće, a tlo priprema ujesen, moderna saznanja u voćarstvu govore da bi bilo bolje upravo suprotno

Nekad su voćarski stručnjaci savjetovali "kopaj jame za vočke ujesen kako bi mraz usitnio zemlju i ubio nametnike". Danas nema ni jednog razloga da se takav savjet poslušaju. Evo zašto.

Ujesen kada polako prestaje vegetacija i početkom prvih mrazova, u mladoj vočkici odvijaju se procesi obrnuti od onih u vrijeme proljeća i ljeta. Sokovi tada kolaju iz korijena prema deblu, granama i listu, dok ujesen i idu obrnutim smjerom, spuštaju se prema korijenskom sustavu. Tu činjenicu treba iskoristiti. Ako se tada, dakle ujesen, sadnica posadi, sokovi koji idu prema donjem dijelu stabalca učvrstit će korijenski sustav. I tako će vočkica s učvršćenim korijenjem prezimiti.

U proljeće, kada dođe do povoljnih uvjeta, korijen koji se uglavnom već formirao i očvrstnuo, odmah počinje tjerati sokove prema granama i pupovima. Za to vrijeme mlada vočka, koja se sadi u proljeće, tek mora prebroditi prvu fazu - učvršćivanje korijena, i tek će onda uputiti hranjive sokove prema pupovima.

No, za uspješnu sadnju, u jesen ili na proljeće, svejedno, potrebno je držati se nekih osnovnih pravila. Prvo se moraju iskopati rupe dubine 80 centimetara i oko metar široke.

Rupa za sadnicu ne može biti prevelika, može biti samo premala. Rupe nakon sadnje moraju ostati netaknute najmanje dva tjedna. Vrh vočkice, skraćene na oko 80 centimetara, treba zaštititi voćarskim voskom ili glinom, a korijen se drži dan i noć u razmočenoj smjesi kravlje balege i gline. Na dno jame prvo se baca zemlja koja je prvo skinuta kod kopanja jame, dakle prvi sloj. Na taj dio složi se od zemlje stožac i po njemu rasporedi korijen sadnice, kojemu su se prije toga odrezali oštećeni dijelovi. Na red dolazi postavljanje drvenog kolca koji zabijemo duboko u jamu, na

oko 5 do 10 centimetara od stabla sadnice. Kolac se postavlja ili sa sjeverne strane budućeg stabla ili sa strane s koje pušu najjači vjetrovi. Lagano se i labavo priveže za sadnicu. Na rasporedeni korijen baca se treset ili usitnjena zemlja, iskopana iz dubine jame. To je, dakle, drugi sloj. Zemlja se oko korijena lako utaba i na to se slaže deblji sloj pregorjelog stajnjaka i komposta, a na stajnjak ponovno dolazi zemlja iz drugoga sloja. Potom se tlo oko posadene sadnice dobro izgazi i sadnica izvuče malo naviše, kako bi zemlja dobro legla oko korijena. Nakon toga buduća vočka zalije se sa oko 5 litara vode.

Pri jesenjoj sadnji sadnicu treba obvezno zaštititi kartonom, novinskim papirom, kukuruzovinom, ali nikako plastikom. Mlada vočka veliki je izazov za srne i zečeve. Ako je okolno tlo naseljeno voluharicama, kojima je poslastica korijen voćaka, može se primijeniti jedan stari recept. Prije nego što se vočka posadi, na izdvojenom mjestu istuca se ugrubo staklo neke stare boce. Kad se stabalce sadnice, izvadi iz smjese gline i balege, treba ga dobro posipati sitnom staklom. Podzemni napasnici neće ugroziti stablo.

IN MEMORIAM

POGREBNA OPREMA "MARIĆ"

vl. Vlado Marić Tuzla
Tel. Tuzla: 075 251-347
Gradina: 075 223-698, Živinice: 075 774-065
Mobitel 090 135-882

Proizvodnja i prodaja pogrebne opreme, te pogrebne usluge:

Kompletna organizacija i oprema za sahrane i dženaze, posmrtnice.

Vijenci, aranžmani i buketi od svježeg i vještačkog cvijeća.

Prijevoz umrlih u zemlji i inozemstvu uz osiguranje kompletne dokumentacije.

Ekshumacije i izmještanje posmrtnih ostataka. Na vaš zahtjev organiziranje posljednjeg ispraćaja, uz pratnju pleh glazbe.

ITUŽNO SJEĆANJE

PERO TADIĆ
iz Živinica

Sjećamo se s ljubavlju i poštovanjem. Supruga Marija, sinovi Dražen i Robert, kćerke Katica i Gordana.

Dana, 13. rujna 1998. godine navršilo se šest tužnih mjeseci od smrti moga dragog supruga, oca, djeda, svekra i punca

FRANJE (ILIJA) MRKIĆ

Tvoja dobrota, plemenitost pratiti će uvijek sjećanje na Tebe. Vrijeme prolazi, zaborava nema, ljubav prema Tebi vječno će ostati u našim srcima. Tvoji najmiliji

Tužnim srcem javljamo svim prijateljima i poznanicima da je naš neprežaljeni

ZUBAK Ivana IVAN

preminuo 11. kolovoza 1998. godine u 70. godini života, a sahranjen je na obiteljskom groblju u Derventi. Ožalošćeni: sinovi: Anto i Vinko, brat Pero, snahe: Marica, Draženka i Ankica, unučad: Ivana, Sandra, Andrea i Željko, te mnogobrojna rodbina i prijatelji

GLASNIKOVA SKANDINAVKA

AUTOR: ROBERT STRAUS	ZIMZELENO ČETINARSKO DRVO	JEZERO U RUSIJI	JESENJA TRAVA	ŠAHOVSKI IZRAZ	HRVATSKI BLAZENIK	ZNAK ZA SIMENS	TURISTIČKI SAVEZ	NAŠE MUŠKO IME	VRSTA ZAČINA	HOBOTNICA	U STRANU, POSTRANCE	OZNAKA ZA SKAKAČA U ŠAHU	POGLAVAR RKT CRKVE U RIMU	UŠUR, MLI-NARINA,	ZIDNA PREVLAKA OD PAPIRA	JUŽNO VOĆE	NARIBATI
NAUKA O ZNAČENJU I TVORBI IMENA											UZGREDAN LISTOPADNO GRMLJE S. AMERIKE						
KOVINA						SMOTULJAK KRALJEVSKA GALIJA						GRAD U AUSTRALIJI					
GOVORNIK, RETOR,							NAZIV LIKERA					GR. FILM. GLUMICA IRENA DOSJETKA					
PROKOP, ŠANAC,				FRANC. MUŠKO IME BEDŽIH SMETANA													
NAJTANJE SLOVO	STAVAK (GERM.)	ČOPOR ŽIVOTINJA						VELIKE PROVALJE PRIJEDLOG						TRINA			
"KUGLAČKI KLUB"			SOLI KREMENIH KISELINA URED								IME GLUMCA SERDARA RUBALJ				AVIO ZNAK EGIPTA SNAŽAN ČOVJEK		
"AMERICAN RESEARCH BUREAU"				KUKAVAN												GAUS	IME KOMIČARKE ERŽEŠNIK
PJEŠČANI SPRUDOVI																	
PROGLAŠENJE BLAZENIM																	
IME GLUMCA DVORNIKA																	
TREĆI TON GLAZBENE LJESTVICE	KOPLJE ST. GERMANA																
AUTONOMNA POKRAJINA			LAT. DVO-GLASNIK OBLIČJE														
DIO NASLJE-DSTVA				POND	GRAD I LUKA U ITALJI												
ANTIKNI NARODI SA BALKANA																	
DERAN, MANGUP,						VRSTA ŽABE	RIMSKI BROJ: JEDAN	STARI NAZIV GRADA ANCONE	BRDO KOD RIMA	KADA ZA KUPANJE	RUJEKA NA DALEKOM ISTOKU	DREMLJIV, POSPAN,	MORSKA UVALA TONA				
IVO TIJA-RDOVIĆ		SVETIŠTE BDM U RH GL. GRAD ALBANJE															
ŽENSKO IME, KATARINA							DUGOREPA PAPIGA	GL. GRAD GRČKE							"UNITED KINGDOM" ZANOS		POTVRONA RJEČ BRIGA OKO KONJA
GORJE U RUSIJI					GRAD U BOSNI NAHRA-NJENA						OTISAK NEKOG PREDMETA LOPOVI						
ZNAK ZA ELEMENT UGLJIK	CRTATI CRNA PTICA PJEVICA							KORALJNI SPRUDOVI SELJAČKO SUKNO						UŠTAVLJENA KOŽA OSJETILA VIDA			
LJETOVA-LISTE KOD OPATJE			GLUMICA KOLESAR "AIR MAIL"						GLUMICA GARDNER "OPUS"						MJERA ZA EL. OTPOR "IN PA-KTIBUS"		LUMEN ELEMENT RADLJ
VRSTA SOČNIH JABUKA								POZNAVAOCI NAUKE O BILJKAMA RADIUS									
AKTIVNI VULKAN U JAPANU						KONJ ARAPSKE PASMINE											MORSKI RAZBOJNIK

PODLISTAK HRVATSKOG GLASNIKA

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO
NAPREDAK

USORA

List za kulturu, društvena pitanja i politiku

Broj 39 godina VII Listopad 1998.

UZ POČETAK NOVE ŠKOLSKE GODINE

JUBILEJ VRIJEDAN SPOMENA

PUT DO REALIZACIJE KONSTITUTIVNIH PRAVA HRVATA - PODRUM, ŠATOR, VLASTITA ZGRADA

Školstvo u Usori obilježava jedan maleni, ali hvale vrijedan jubilej. Navršilo se (tko bi rekao!) pet punih godina kako je hrvatski jezik ušao kroz širom otvorena vrata u za tu prigodu pripremljene učionice.

da Usorom prostruji nevjerojatna vijest: za učenike Sivše otpočelo je izvođenje nastave u jednoj skrivenoj obiteljskoj kući. I to na hrvatskom jeziku! Za školski pribor i udžbenike nitko nije ni pitao. Postojalo je samo osnaženo htijenje za nečim što je stoljećima skriveno počivalo u srcima mnogih generacija. Više nije ni trebalo za povijesni početak.

Među odvažne učenike se dolazilo pravo iz rovova, u uniformi. I nije bilo teško. Neočekivani val plime sve je više rastao. Trasirana staza sama se sterala pred njim. Već u kolovozu, školarci iz Alibegovaca počeli su svakodnevno i pod istim uvjetima dolaziti u svoju školu, a mjesec dana kasnije i mališani Žabljaka. U skućenim prostorima odzvanjala je nevješto izgovarana riječ hrvatska i nadjačavala grmljavinu bliskih detonacija.

Sve je tada izgledalo jednostavno, gotovo uobičajeno.

A danas... Peta je obljetnica minula od onoga lipnja 1993. godine. Školstvo u Usori prolazilo je i još uvijek prolazi kroz razne Scile i Haribde. Prekaljeno. I ojačano. Stoji na čvrstim, postojanim temeljima. Ima već svoju kratku, ali zavidnu tradiciju. I što je još važnije: lijepu budućnost!

Trenutačno, 78 prosvjetnih radnika i pomoćnog osoblja brine da 734 osnovca u školama u Sivši, Tešanji, Jelahu, Omanjskoj, Alibegovcima i Ularicama, te oko 270 srednjoškolaca u Sivši na svome materinskom jeziku steknu temeljna znanja i osposobe za samostalan život. Pretežak je to, ali častan i human posao. Povratka više nema. Neka je tako!

Anto Kovačević, učitelj

Kroničari će zasigurno zabilježiti ponedjeljak, 21. lipnja 1993. godine. Zastrašujući rat, čelično druženje, ubitačna neizvjesnost... Skupinu prosvjetnih djelatnika - entuzijasta! Sasvim dovoljno

TRAGOM POVIJESNIH VRELA

SREDOVJEČNA USORA (XIII - XV STOLJEĆA)

PRIREĐUJE: SLOBODAN Mate KRAJINA

1. PREDPOVIJEST, IME I PROSTOR

Mada je oblast Usore svoj puni procvat doživjela tek u vremenu od 13. do 15. stoljeća, ovi predjeli, a posebice sama dolina Usore imali su bujnu prošlost od najstarijih vremena bivstvovanja čovjeka na prostorima sjeverne Bosne. O tome svjedoče iskopine ostataka prebivališta pračovjeka iz starijeg kamenog doba - paleolitika, nađene na arheološkom lokalitetu Crkvine.

Na istom lokalitetu sustavni su nalazi iskopina i iz kasnijih povijesnih razdoblja, bronzanog i željeznog doba, pa sve do iskopina ostataka rimske vojske iz doba cara Septimija Severa, negdje oko 200. godina prije Krista, što govori o kontinuiranom životu ljudi na ovom mjestu, koje je, izgleda, oduvijek bilo svojevrsna vratnica između ravničarske Panonije i brežuljkastog predvorja dinarskog gorja.

U tim iskopinama su prepoznati ostaci rimske vojničke kapelice, što se smatra ostacima najsta-

rijeg vjerskog objekta na daleko širim prostorima, a vjerojatno stoga je u arheologiji označen kao Crkvina. Osim tih graničnih postaja rimske vojske, pouzdano se zna da su ove, kao i daleko šire prostore nastanjivali ilirska, a potom i slavenska plemena pridošla sa sjevera. Sigurno je s tim povezan i nastanak samoga imena Usore, kako zemljopisnog, kao rijeke i oblasti sjeverne Bosne, tako i povijesnog, koje se protezalo kroz svo vrijeme bosanskog sredovječja.

O nastanku imena Usore oprečna su mišljenja povjesničara, ali, dvije teze se ipak izdvajaju, mada gotovo kao ravnopravne. Uvjerljivija je ona koja se odnosi na povezanost imena Usora sa nazivom ilirskog plemena Oserijata, jer obično je u najužoj povezanosti ime plemena i ime rijeke koja protječe njegovim teritorijama. Uz pretpostavku da je ove krajeve nastanjivalo rečeno pleme Oserijata, odbacivši iz njegovog imena ilirski posvojni sufix "ata", dobijamo ime rijeke Oser-is, što bi moglo postati kasnije slavensko Osora, tj. današnje Usora.

Mada se ova teza činila nepobitnom, veoma

interesantnu "slavensku tezu" plasirao je povjesničar P. Anđelović, koji riječ Usora izvodi iz staroslavenske riječi V'SOR, u značenju ohol, ponosit, grub, srdit, jednom riječju osoran, a što kao osobinu pripisuje ondašnjim ljudima s ovog terena. Potkrijepljeno je to time da se doista u sličnom obliku pojavljuje dati naziv, i u nekim sredovječnim dokumentima kao na primjer ovaj "Signor de Suonich o do V'sora".

Kako bilo, sigurno je da su ljudi ovih graničnih područja ravne Posavine i brežuljka se Bosne zaista kroz povijest morali biti osorni da bi preživjeli i živjeli tu, na razmeđu dvaju svijetova burnog sredovječja povijesti. Pouzdano se zna da je ove krajeve potkraj 12. stoljeća pod imenom Usora i Soli dobio ban Kulin od ugarskog kralja Bele, a prvi put ime Usora u pisanim dokumentima nađeno je 1225. godine u pismu pape Honorija III., Andriji II., ugarsko-hrvatskom kralju, čime je to potvrđeno.

(Nastavit će se)

Hrvatski Glasnik

Glasilo Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" Župe Soli
List za kulturu i društvena pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak • Ravnatelj: Petar Matanović • Glavni i odgovorni urednik: Juraj Novosel • Lektor: Marija Petrović • Uredništvo: Petar Matanović, Juraj Novosel, Marija Petrović, Mato Bikić, Martin Antunović • Adresa: Tuzla, Kazan mahala 2 Tel/fax: 075-237-171 • Kompiuterska priprema i tisak: "PrintCom" D.O.O. Grafički inženjering Tuzla • Račun: ZZPP Tuzla: 12200-678-2025274 - Hrvatski dom - za Glasnik • List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03. 1993. • Cijena za inozemstvo 3 DEM • List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju

DUHOVNI POSJET U USORI

USORA: Uzoriti, recite razlog Vašeg službenog posjeta usorskoj dekaniji, kakvo je stanje i jeste li zadovoljni onim što ste vidjeli?

PULJIĆ: Svaki je biskup dužan kroz četiri godine obići sve svoje župe. Kako je bio rat, nisam imao prilike posjetiti župe, tu mislim na ove službene kanonske vizitacije. Sada nakon rata, želim krenuti putem normalizacije, te sam ove godine odredio četiri dekanije za kanonski posjet, i to bugojansku dekaniju, sutješku dekaniju, sada, ovih dana je to usorska dekanija, i još mi predstoji obići brčansku dekaniju. Kada završim vizitaciju, slijedit će moj izvještaj Svetom Ocu o stanju katoličke crkve u Vrhbosanskoj nadbiskupiji kroz ove četiri godine. Kroz ova tri dana pohodio sam župu Doboju, koja je zapravo samo na području Makljenovca, potom sam pohodio župu Jelaha, danas župu Sviša. Raduje me što osjećam jedan pomak u odnosu na ona teška ratna vremena, raduje me prisutnost želje za obnovom, želje za izgradnjom. Mnogo toga se izgradilo i obnovilo od ratih stradanja, ali, ljudi stoje pred mnogim upitnicima, što će biti s nama, kako ćemo razviti život na ovom području, ne u vjerskom smislu, jer je i u najtežim trenucima vjerski život bio prisutan, a svećenici su hrabro podupirali narod u njegovoj nađi i opstanku. Ali, puno je upitnika u svezi sa gospodarstvom, političkim ustrojenjem, školstvom, zdravstvom... Za nadati je se da će se jednog dana i ta pitanja usmjeriti ka njihovom rješavanju. Ovdje sam doživio veoma ugodan i srdačan prijem, i nadam se da će biti isto tako i u župama koje mi predstoje za obići.

USORA: Spomenuli ste gospodarstvo i društveno-politički razvoj, spomenuli ste i rad crkava u ratu i poslije rata. Vi ste Usoru službeno prvi puta posjetili 1995. godine, kada ste podijelili Krizmu za oko 200 krizmenika. Molio bih Vas, da povučete paralelu između 1995. i 1998. godine, kakvo je bilo stanje Crkve tada, a kakvo sada, te što ste uočili u društveno-političkom i gospodarskom razviku?

PULJIĆ: 1995. godine su itekako bile svježije ratne rane. Tada se itekako nadvijao strah nad ljudima i ozračje cijele Usore. Moram priznati dok sam dijelio sakrament krizme, strijepio sam da, ne daž Bože, kakva granata ne padne među nas. To je bio jedan strah. Sada postoji jedna druga neizvjesnost, ljudi osjećaju tjeskobu, mnogi se nemaju hrabrosti suočiti s životom pa odlaze s ovog prostora i time obeshrabruju one koji ostaju. Možda je nedovoljna briga ljudi koji su mogli i trebali pomoći na ustrojstvu društvenog života, da se pomogne ovim ljudima da ostanu, možda je bilo i nedovoljno zauzimanja ljudi koji su se trebali zauzeti kod međunarodnih čimbenika oko obnove.

Zato postoji depresija, potištenost. Međutim, treba znati, gdje god odete, niste u svome domu, na svome

Uzoriti kardinal Vinko Puljić posjetio je u redovitoj kanonskoj vizitaciji usorske župe. G. Puljić često i rado govori za novine. On se na razne načine obraća, upozorava svoje vijernike. U teškim danima kada nemaju pravih odgovora na svoja pitanja vijernici oslušuju mudre riječi koje im služe kao putokaz.

ognjištu, sa svojim narodom, svojim susjedima s kojima smo živjeli i s kojima nam i dalje valja živjeti. Osobno osjećam da neke postavke, zakoni, opterećavaju i koče povratak, jer, neki bi se htjeli vratiti. Dočekaju ih pojedini zakoni, kao, niste bili ovdje cijeli rat, sada morate toliko i toliko dati. Osjećam da to nije baš najsretnije rješenje, morat će se naći neki drugi modus rješavanja tih obaveza prema svome kraju, prema svome zavičaju, a ljudima pomoglo da se vrate, da se ukorijene i stvore zajedništvo sa svima u jednom programu razvoja ovog kraja.

Treba razvijati malu privredu, jer će se ljudi udruživati i pokušati kroz kredite ili na druge načine otvarati perspektivu. Treba probuditi snalažljivost ljudi, da kafici ne budu jedina privreda, nego da privreda bude proizvodnja.

Što se Crkve tiče, zaista sam ponosan što se svećenici trude, što se u župskim zajednicama stvara jedna organiziranost, jedan život, nastojanje ljudi da sami sebi pomognu kad je to potrebno, također tražiti solidarnost među ljudima u smislu da nitko ne bude zapušten i ostavljen. Što budemo solidarniji, zauzetiji jedni za druge, lakše ćemo privući pažnju ljudi koji su nam voljni pomoći.

USORA: Na tlu Bosne i Hercegovine zadnjih nekoliko godina bile su prisutne velike migracije stanovnika. Smatram da je najviše stradao hrvatski narod, osobito u Posavini i dijelovima koji su ostali u Republici Srpskoj... Ove novonastale granice i općinske i međuetničke nanijele su mnogo problema i Crkvi, ako ne samo administrativne prirode, ono i drugih. Kako Crkva rješava te probleme i što misli o velikom broju ljudi, osvrnimo se samo na katolike, Hrvate iz Bosne, koji su otišli? Što Crkva namjerava i može li što uraditi kako bi ponovno stvorila jedan jaki korpus koji smo imali prije rata na ovim prostorima?

PULJIĆ: Prošlost ne možemo vratiti, ali možemo učiniti da nam budućnost bude s više svjetla, više nade, više perspektive. Crkva na tome neumorno radi. Posebice, Crkva se bori za pravo ljudi da se vrate na svoje ognjište, na svoje zgorište, da u društvu imaju dostojanstvo koje pripada svakom čovjeku, svakom građaninu, svakom vjerniku. U tom smislu tražimo od ljudi, bilo predstavnika političara, bilo međunarodnih čelnika da omoguće ostvarenje tih prava. Crkva se mnogo angažirala i oko popravki kuća. Premalo su učinili oni koji su imali vlast i mogućnost da više urade u tom pogledu i šteta je što to nije učinjeno.

Crkva zauzima stav: pravo opstanka, pravo povratka, pravo na identitet i pravo na perspektivu. U tom duhu ćemo raditi, posebice na područjima gdje nismo uspjeli doći, trudimo se kroz razgovore i susrete s raznim ljudima u vlasti da se ta

perspektiva i otvori. Mnogi su nam dali do znanja da će ozbiljnije na tome raditi nakon izbora, da će tražiti veću odgovornost od ljudi koji budu izabrani, bez obzira u kojem narodu, kojem entitetu, da će se tražiti ozbiljnija provedba onog što je potpisano. Međunarodni čelnici, bar tako obećavaju, ozbiljnije će stvarati pritisak da se sprovedu stvari koje su potpisane, a ako se budu sprovodile, spremni su davati i pomoći, prvo ekonomsku, kroz kredite i slično.

USORA: Vi se krećete i u krugu političara, susrećete se svakodnevno s onima koji upravljaju ovom zemljom, sa našim bosanskohercegovačkim političarima. Vi znate i što želi narod. Čuo sam da Vi volite susretati se s ljudima u njihovim sredinama, a ne da oni dolaze k Vama. Iz svega toga Vi vjerojatno znate što je smetnja prognanicima da se vrate: ili se narod ne želi vratiti, ili je kočnica stigla odozgo?

PULJIĆ: Mislim da je dovoljno reći da ne postoje iskrene političke volje da se to što se potpisalo i sprovede. Nema tu dobre volje, jer, jedno se govori, a drugo se na terenu radi, govorim to bez kompleksa. Također, i kod pojedinih međunarodnih predstavnika postoje interesne sfere. Ljudi su često bili zavaravani, obećavale su im se kule u oblacima, i sada su ogorčeni. To mi je vrlo žao. Nije područje Crkve, ne može Crkva određivati kako će se praviti putevi, kako će se sprovesti struja, dovesti voda, otvarati tvornice, ali će dati svoj glas ako to treba.

Iako me često vrlo često pozivaju na sve druge strane, ovu sam godinu posvetio nekako najviše obilazeći župe, svećenike i narod, te sam osjetio koje su poteškoće. Susreo sam se s tolikim našim prognanicima. Oni žive u tuđim kućama, i svjesni su da to nije njihova kuća, da je to tuđina, kad god dođe domaćin osjećaju se nesigurno, bez obzira koji to domaćin bio. Druga stvar koju ljudima želim reći, je, ne smijete izdati grobove svojih predaka, zamislite da vas kosti vaših otaca dozivaju, gdje ste da nam očistite grobove, gdje ste da nam zapalite svijeću, gdje ste da nam ovdje slavite misu nad našim grobovima.

Ne smijemo pogaziti povezanost s našim precima. Ne možemo obećati: Mi se moramo vratiti. Ali, kažimo, to je naše pravo i toga se ne smijemo odreći. Možda je to samo zgarište, možda je ruševina, ali, to je naše pravo. Tražit ćemo od ljudi koji mogu ozbiljnije pomoći da pomognu. Nažalost, ni izdaleka nije puno učinjeno, ali, realno, kad čovjek prođe Bosnom i Hercegovinom, ipak su putevi prohodni, stvorena je komunikacija, uvezane su kakve-takve telefonske veze, medijske veze, popravljaju se asfalti, grade mostovi, sve je to donacija Međunarodne zajednice i tu im treba odati priznanje.

Mi bismo htjeli da se sve što prije normalizira, ali, što jedna budala pokvari, pedeset pametnih ne može popraviti. Potrebna nam je strpljivost, ali i ljubav. Ono što se voli takvo se i uzima.

Po mojim popisima, imam oko 26.000 obitelji koji se žele vratiti na područje Vrhbosanske nadbiskupije. Pomnožite s tri, otprilike to je ukupan broj ljudi koji se žele vratiti. Oni se žele vratiti, potpisali su se. Sve smo to predali čimbenicima Međunarodne zajednice. UNHCR, koji tobože u ime UN-a vodi brigu oko povratka i oko popravka, prema nama Hrvatima, nažalost, nije pokazao iskrenu jednakopravnost.

USORA: Predizborno je vrijeme. Iz sredstava javnog informiranja vidljivo je na svakom mjestu da se i HDZ i NHI, i mnoge druge stranke "pomažu", ponekad i nekorektno imenom Crkva.

Svojataju Vaše mnjenje, Vaše priče, Vaše crkveno dobro. Kakvo je Vaše mišljenje i Vaš stav povodom takvih glasina?

PULJIĆ: Crkva zauzima jasan stav: brigu za sve ljude, bez obzira na stranku; Crkva ne može stati na stranu stranke. Njoj je bio veliki problem kako probuditi demokratsko shvaćanje kad se rušio komunizam. Tada nam je zaista bio cilj kod ljudi probuditi svijest i odgovornost. Kao nadbiskup nemam pravu govoriti drugim vjernicima, ali, svojim katolicima dužan sam reći da u stalnosti moramo biti zauzeti za opće dobro i to je politika koje nitko nije izuzet.

Svi smo dužni po savjesti zauzeti se za opće dobro. Zato trebamo neki modus stranačkog programa. U tom stranačkom programu ljudi žele prepoznati je li to ono pravo ili nije. Crkva nikada neće reći: Glasajte za ovu ili onu stranku, ali, i te kako će reći: stav Crkve je naš povratak, naš opstanak, naš identitet i naša perspektiva. Mi smo siti obećanja i prašine u oči. Tražimo konkretna ostvarenja.

Obvezno odgovorno dajte svoj glas. Kada bude izabrana vlast, bez obzira koja, nemojmo ih puštati na miru. Oni moraju odgovarati narodu zato što im je narod glas poklonio, poklonio povjerenje, i oni to povjerenje moraju opravdati. Ako ne opravdaju povjerenje, narod je dužan tražiti da se mijenjaju ili na drugi način odgovorno zauzimaju za onaj program koji su narodu obećali. Nama je jasno da se od laži nitko nije udavio, ali, u laži su kratke noge. Treba je dostignuti, treba tražiti odgovornost. Bez odgovornosti nema ozbiljnije perspektive razvoja. Zato poručujem ljudima da svatko mora dati svoj glas odgovorno, savjesno, a kad dođe ta izabrana vlast, tražiti od nje odgovornost. Jasno da sada moramo priznati:

premalno je bilo do sada ostvarenog od onog što je obećano. Zato se javlja nepovjerenje.

Crkva ima svoj djelokrug djelovanja i mi ne želimo da društveno-politički čelnici svoju obvezu prebacuju na Crkvu.

USORA: Uzoriti kardinale, što imate za kraj poručiti čitateljima lista Usora?

PULJIĆ: Drago mi je da mogu na ovaj način pozdraviti sve čitatelje lista Usora. Pozivam Usorane da u ovom predizborno vrijeme budu zreli i odgovorni, i da ne dozvole da ih zatruju različite stranke. Stranke će proći, ali, narod ostaje. Vjera u narodu ostaje. Znajmo svoje voliti, a tuđe poštivati. Nemojmo dozvoliti da se među nama stvori nezdrava klima, nesolidarnost, nezauzetost, nego dapače, budimo demokratski raspoloženi, različito razmišljajmo, ali i odgovorno. Ne ka u nama bude iskrena ljubav prema svome kraju, svome zavičaju, svome narodu, svojoj vjeri i da takvo poštovanje bude i prema drugima, te da se i kod naših susjeda stvori isti takav stav poštovanja. Nama je ovdje biti, živjeti i zato pozivam na tu solidarnost, na zajedništvo. Ne ka ovo vrijeme ne bude svo ispolitizirano. Pozvao bih sve vjernike: neka poraste istinska obiteljska molitva, neka poraste istinski i župski zajedništvo svake župe, neka svaki obiteljski dom bude škola molitve, škola vjere, škola ljudskosti, svijesti, odgovornosti. Isto tako pozvao bih na strpljivost, jer preko noći se ne može sve rješavati. Moramo znati, neće drugi za nas raditi, mi moramo biti zauzeti, uređivati svoj kraj, sređivati svoj dom. Na taj način, ako budemo zauzeti, možda ćemo dobiti i više simpatija od onih koji nam žele pomoći. Pa zato svima želim Božji blagoslov, slogu i ljubav u obitelji, slogu i ljubav u zajednicama i cijeloj ovoj dekaniji i usorskom kraju.

Ivica Budulica - STRIKAN

GOSPODARSKA BANKA U USORI

U Usori se sve više grade objekti infrastrukturnog karaktera. Mnogi se planiraju upravo na lokalitetu župe Žabljak u dijelu Žabljak - Tešanjka. Dana 26. srpnja 1998. godine blagoslovljena je novootvorena Gospodarska banka - Napredak u Žabljaku - Tešanjci. Iza ove banke stoji HKD "Napredak". Sve banke ove vrste imaju svoj korijen u Napretkovoj štedionici koja je utemeljena 1923. godine i uspješno je radila do 1949. godine, kada je dokinuta zbog političkih trzavica. Ovo je drugi objekat infrastrukturnog karaktera u Žabljaku, prvi je bio "Dani konzularnoga hrvatskoga predstavništva" za izdavanje putovnica i dokumenata potrebnih za prijelaz preko granica. Banka u Žabljaku smještena je na raskrižju puteva za Tešanj, Teslić - Jelaha i Doboju, dakle, na najljepšem je mjestu. Ona je osnovana kako bi realizirala projekte male privrede i infrastrukture ovoga kraja.

Za sjećanje na ovaj dan, poslije blagoslova banke župniku je darovan mali zlatnik od gl. direktora Gospodarske Banke u Sarajevu g. Mije Mišića, koji je bio prisutan na otvaranju u Žabljaku. Zlatnik je sa likom Pape Ivana Pavla II. (posjetio Sarajevo 1997. godine) na jednoj strani, a na drugoj kameni oltar iz katedrale sv. Petra izgrađene 1244. godine u Sarajevu (Vrhbosna) i katedrale Srca Isusova izgrađene 1889. godine u Sarajevu.

Uz g. Mišića bili su prisutni ispred ordinarijata u Sarajevu g. vlč. Nikola Lovrić, koji je ekspert

za financijska pitanja i poslovanje i tajnik HKD "Napredak" g. Tomislav Batinić iz Sarajeva sa suprugom. Bili su: član predsjedništva BiH Krešimir Zubak, g. Franjo Bratić načelnik OV Usori, predsjednik općine g. Anto Bonić. Naravno da je bio prisutan sadašnji direktor banke g. Drago Jelić i drugi uglednici društvenog i političkog života Usore. Kratko su otvorene pozdravili kratkim govorima: g. Krešimir Zubak, g. Franjo Bratić, g. Drago Jelić, g. Mijo Mišić i župnik ispred župe Žabljak, na čijem se terenu banka i nalazi. Prva radnica u banci je g. Janja Pranjić, koja ima već dugo iskustvo radeći prije ovoga rata u dobojskoj banci. Banka radi od 8 do 15 sati, a subotom od 8 do 13 sati. Kako govori g. Jelić posao odlično ide i najviše se realiziraju potrošački krediti do 5.000,00 DM, sa vremenskim rokom do jedne godine uz povoljne kamate. To je znak da narod želi raditi, a nema novca.

vlč. Ivan Ravlić pred Bankom

Vlč. Ivan Ravlić župnik u Žabljaku u Usori

GRNČARSTVO U USORI

Tragom takve spoznaje krenuli smo u Ularice, mjesto u usorskoj općini, gdje su prije rata pomnjana dva aktivna grnčara: Andrija Rajkovača i Ivan Bejić.

Gospodin Rajkovača umro je za vrijeme ovog posljednjeg rata, ne ostavivši za sobom nasljednika, tako da se njegovo grnčarsko kolo vjerojatno za svagda prestalo vrtjeti. Teško će ga itko ikad moći pokrenuti onako vješto u porabno kako je to Andrija radio. Sada se njegov alat može samo smjestiti u neki zavičajni muzej, kako bi bio dio kulturne baštine.

Ali, nije baš sve tako crno, još ima nade da se ovaj zanat očuva, i ova stara grana privrede spasi od zaborava. Drugi grnčar, gospodin Ivan Bejić je živ i dobrog zdravlja. Još uvijek vlada zanatom, bez nekih naročitih problema. Činjenica je da mu u tom poslu pomažu supruga, sin i snaha, ali to uvijek i jeste bio obiteljski posao. Oko njih ima i unučića, možda budućih grnčara, koji bi mogli produžiti obiteljsku tradiciju i grnčarstvo sačuvati od zaborava.

Kad smo pravili ovaj intervjue s gospodinom Bejićem, dan je bio vrlo sunčan. Iskoristili smo hladovinu šljivika i u tom ozračju i napravili ovaj zapis koji bi trebao informirati i upozoriti: Kolo se ne smije prestati vrtjeti i kod Ivana, jer, ako se to dogodi, onda će sve ovo dosad očuvano postati samo dio povijesti, koja će zauzeti svoje mjesto u zaboravu.

Ivan Bejić rođen je 1926. godine u Bejićima, općina Usora. U njegovoj obitelji grnčarsko kolo vrtjelo se od pamtivijeka, tako da je zemljano suđe u obitelji dio tradicije. Ovdje se radi o sporom (ručnom) vitlu. To je prvi stupanj od ručno pravljenih keramike, tj. bez vitla i nožnog, brzog kola. Jednom rukom se vrti kolo, a drugom oblikuje sud. Od alata su mu neophodni: kolo, drveni noževi, šaraljke, sud za vodu i krpa, da bi od već pripremljene zemlje nastao u vještih majstorovim rukama zemljani sud.

Zemlju oduvijek uzimaju sa istog majdana, koji se u ovom kraju zove i Čilar. Kako bi se došlo do odgovarajuće gline (ćila), koja je bjeličaste boje, kopa se i po petnaestak metara u dubinu, a najplića ležišta su na 2-3 metra. Ovim starim rukama sve je teže to raditi, pa sada kopa sin Stipo. Pojavio se još jedan problem. Poslije ovog rata ostalo je mnogo mina, i onih neeksplozivnih, i onih s namjerom postavljenih, tako da ionako opasan posao otežavaju.

Doneseni cilj se prvo ostavi kako bi se osušio, a poslije se usitni. U sljedećoj fazi se pokiseli, i to najmanje 5-6 sati kako bi se potpuno rastvorio u vodi. Taloženjem se odstranjuje materijal koji nije dobar za daljnju uporabu, a poslije toga glina je pripremljena za daljnju doradu.

U sljedećoj fazi dodaje joj se prosijan usorski pijesak, i to se sve dobro umiješa. Poslije miješanja s pijeskom, glina je pripremljena za uporabu. Tek sada do izražaja mogu doći vješte majstorove ruke.

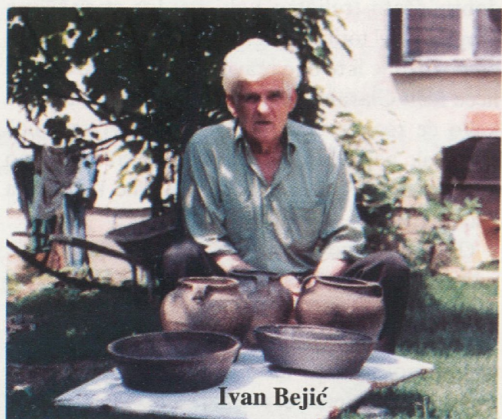
Iz navedenog materijala nastaju oblici koji su dio proizvodnog programa ovog majstora, a to su: tragarice, lonci, tendžere, kavenjaci, mangale, odžaci, lončići za peći, stapovi za mlijeko, pržulje, čupovi i drugo.

Njegov sin Stipo kasno je počeo s učenjem zanata, ali je njim djelomično ovladao, tako da i sam ponekad napravi tagarice. Ivan kaže da je ranije tijekom jednog dana pravio i do 30 velikih

tagarica ili 40-tak manjih, ali da sada radi znatno manje, jer su se i potrebe za tim sudovima smanjile.

Napravljeni sudovi idu pravo na sušenje, koje za manje oblike traje najmanje 24 sata, a za veće i do tri dana. Osušeno suđe zajedno s drvima se složi na polju i potpali se vatra. Najbolje je koristiti bukovinu. Mjesto gdje se peče suđe naziva se očenica.

Sam proces pečenja traje najmanje dva sata, odnosno, dok suđe jarko ne pocrveni, dok ne

Ivan Bejić

Na tešanskoj i jelaškoj tržnici još uvijek se može kupiti zemljano suđe, za koje je danas mnogo češći termin grnčarija, koja bi po svom nastanku odgovarala čak i poznoj prapovijesti, a svakako ranom srednjem vijeku. Keramika koja je nalažena na srednjovjekovnom gradu Tešnju i datira od 11 do 15 stoljeća, odgovara također grnčariji koja se i dan-danas može kupiti na navedenim tržnicama.

dosegne bijelo usijanje (600-800 stupnjeva Celzijevih). Kad dođe do toga, sudovi se vade motkom ili vilama i stavljaju u kal. Kal je dana

smješavina ulja i brašna, a nekada se pravio od tucane bujadi (paprati), brašna i čađi.

Nekad se po šarama koje ostaju poslije stavljanja u kal mogla prepoznati radionica iz koje je sud došao.

Hlađeno suđe moralo je proći još jednu kontrolu prije nego što se odveze na tržnicu. Kuckanjem se sud kontrolira je li dobro pečen ili da nije napukao. Od stotinjak komada samo dva do tri komada budu oštećena. Tek poslije ovog sudovi su spremni za razne đakonije ili za druge namjene.

Razgovarajući s gospodinom Bejićem, dobili smo jedno ohrabrujuće saznanje da osim njega u Usori postoji još jedan grnčar, koji je 31. godište i ima četiri sina. On se pravljenjem zemljanih sudova bavi samo kad mu "prinuždi", ali se razumije u taj posao, i vjerojatno bi se grčarstvom i ozbiljnije bavio kad bi za tim bilo potrebe. Nekada se više obitelji bavilo ovim poslom, te se roba volovskom zapregom vozila na tržnice u Doboj, Teslić i šire, a grnčari iz ovog kraja su bili vrlo cijenjeni i priznati, te se nisu morali brinuti za prodaju i opstanak.

Sada su se stvari znatno izmijenile. Koristi se novo suđe koje odgovara ovom brzom tempu življenja, a "staro", zemljano, uzima se samo kao suvenir ili za neku svečenu prigodu, kad neku dragu osobu želimo iznenaditi dobro spravljenom hranom ili specijalitetima. Ali, zasigurno, grah je najukusniji iz zemljanog lonca, vrhnje najdeblje i mlijeko najslađe iz tendžere, a tagarica je i nezamisliva bez ovog zemljanog suda.

To jesu činjenice, ali brzina življenja ne pokazuje razumijevanje za ove sudove. Jedini način opstanka je da postanu suvenir i jedna od etnokarakteristika ovog kraja.

Tonko Rajkovača
dipl. arheolog

ČETVRTO EKIPNO PRVENSTVO HERCEG-BOSNE U ŠAHU

USORA PETA

Šahovski savez Herceg-Bosne, koji broji 28 klubova, organizirao je u Neumu u vremenu od 26. 08. do 03. 09. Četvrto ekipno prvenstvo Herceg-Bosne u šahu. Prvenstvo se odvijalo u Prvoj šahovskoj ligi koja broji deset klubova, te Drugoj ligi, sa osamnaest klubova. Šahovski klub Usora koji već četvrtu godinu uspješno sudjeluje u natjecanju Prve lige, ove godine postigao je vrijedan uspjeh osvajanjem petog mjesta. Uspjeh je tim veći, jer su za većinu drugih klubova nastupili šahovski profesionalci, velemajestori i intermajstori iz Republike Hrvatske. Ovaj zapažen uspjeh za ŠK Usora polučili su: Josip Drčelić, Željko Mandić, Andrija Martinović, Miroslav Bratić, Goran Radeljak, Nikola Kolobara, Ana Kaser i Nenad Popović.

Konačna tablica Prve lige:

1. ŠK Kiseljak 51	5. ŠK Usora 33	9. ŠK Busovača 30
2. HŠK Zrinjski 49	6. ŠK Rodo 32,5	10. ŠK Tomislavgrad 17
3. HŠK Ljubuški 46,5	7. ŠK Žepče 32,5	
4. ŠK Novi Travnik 36,5	8. ŠK Napredak (Z) 32	

Ekipni prvak Herceg-Bosne zasluženo je postala ekipa ŠK Kiseljak, a ligu napuštaju ŠK Busovača i ŠK Tomislavgrad. Njihova mjesta sljedeće godine popunjavaju dvije najbolje plasirane ekipe iz Druge lige, i to ŠK Orašje i ŠK Široki Brijeg. Na kraju, napomenimo, da su natjecanje u Drugoj ligi veoma uspješno sudili Božo Kovačević i Andrija Purković, šahovski suci iz Usore.

M. Bratić

USORA

List za kulturu, društvena pitanja i politiku

NAKLADNIK:
HKD NAPREDAK-USORA

GLAVNI UREDNIK: SLOBODAN MATE KRAJINA
TEHNIČKI UREDNIK: MIROSLAV BRATIĆ- USORSKI
UREDNIŠTVO: MAGDALENA MARTINOVIĆ,
ANTO KOVAČEVIĆ,
FRA MLADEN JOZIĆ, MARKO BAŠTIJANOVIĆ,
LEKTOR: RUŽICA IVIĆ,

štampa HEIDELBERG speedmaster
repro
SCREEN scanner osvjetlivač

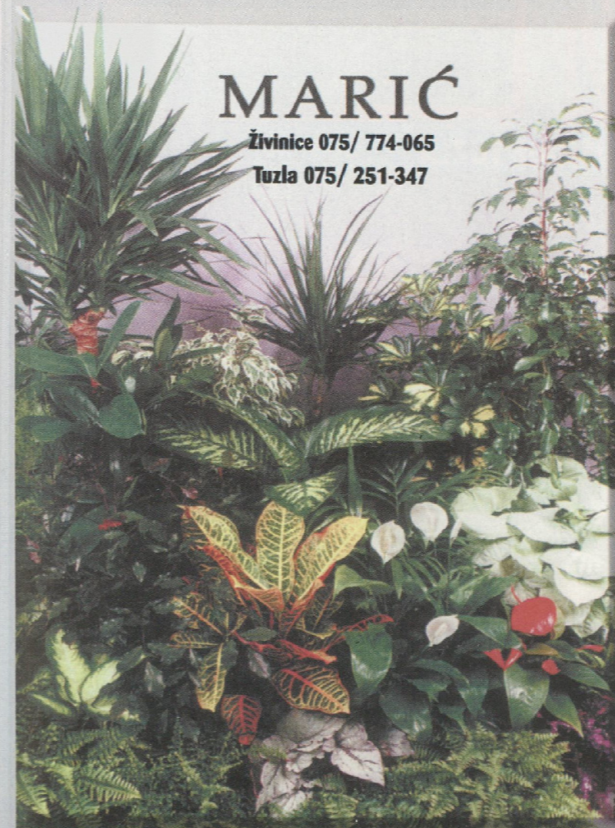
ovo osvjetljavanje do B2 formata s mogućnošću max. formata 50x100cm **PrintCom**

HB
D.O.O. "BRISTOL"
TUZLA

MARIĆ

Živinice 075/ 774-065

Tuzla 075/ 251-347

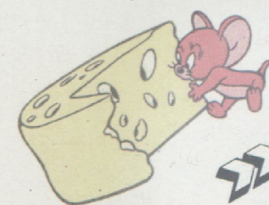
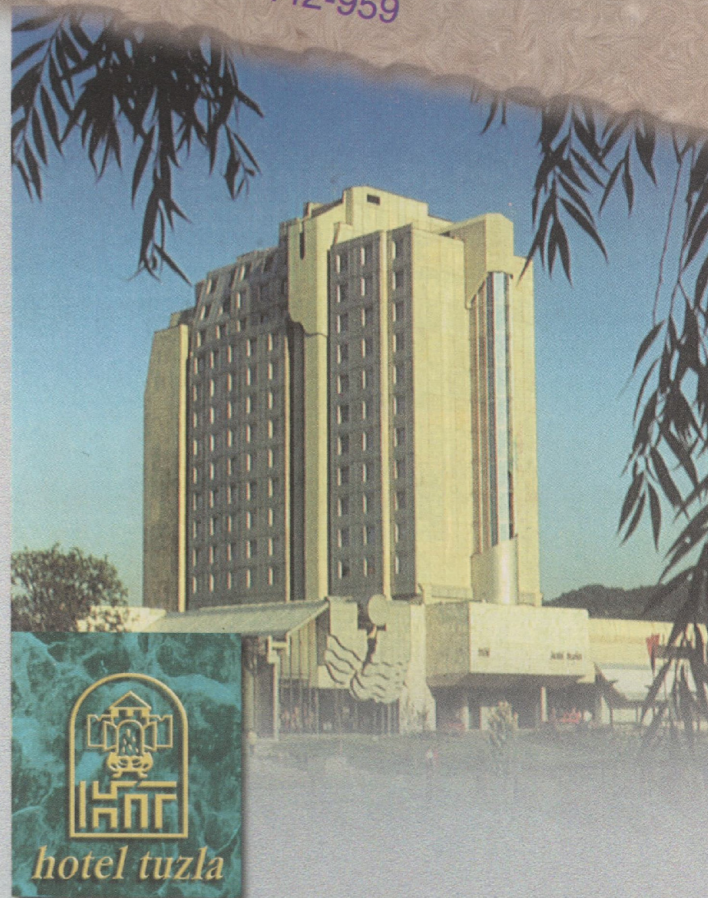

HRVATSKI DOM
"GRADOVRH" d.o.o.

Gospodarska
BANKA
Sarajevo

Direkcija:
71000 SARAJEVO, Ferhadija 11
Tel.: 387 71 207-023, 207-022
Fax: 387 71 444-605

Poslovnica:
71000 SARAJEVO, M. Tita 56
Tel.: 387 71 203-910
Fax.: 387 71 442-959

MIŠ
Društvo sa ograničenom odgovornošću, s.p.o.
Tuzla, Rudarska br. 72
Telefon: ++387 75 215-502. Fax: ++387 75 281-510
KOMPANIJA ZA PROIZVODNJU,
PROMET I USLUGE

PLIIVA
PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO

**ZA SRCE
VAŠEG
AUTOMOBILA**

**INA
delta**

HRVATSKI RADIO SOLI

**BOSNA
OSIGURANJE d.d.**

DD SARAJEVO
FILIJALA TUZLA

75000 TUZLA, Albina Herljevića br. 8
Telefon: 075 283-248, Fax: 075 282-533

DAMM

P.O.O. PODUZEĆE ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU I USLUGE TUZLA

*ključ
uspjeha*

tuzlanska banka d.d.

T U Z L A
Salineatrans

Vrši usluge prijevoza putnika
Telefoni: Tuzla 239-438; 239-350
Zagreb 01-615-6911;
615-6906.

**Tuzla
PEPEX** d.o.o.

Telefoni: 075 222-973 i 252-435